

MINISTARSTVO FINANCIJA

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE
O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2014. GODINU**

Zagreb, travanj 2016. godine

SADRŽAJ

1.	UVOD	3
1.1.	<i>Metodologija praćenja i prikaza državnih potpora</i>	4
1.2.	<i>Prikupljanje i obrada podataka o državnim potporama</i>	8
1.3.	<i>Metodologija prikaza podataka o državnim potporama</i>	8
1.4.	<i>Sadržaj Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2014. godinu</i>	9
1.5.	<i>Sažetak Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2014. godinu</i>	10
2.	DRŽAVNE POTPORE U 2014. GODINI	12
2.1.	<i>Usporedba s makroekonomskim pokazateljima</i>	12
2.2.	<i>Kategorije državnih potpora</i>	16
2.3.	<i>Državne potpore prema instrumentima</i>	18
2.4.	<i>Državna jamstva kao instrument potpore</i>	20
3.	DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU	22
4.	DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA	24
4.1.	HORIZONTALNE POTPORE	25
4.1.1.	<i>Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije</i>	28
4.1.2.	<i>Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije</i>	30
4.1.3.	<i>Potpore za zapošljavanje</i>	31
4.1.4.	<i>Potpore malim i srednjim poduzetnicima</i>	32
4.1.5.	<i>Potpore za usavršavanje</i>	33
4.1.6.	<i>Potpore za kulturu</i>	34
4.1.7.	<i>Potpore za razvoj širokopojasnih mreža</i>	35
4.2.	REGIONALNE POTPORE	37
4.3.	DRŽAVNE POTPORE NA RAZINI JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE	40
4.4.	SEKTORSKE POTPORE	42
4.4.1.	<i>Potpore prometu</i>	46
4.4.2.	<i>Potpore brodogradnji</i>	49
4.4.3.	<i>Potpore turizmu</i>	51
4.4.4.	<i>Potpore za sanaciju i restrukturiranje</i>	52
4.4.5.	<i>Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje</i>	53
5.	DRŽAVNE POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2	55
6.	POTPORE MALE VRIJEDNOSTI	59
7.	DRŽAVNE POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI	62
8.	PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2015. GODINI	64
9.	ZAKLJUČAK	65
	PRILOG 1. <i>Davatelji potpora na razini središnje države u 2014. godini</i>	67
	PRILOG 2. <i>Kategorije državnih potpora</i>	68
	PRILOG 3. <i>Instrumenti državne potpore</i>	71

1. UVOD

Ministarstvo financija izradilo je Godišnje izvješće o državnim potporama za 2014. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće) sukladno Zakonu o državnim potporama (Narodne novine, broj 47/14; u daljnjem tekstu: Zakon). Ovo Izvješće o državnim potporama za 2014. godinu je dvanaesto po redu, a drugo po redu koje je izradilo Ministarstvo financija. Prvih deset godišnjih izvješća izradila je Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija) koja je bila nadležna za poslove državnih potpora u razdoblju od 2. travnja 2003. godine do 23. travnja 2014. godine.

Ministarstvo financija je Godišnje izvješće o državnim potporama za 2014. godinu, sukladno odredbama Zakona, dužno podnijeti na usvajanje Hrvatskome saboru.

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2014. godinu sadrži analitički prikaz svih državnih potpora u Republici Hrvatskoj dodijeljenih u 2014. godini s revidiranim podacima o dodijeljenim potporama u 2012. i 2013. godini po propisanoj metodologiji i propisima donesenim temeljem Zakona, odnosno sukladno metodologiji prikazivanja državnih potpora koja se koristi u Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) budući da je obveza izrade prikaza državnih potpora odnosno redovitih godišnjih izvješća o državnim potporama proizlazila još iz odredbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05; u daljnjem tekstu: SSP)¹.

Izvješće se temelji na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su Ministarstvu financija dostavili davatelji potpora, a to su nadležna ministarstva, agencije, fondovi, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave. Analitičkim pregledom državnih potpora, usporedive su razine i strukture državnih potpora dodijeljenih u Republici Hrvatskoj s odgovarajućim podacima EU u cjelini, odnosno s državama članicama EU pojedinačno.

U Izvješću za 2014. godinu, Ministarstvo financija je uključilo i potpore poljoprivredi i ribarstvu, iako navedene potpore, uključujući proizvodnju hrane, pića i duhanskih proizvoda, nisu predmet Zakona, međutim, istim Zakonom je propisano kako je nadležno ministarstvo, u ovom slučaju, Ministarstvo poljoprivrede obvezno surađivati s Ministarstvom financija glede navedenog te kako Izvješće treba sadržavati podatke i o državnim potporama poljoprivredi i ribarstvu.

Dana 24. travnja 2014. godine stupio je na snagu novi Zakon o državnim potporama (Narodne novine, broj 47/14), kojim se nadležnost i ovlasti vezane za državne potpore objedinjavaju u Ministarstvu financija, kako bi se pojednostavnio postupak pružanja stručne pomoći davateljima državnih potpora, uspostavio jedinstven sustav nadzora i upravljanja sredstvima, te stvorila jedinstvena baza podataka i registar državnih

¹ Članak 70. stavak 5. SSP-a navodi sljedeće: „Svaka će stranka osigurati transparentnost na području državnih potpora, tako što će, inter alia, drugoj stranci dostavljati redoviti godišnji izvještaj ili drugi odgovarajući dokument, slijedeći metodologiju i prikaz državnih potpora Zajednice. Na zahtjev jedne od stranaka druga će stranka osigurati informacije o određenim pojedinačnim slučajevima javne potpore.“.

potpora. Važno je napomenuti kako je od dana pristupanja Republike Hrvatske EU do donošenja novog Zakona, pravni okvir u području državnih potpora, predstavljao Zakon o državnim potporama (Narodne novine, br. 72/13 i 141/13) te naročito članci 107., 108. i 109. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i niz propisa iz pravne stečevine EU.

Do dana pristupa Republike Hrvatske EU, 30. lipnja 2013. godine, a sukladno odredbama SSP-a i tada važećeg Zakona o državnim potporama (Narodne novine, br. 47/03, 60/04, 140/05 i 49/11), Agencija je bila nadležna za odobravanje, nadzor i povrat dodijeljenih državnih potpora, a nakon pristupanja Republike Hrvatske EU 1. srpnja 2013. godine, sukladno članku 107. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (u daljnjem tekstu: UFEU), naprijed navedene aktivnosti preuzela je Europska komisija.

Trenutno je područje državnih potpora uređeno Zakonom, Pravilnikom o dostavi prijedloga državnih potpora i podataka o državnim potporama (Narodne novine, broj 99/13; u daljnjem tekstu: Pravilnik) te aktima EU vezano za pojedine kategorije odnosno instrumente državnih potpora, kao i potpore male vrijednosti². Pravilnikom se unapređuje sustav praćenja i evidencije korištenja i učinaka dodijeljenih državnih potpora, te je uz naputke i obrasce vezane uz prijavu državnih potpora, propisuje sadržaj Izvješća: od klasifikacije državnih potpora, načina dostave podataka o dodijeljenim državnim potporama do prikupljanja podataka o korištenju i učincima dodijeljenih državnih potpora.

1.1. METODOLOGIJA PRAĆENJA I PRIKAZA DRŽAVNIH POTPORA

Pravni temelj

Zakon uređuje nadležnost tijela Republike Hrvatske iz područja državnih potpora i potpora male vrijednosti, politika državnih potpora Republike Hrvatske, postupanja prije dodjele državnih potpora, vođenje evidencija i izvještavanje o državnim potporama male vrijednosti.

Pojam državne potpore

Sukladno Zakonu, **državna potpora** je stvarni i potencijalni rashod ili umanjeni prihod države dodijeljen od davatelja državne potpore u bilo kojem obliku koji narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljajući u povoljniji položaj određenog poduzetnika ili proizvodnju određene robe i/ili usluge utoliko što utječe na trgovinu između država članica EU u skladu s člankom 107. UFEU-a.

Korisnik državne potpore/potpore male vrijednosti (poduzetnik) sukladno Zakonu, je pravna i fizička osoba koja, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluje u prometu roba i usluga, a prima državnu potporu/potporu male vrijednosti, bez obzira na njen oblik.

² Na internet stanici Ministarstva financija: <http://www.mfin.hr/hr/propisi>, nalazi se većina objavljenih postojećih propisa Europske unije o državnim potporama.

Kako bi utvrdili ima li neka državna intervencija karakter državne potpore, sukladno odredbama Zakona koje uređuju pojam državne potpore, potrebno je, u svakom pojedinom slučaju dodjele državnih sredstava, utvrditi jesu li kumulativno ispunjeni uvjeti koji se odnose na izvore sredstava, davanje prednosti na tržištu i s time povezanom selektivnosti i može li se time stvarno ili potencijalno utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i EU te je potrebno u svakom konkretnom slučaju utvrditi radi li se o:

- 1) **dodjeli državnih sredstava** – državnom potporom smatra se ona mjera koja uključuje sredstva dodijeljena iz državnog proračuna, proračuna županije, grada i općine, fondova i pravnih osoba u vlasništvu države. Pored izravnih proračunskih izdataka, državnom potporom se smatra i manji odnosno neostvareni prihod države zbog neplaćenog poreza, doprinosa ili drugog nepodmirenog dugovanja odnosno neizvršene financijske obveze prema državi, prodaja zemljišta odnosno nekretnina ispod tržišne cijene i bez provedenog natječaja i sl.
- 2) **ostvarivanju prednosti na tržištu** – ekonomska prednost na tržištu ostvaruje se činjenicom da je korisnik potpore primio sredstva koja ne bi mogao ostvariti u svom redovnom poslovanju. Pored očitih državnih potpora kao što su subvencije, oslobođanje od plaćanja poreza, državna jamstva itd., postoje i ostale državne potpore koje su manje očite, a također osiguravaju ekonomsku prednost, a to su: kupnja/iznajmljivanje zemljišta u državnom vlasništvu poduzetniku po povoljnijoj cijeni od tržišne, prodaja zemljišta poduzetnika državi po cijeni nižoj od tržišne, omogućavanje pristupa javnoj infrastrukturi bez plaćanja doprinosa za istu, te dokapitalizacija poduzetnika od strane države pod povoljnijim uvjetima nego što bi to učinio privatni investitor.
- 3) **selektivnosti** – da bi ovaj kriterij bio ispunjen, potrebno je utvrditi je li određeni poduzetnik, sektor ili regija dobio određena sredstva iz proračuna države, jedinice lokalne ili područne samouprave ili druge pravne osobe davatelja potpore, pa je time doveden u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurenciju. O selektivnosti se može raditi i kada postoji određeno diskrecijsko pravo odlučivanja prilikom dodjele potpore od strane davatelja potpore.
- 4) **utjecaju na trgovinu između Republike Hrvatske i EU** (tržišno natjecanje) – U ovom slučaju utvrđuje se utječe li, zbog dobivene potpore, poduzetnik ili proizvodnja određene robe i/ili usluge na trgovinu između država članica EU, odnosno dolazi li do narušavanja tržišnog natjecanja.

Državnom potporom se stoga može smatrati svaka mjera dodijeljena u korist poduzetnika u smislu Zakona i pravne stečevine EU ukoliko su kumulativno ispunjeni naprijed navedeni kriteriji. Međutim, ukoliko pojedina mjera kumulativno ne ispunjava sva četiri naprijed navedena kriterija, tada se ne radi o državnoj potpori.

Državne potpore dodjeljuju se putem **programa državnih potpora i kao pojedinačne potpore**, i to:

- 1) **Program državne potpore** je akt temeljem kojeg se, bez potrebe za dodatnim provedbenim mjerama, unaprijed neodređenim korisnicima državne potpore dodjeljuju pojedinačne državne potpore i akt na temelju kojeg se državna

potpora koja unaprijed nije vezana uz poseban projekt dodjeljuje jednom ili više korisnika državne potpore na neodređeno vrijeme i/ili u neodređenom iznosu.

- 2) **Pojedinačna državna potpora** je državna potpora koja nije dodijeljena na temelju programa državne potpore uz obvezu dodatnog odobravanja.

Svaka mjera koja kumulativno ispunjava prethodno navedene uvjete smatra se državnom potporom nespojivom s unutarnjim tržištem.

Međutim, članak 107. stavak 2. UFEU-a propisuje vrste potpora koje su spojive s unutarnjim tržištem, a riječ je o sljedećim vrstama potpora:

- a) potpore socijalnog karaktera koje se dodjeljuju pojedinim potrošačima ako se to čini bez diskriminacije u odnosu na podrijetlo predmetnih proizvoda
- b) potpore za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili izvanrednih događaja
- c) potpore koje se dodjeljuju gospodarstvu određenih područja Savezne Republike Njemačke u mjeri u kojoj je ta potpora potrebna kako bi se nadoknadile posljedice gospodarski nepovoljnijeg položaja prouzročenog tom podjelom. Pet godina nakon stupanja Ugovora iz Lisabona na snagu, Vijeće može, odlučujući na prijedlog Komisije, usvojiti odluku o stavljanju ove točke izvan snage.

Dok članak 107. stavak 3. UFEU-a propisuje koje se vrste potpora mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem:

- a) za poticanje gospodarskog razvoja područja s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velikom nezaposlenošću
- a) za promicanje kulture i zaštitu baštine ako takve potpore ne utječu na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u EU u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu
- b) za provedbu značajnih međunarodnih projekata ili otklanjanju ozbiljnih poteškoća u gospodarstvu
- c) za poticanje određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja
- d) pravnim i fizičkim osobama kojima se temeljem posebnih propisa povjerava obavljanje službe od općeg gospodarskog interesa ili utvrđuje isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, a bez kojih ne bi mogle obavljati i provoditi povjerene im zadaće, uz uvjet da državne potpore predstavljaju isključivo naknadu za obavljanje i provedbu tih zadaća.

Međutim, ne postoji mogućnost diskrecijskog odlučivanja o tome što se smatra državnom potporom, odnosno koja mjera ne predstavlja državnu potporu, ili na koje vrste potpora se odnose navedena izuzeća, budući svaki oblik potpore i svako izuzeće od opće zabrane dodjele potpora uređuju posebni propisi koji detaljno uređuju uvjete, pravila i mogućnosti dodjele potpora, kao i sudske odluke europskih sudova koje u nedostatku propisa ili u graničnim slučajevima, služe kao instrument za tumačenje propisa o potporama.

Učinak predmetne mjere, a ne njezin uzrok, vrsta ili cilj odlučujući su prilikom dodjele državne potpore, jer sam pojam državne potpore obuhvaća osim subvencija (rashodna strana državnog proračuna) i ostale instrumente državnih potpora koji na razne načine

smanjuju prihodnu stranu državnog proračuna i imaju jednake učinke kao i subvencije, kao što su npr. oslobođenje ili smanjenje poreza na dobit. Instrumenti putem kojih se dodjeljuju državne potpore prikazani su u Prilogu 3. ovoga Izvješća.

Što se ne smatra državnom potporom

Sukladno praksi Europske komisije i europskih sudova, sljedeći transferi se ne smatraju državnim potporama:

- transferi sredstava iz državnog proračuna jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i javnim tijelima koja ne obavljaju gospodarsku djelatnost, odnosno potpore javnim tijelima koje obavljaju djelatnost koja nema gospodarski/ekonomski karakter
- opće mjere gospodarske politike koje se odnose na sve poduzetnike i gospodarske sektore, primjerice smanjivanje opće stope poreza na dobit, doprinosa ili drugih sličnih davanja
- državne mjere koje su neutralne u odnosu na državni proračun (tzv. regulatorne mjere)
- nabava robe i usluga po tržišnim cijenama odnosno tržišnoj vrijednosti
- mjere, uključivo i financijske potpore, koje udovoljavaju testu ulaganja po tržišnim uvjetima, odnosno testu ulaganja privatnog poduzetnika (*engl. market economy investor principle*)
- državna jamstva ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: ako korisnik zajma nije u financijskim teškoćama; ako je korisnik zajma u mogućnosti na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države; ako se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena; ako je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i vremenu trajanja i ne pokriva više od 80 posto preostalog duga ili druge financijske obveze
- sredstva dodijeljena fizičkim osobama ili zaposlenicima kada poduzetnici ne uživaju izravnu korist
- potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) koje ne iznose više od 200.000 eura u kunsnoj protuvrijednosti po korisniku u razdoblju od tri fiskalne godine.

Državnom potporom se u smislu Zakona ne smatraju i potpore odnosno pomoć kućanstvima, invalidnim osobama, javnim tijelima i obrazovnim ustanovama te bolnicama za djelatnosti koje nemaju gospodarski karakter, za izgradnju stambenih zgrada u državnom vlasništvu za socijalno ugrožene skupine, javnim centrima za profesionalno usavršavanje, smanjivanje poreza na dodanu vrijednost za određene skupine proizvoda, potpora namijenjena za obranu i za javne radove i slično.

1.2. PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Izrada izvješća o državnim potporama temelji se na podacima o dodijeljenim državnim potporama koje su Ministarstvu financija dostavili davatelji potpora prema uputama i obrascima iz Pravilnika kojim je propisan sadržaj godišnjeg izvješća, opis metodologije, analiza iznosa državnih potpora po kategorijama odnosno ciljevima i instrumentima, ocjena prikupljenih podataka kao i podaci o državnim potporama male vrijednosti.

Ministarstvo financija je i u 2014. godini prilikom prikaza i usporedbe državnih potpora s osnovnim makroekonomskim pokazateljima koristilo određene podatke, kao što su, bruto društveni proizvod u 2014. godini, ukupni broj zaposlenih, broj stanovništva, ukupni rashodi države i slično, a navedeni podaci temelje se na podacima Državnog zavoda za statistiku, Ministarstva financija te Hrvatske narodne banke. Sama metodologija analitičkog prikaza državnih potpora temelji se na metodologiji koju koristi i Europska komisija pri izradi i iskazivanju državnih potpora u EU.

1.3. METODOLOGIJA PRIKAZA PODATAKA O DRŽAVNIM POTPORAMA

Kako je naprijed navedeno, Ministarstvo financija je u ovom Izvješću primijenilo metodologiju praćenja i prikazivanja državnih potpora u Republici Hrvatskoj temeljem metodologije prikazivanja i praćenja državnih potpora u EU, a navedena metodologija je sadržana i objavljena u Pravilniku. Na osnovu navedene metodologije, državne potpore (u daljnjem tekstu: potpore) dijele se na dva osnovna područja:

1. potpore poljoprivredi i ribarstvu i
2. potpore industriji i uslugama.

Potpore se s obzirom na kategoriju dodijele odnosno cilj, kao potpore industriji i uslugama dijele na **horizontalne potpore** i **sektorske potpore**, zatim na **regionalne potpore** te **potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**.

Horizontalnim potporama smatraju se potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i uštedu energije, male i srednje poduzetnike, sanaciju i restrukturiranje kroz programe državnih potpora, zapošljavanje, usavršavanje, kulturu i zaštitu baštine, razvoj širokopojskih mreža, rizični kapital te ostale horizontalne ciljeve.

Za **sektorske potpore**, odnosno potpore određenim gospodarskim sektorima prilikom dodijele vrijede posebna pravila o potporama, a one se odnose na sljedeće sektore i djelatnosti: kopneni promet, i to posebno cestovni, željeznički i unutarnji plovni promet, pomorski promet, zračni promet, brodogradnju, proizvodnju čelika, turizam, financijske usluge, sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama (pojedinačne potpore), kinematografiju i ostalu audiovizualnu djelatnost, javne radiodifuzijske usluge, poštanske usluge te ostale nespomenute djelatnosti.

U ovom Izvješću za 2014. godinu prikazani su zasebno podaci o **regionalnim potporama** kao posebna kategorija, iako po ciljevima i namjeni spadaju u horizontalne potpore, te su u jednom dijelu Izvješća prikazane uključene u horizontalne potpore, i to na način predviđen metodologijom EU. I **potpore na razini jedinica lokalne i područne samouprave** su u ovom Izvješću prikazane kao posebna

kategorija kako bi se dobio uvid u korištena sredstva i namjene potpora na lokalnoj razini i mogu se prikazati u horizontalnim potporama.

U ovom Izvješću za 2014. godinu zasebno su prikazane i **potpore male vrijednosti**³, jer se navedene potpore u stvari i ne smatraju potporama u smislu Zakona, no obzirom kako veliki broj davatelja potpora svoje programe temelji na *de minimis* potporama, njima se međutim dodjeljuju i značajna proračunska sredstva.

Potpore se mogu dodjeljivati putem **različitih oblika ili instrumenata dodjele** kao što su: subvencije i porezna izuzeća (A), udjeli u vlasničkom kapitalu (B), financijski transferi (C), jamstva i opozvana jamstva (D) te ostalo (E).

U ovom Izvješću, u Prilogu 2. dan je detaljan prikaz kategorija potpora, a u Prilogu 3. dan je prikaz svih instrumenata dodjele potpore.

1.4. SADRŽAJ GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2014. GODINU

Godišnje izvješće o državnim potporama za 2014. godinu sastoji se od devet poglavlja i tri priloga. **Poglavlje 1.** je uvodni dio Izvješća koji prikazuje metodološka objašnjenja i temeljne odrednice sustava državnih potpora, te objašnjava metodologiju prikupljanja i prikaza podataka o potporama, te također prikazuje sadržaj i kratak sažetak Izvještaja za 2014. godinu.

Poglavlje 2. prikazuje podatke o potporama u apsolutnim i relativnim vrijednostima i opisuje trendove njihovih kretanja za razdoblje od 2012. do 2014. godine te njihova usporedba s osnovnim makroekonomskim pokazateljima kao što su bruto društveni proizvod, proračunski rashodi države, broj zaposlenih, broj stanovnika i ostalo. U ovom poglavlju prikazane su i dodijeljene potpore prema ciljevima i kategorijama potpora, te prema instrumentima dodjele.

U **Poglavlju 3.** prikazani su podaci o dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu. **Poglavlje 4.** prikazuje dodijeljene potpore industriji i uslugama, odnosno detaljan opis iznosa, kategorija, instrumenata, davatelja i primatelja potpora u sektoru industrije i usluga. Ovdje su prikazane dodijeljene horizontalne potpore, koje čine sljedeće potpore: za istraživanje i razvoj i inovacije, za zaštitu okoliša i očuvanje energije, malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje, zapošljavanje, za kulturu te potpore razvoju širokopojasnih mreža. Također, ovdje su zasebno prikazane i regionalne potpore, potpore na lokalnoj razini, te potpore dodijeljene posebnim sektorima, kao što su: potpore sektoru prometa, brodogradnji, turizmu, za javno radiotelevizijsko emitiranje, te za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika.

³ Potpore male vrijednosti (*de minimis* potpore) ne smatraju se državnim potporama, jer zbog samog ograničenog iznosa od najviše 200.000 eura u kunskoj protuvrijednosti, ne utječu na trgovinu između Republike Hrvatske i članica EU te se iznosi tih potpora ne pribrajaju ukupnom iznosu dodijeljenih državnih potpora. Za *de minimis* potpore vrijede posebna pravila dodjele te za njihovu dodjelu nije potrebno odobrenje Ministarstva financija.

Poglavlje 5. prikazuje dodijeljene potpore prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2), **Poglavlje 6.** prikazuje potpore male vrijednosti (*de minimis* potpora), **Poglavlje 7.** prikazuje usporedni prikaz potpora u Republici Hrvatskoj i EU i njezinim državama članicama, **Poglavlje 8.** daje procjenu Ministarstva financija o dodjeli potpora za 2014. godinu, dok se u **Poglavlju 9.** pri kraju Izvješća, nalazi Zaključak.

Na kraju Izvješća dani su prilozi koji detaljnije prikazuju metodologiju izrade Izvješća, daju popis davatelja potpora na nacionalnoj razini te popis instrumenata dodijele potpora.

1.5. SAŽETAK GODIŠNJEG IZVJEŠĆA O DRŽAVNIM POTPORAMA ZA 2014. GODINU

U 2014. godini u Republici Hrvatskoj dodijeljeno je ukupno 8.587,3 milijuna kuna potpora, te je udio navedenih potpora u bruto društvenom proizvodu (u daljnjem tekstu: BDP) iznosio 2,61 posto. Udio potpora u rashodima države u istoj godini iznosio je 6,83 posto, potpore po zaposlenom iznosile su 6.398,20 kuna, dok su potpore po stanovniku Republike Hrvatske iznosile 1.997,00 kuna.

Potpore se prema kategorijama dijele na potpore poljoprivredi i ribarstvu te na potpore industriji i uslugama (tzv. horizontalne i sektorske potpore). U 2014. godini, potpore sektoru industrije i usluga iznosile su 5.414,1 milijun kuna, što čini 63,1 posto ukupno dodijeljenih potpora, te s udjelom u BDP-u od 1,6 posto, dok su potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva iznosile 3.173,2 milijuna kuna, odnosno 36,9 posto ukupno dodijeljenih potpora, te je udio tih potpora u BDP-u ispod 1 posto.

U ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama, sektorske potpore imaju udio od 72,4 posto (3.919,7 milijuna kuna), dok se na horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, odnosi udio od 27,6 posto (1.494,4 milijuna kuna). Od ukupnog iznosa horizontalnih potpora od 1.494,4 milijuna kuna, na horizontalne potpore u užem smislu⁴ odnosi se 858,6 milijuna kuna, na regionalne potpore 558,6 milijuna kuna, te na potpore na lokalnoj razini 77,2 milijuna kuna.

Unutar sektorskih potpora u iznosu od 3.919,7 milijuna kuna, sektoru prometa dodijeljeno je 2.294,2 milijuna kuna, za usluge javnog radiotelevizijskog emitiranja 1.210,4 milijuna kuna, sektoru brodogradnje 367,6 milijuna kuna, sektoru turizma 29,6 milijuna kuna te za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama 17,9 milijuna kuna.

U strukturi horizontalnih potpora u „užem smislu“ (858,6 milijuna kuna), malim i srednjim poduzetnicima dodijeljeno je 270,5 milijuna kuna potpora, za zapošljavanje 255,7 milijuna kuna, za istraživanje i razvoj i inovacije 135,4 milijuna kuna, za kulturu 81,3 milijuna kuna, za zaštitu okoliša i uštedu energije 50 milijuna kuna, za usavršavanje 44,7 milijuna kuna, te za razvoj širokopojasnih mreža 21 milijun kuna. Udio horizontalnih potpora u „užem smislu“ u BDP-u iznosi 0,26 posto, u ukupno

⁴ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu te razvoj širokopojasnih mreža.

dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga 15,9 posto, te u ukupno dodijeljenim potporama 6,8 posto.

Prema instrumentima dodjele, potpore su dodjeljivane kroz subvencije i neposredne subvencije kamata (67,3 posto u ukupno dodijeljenim potporama), jamstva i opozvana jamstva (15,5 posto), porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova (11,6 posto), kapitalna ulaganja, udjeli u vlasničkom kapitalu te pretvaranje duga u vlasnički udjel (5,1 posto) te putem povoljnih zajmova i zajmova poduzetnicima u teškoćama (0,6 posto).

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore u 2014. godini, iznose 506,5 milijuna kuna, a dodijeljene su putem subvencija (66,7 posto udjela u ukupnim *de minimis* potporama), kroz porezna oslobođenja i izuzeća (11,5 posto), putem neposredne subvencije kamata (7,4 posto), putem jamstava (5,9 posto), te putem ostalih instrumenata (8,5 posto) kao što su kapitalna ulaganja, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa, povoljniji zajmovi, otpis duga te pretvaranje duga u vlasnički udjel.

U 2014. godini ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo, iznose 5.414,1 milijun kuna te su prikazane i sukladno podjeli prema karti statističkih regija u Republici Hrvatskoj po NUTS 2 regijama. U statističkoj regiji Jadranska Hrvatska dodijeljeno je ukupno 2.668,6 milijuna kuna potpora, dok je u Kontinentalnoj Hrvatskoj ukupno dodijeljeno 2.745,5 milijuna kuna.

2. DRŽAVNE POTPORE U 2014. GODINI

2.1. Usporedba s makroekonomskim pokazateljima

U Republici Hrvatskoj je u 2014. godini dodijeljeno ukupno 8.587,3 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 101,1 milijun kuna odnosno 1,2 posto u odnosu na 2013. godinu kada su dodijeljene potpore iznosile 8.486,2 milijuna kuna, te smanjenje za 210,9 milijuna kuna odnosno 2,4 posto u odnosu na 2012. godinu kada su potpore iznosile 8.798,2 milijuna kuna.

Osnovni makroekonomski pokazatelji prikazani u Tablici 1. omogućuju pregled i usporedbu tih pokazatelja, od ukupnih iznosa potpora, udjela potpora u BDP-u, iznosa potpora po zaposlenom te po stanovniku Republike Hrvatske.

Tablica 1. Ukupne potpore dodijeljene u razdoblju od 2012. do 2014. godine

	Mjera	2012.	2013.	2014.	Indeks	
					2013./2012.	2014./2013.
Potpore	u mln HRK	8.798,2	8.486,2	8.587,3	96	101
Potpore	u mln EUR ⁵	1.170,4	1.120,5	1.125,5	96	100
BDP ⁶	u mln HRK	330.456,0	329.571,0	328.431,0	100	100
BDP	u mln EUR	43.959,2	43.516,1	43.044,6	99	99
Rashodi države	u mln HRK	118.730,0	123.505,9	125.689,5	104	102
Rashodi države	u mln EUR	15.794,2	16.307,5	16.473,0	103	101
Zaposleni ⁷	broj	1.395.116	1.364.298	1.342.149	98	98
Udio potpora u BDP-u	%	2,66%	2,57%	2,61%	97	102
Potpore po zaposlenome	HRK	6.306,4	6.220,2	6.398,2	99	103
Potpore po zaposlenome	EUR	838,9	821,3	838,6	98	102
Udio potpora u rashodima države	%	7,41%	6,87%	6,83%	93	99
Potpore po stanovniku Hrvatske ⁸	HRK	2.046,1	1.973,5	1.997,0	96	101
Potpore po stanovniku Hrvatske	EUR	272,2	260,6	261,7	96	100

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija (statistički prikaz rashoda državnog proračuna); podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U Tablici 1. prikazan je i udio ukupnih potpora u BDP-u koji je u 2014. godini iznosio 2,61 posto, u 2013. godini 2,57 posto, a u 2012. godini 2,66 posto.

U 2014. godini, potpore po zaposlenom iznosile su 6.398,20 kuna, što predstavlja povećanje za 2,9 posto odnosno za 178,00 kuna u odnosu na 2013. godinu, te smanjenje za 1,5 posto odnosno 91,80 kuna u odnosu na 2012. godinu. Potpore po stanovniku u Republici Hrvatskoj u 2014. godini iznose 1.997,00 kuna i više su za 1,2 posto ili 23,50 kuna u odnosu na 2013. godinu, te su manje za 2,4 posto ili 49,10 kuna u odnosu na 2012. godinu. Međutim, udio potpora u rashodima države smanjio se u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu za 0,6 posto te za 7,8 posto u odnosu na 2012. godinu.

⁵ Prosječni tečaj Hrvatske narodne banke za 1 euro u 2012. godini iznosi 7,517340 kuna, u 2013. godini iznosi 7,573548 kuna i u 2014. godini iznosi 7,630014 kuna.

⁶ BDP u tekućim cijenama, izvor podataka o BDP-u: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo financija.

⁷ Broj zaposlenih, izvor podataka o zaposlenima: Državni zavod za statistiku.

⁸ Broj stanovnika prema rezultatima popisa iz 2011. godine iznosi 4,3 milijuna, izvor podataka o broju stanovnika: Državni zavod za statistiku.

U ovom se Izvješću potpore poljoprivredi i ribarstvu te sektoru prometa, metodološki prikazuju i odvojeno od potpora ostalim gospodarskim sektorima, kao i u Izvješćima EU, zbog posebnih pravila koja vrijede za dodjelu tih potpora odnosno njihove specifične djelatnosti. Stoga su te potpore u Izvješću prikazane i u posebnim tablicama, kao što su potpore sektoru prometa koje se većinom odnose na potpore kojima se kompenziraju troškovi za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

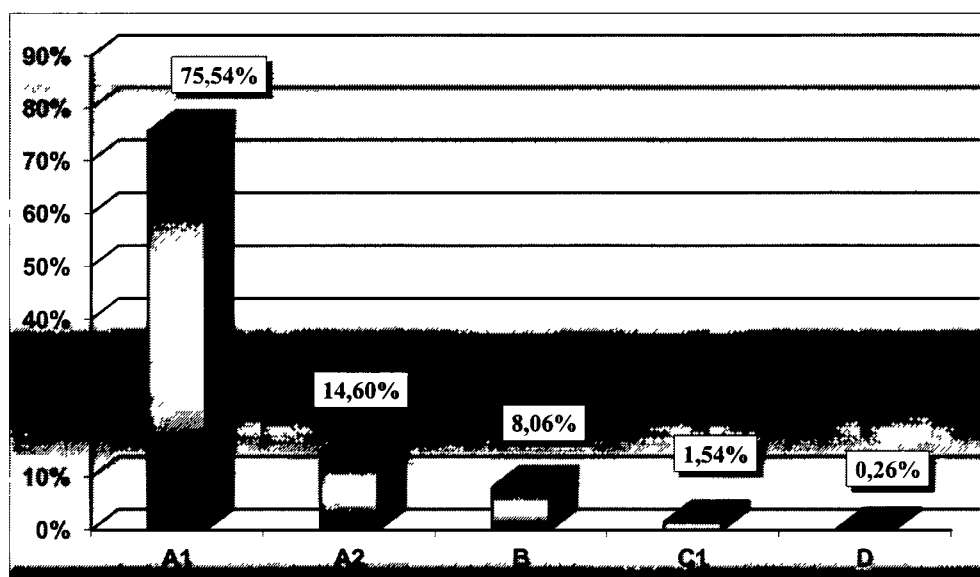
Tablica 2. Potpore u razdoblju od 2012. do 2014. godine (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)

	Mjera	2012.	2013.	2014.
Iznos potpore	u mln HRK	3.659,9	4.067,8	3.119,9
Iznos potpore	u mln EUR	486,9	537,1	408,9
BDP	u mln HRK	330.456,0	329.571,0	328.431,0
BDP	u mln EUR	43.959,2	43.516,1	43.044,6
Udio potpora u BDP-u	%	1,11%	1,23%	0,95%

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U Tablici 2. prikazuju se dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo i promet (kopneni, pomorski i zračni). U 2014. godini, državne potpore bez poljoprivrede i ribarstva i prometa, dodijeljene su u iznosu od 3.119,9 milijuna kuna što predstavlja smanjenje u odnosu na 2013. godinu za 23,3 posto odnosno 947,9 milijuna kuna, te u odnosu na 2012. godinu predstavlja smanjenje za 14,8 posto odnosno 540 milijuna kuna. Udio dodijeljenih potpora bez poljoprivrede i ribarstva i prometa, u BDP-u u 2014. godini iznosi 0,95 posto, u 2013. godini iznosi 1,23 posto, a u 2012. godini iznosi 1,11 posto.

Slika 1. Potpore prema instrumentima dodjele u 2014. godini (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa)⁹

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

⁹ A1 (subvencije, neposredne subvencije kamata), A2 (porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice), B (kapitalna ulaganja), C1 (povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama), D (izračunate državne potpore u jamstvima).

Potpore bez potpora poljoprivredi i ribarstvu i prometu su u 2014. godini dodjeljivane prema instrumentima dodjele u najvećem dijelu putem subvencija i neposrednih subvencija kamata s udjelom od 75,5 posto u ukupno dodijeljenim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa), slijede porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice s udjelom od 14,6 posto, zatim kapitalna ulaganja s udjelom od 8,1 posto, povoljni zajmovi i zajmovi poduzetnicima u teškoćama s udjelom od 1,5 posto te jamstva s udjelom od 0,3 posto.

Glede sektora željezničkog prometa, taj je sektor u Republici Hrvatskoj, kao i u ostalim državama članicama EU, od posebnog javnog značaja, bez obzira je li riječ o prijevozu putnika ili robe, koji su i razlog dodjele potpore ovom sektoru. Bez obzira na činjenicu izvršene liberalizacije ovog sektora, ova vrsta potpore isključuje se iz ukupnih iznosa potpora samo prilikom određenih analiza. Iz tog su razloga u Tablici 3. prikazane potpore željezničkom prometu odvojeno od ostalih potpora, dok su zračni i pomorski promet uključeni u prikazani iznos.

Tablica 3. Ukupne potpore u razdoblju od 2012. do 2014. godine (s poljoprivredom i ribarstvom, bez željezničkog prometa)

	Mjera	2012.	2013.	2014.
Iznos potpore	u mln HRK	7.834,9	7.710,9	6.701,7
Iznos potpore	u mln EUR	1.042,2	1.018,1	878,3
BDP	u mln HRK	330.456,0	329.571,0	328.431,0
BDP	u mln EUR	43.959,2	43.516,1	43.044,6
Udio potpora u BDP-u	%	2,37%	2,34%	2,04%

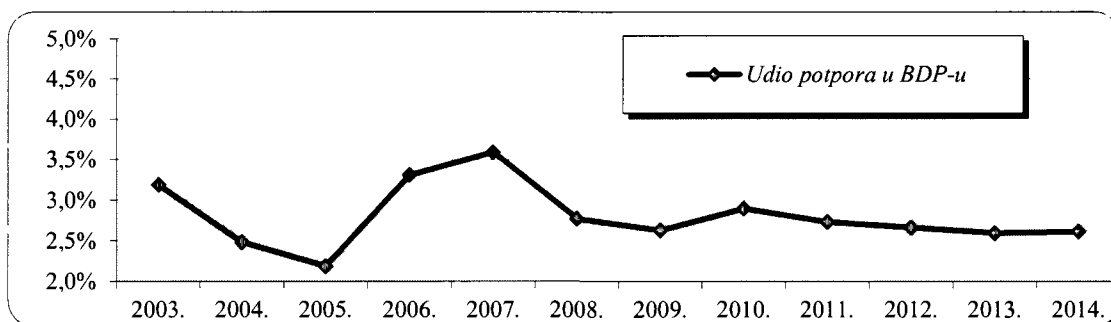
Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2014. godini ukupno dodijeljene potpore bez potpora željezničkom prometu iznosile su 6.701,7 milijuna kuna što je smanjenje za 13,1 posto odnosno 1.009,2 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, dok smanjenje u odnosu na 2012. godinu iznosi 14,5 posto odnosno 1.133,2 milijuna kuna. Udio dodijeljenih potpora bez željezničkog prometa u BDP-u u 2014. godini iznosi 2,04 posto, u 2013. godini iznosi 2,34 posto, a u 2012. godini iznosi 2,37 posto.

Potpore dodijeljene željezničkom prometu u 2014. godini iznose 1.885,6 milijuna kuna te su za 143,2 posto ili 1.110,3 milijuna kuna više u odnosu na 2013. godinu, dok su u odnosu na 2012. godinu više za 95,7 posto ili 922,3 milijuna kuna. U ukupno dodijeljenim potporama željezničkom prometu, nisu obuhvaćena sredstva koja je sektor željezničkog prometa primio iz proračuna za održavanje i ulaganje u infrastrukturu, s obzirom da se sukladno Zakonu takva sredstva ne smatraju potporom jer se infrastrukturom mogu koristiti i ostali pružatelji usluga željezničkog prijevoza.

Na Slici 2. prikazan je trend kretanja udjela potpora u BDP-u Republike Hrvatske tijekom razdoblja od 2003. do 2014. godine, no udjeli navedenih potpora u BDP-u u Republici Hrvatskoj su još uvijek visoki u usporedbi s EU.

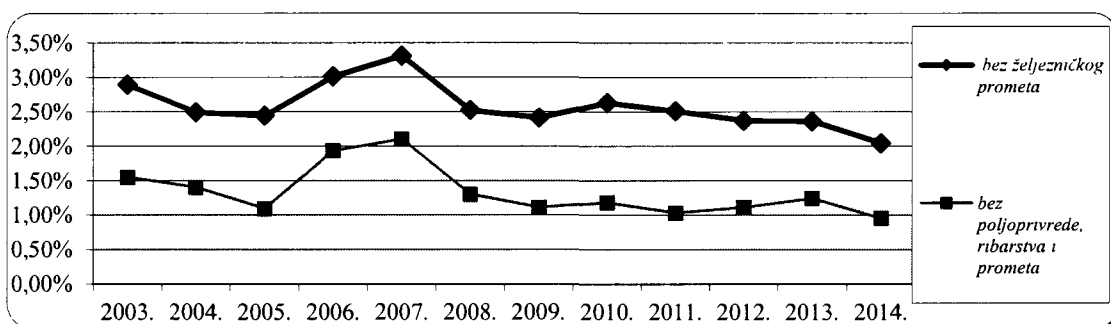
Slika 2. Udio ukupnih potpora u BDP-u u razdoblju od 2003. do 2014. godine

Izvori: Državni zavod za statistiku, Ministarstvo financija; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 3. prikazani su udjeli potpora u BDP-u bez potpora poljoprivrede i ribarstva i prometa u razdoblju od 2003. do 2014. godine.

Slika 3. Udio potpora u BDP-u za razdoblje od 2003. do 2014. godine, bez željezničkog prometa, te bez poljoprivrede, ribarstva i prometa (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.2. Kategorije državnih potpora

Potpore se prema kategorijama odnosno ciljevima dijele na dvije osnovne vrste potpora:

- potpore poljoprivredi i ribarstvu, za koje vrijede posebna pravila i uvjeti dodjele, i
- potpore industriji i uslugama (tzv. horizontalne i sektorske potpore).

U 2014. godini u Republici Hrvatskoj su dodijeljene potpore u ukupnom iznosu od 8.587,3 milijuna kuna, gdje se na sektor poljoprivrede i ribarstva odnosi iznos od 3.173,2 milijuna kuna te na industriju i usluge iznos od 5.414,1 milijun kuna.

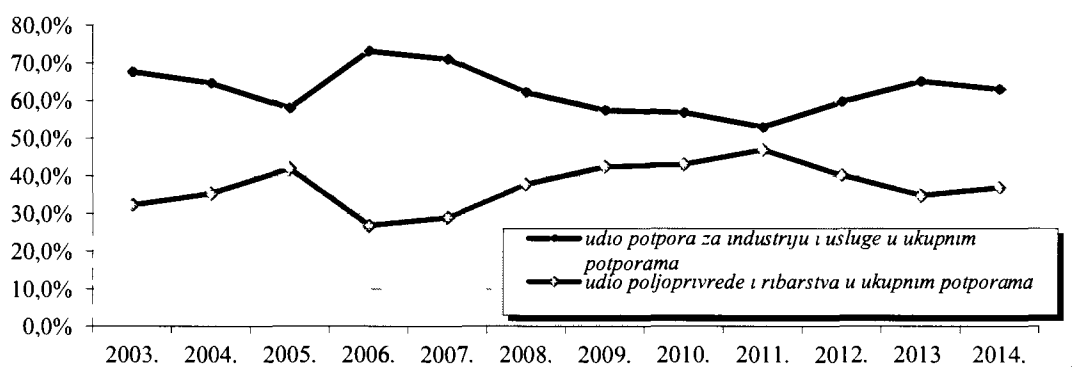
Tablica 4. Potpore prema kategorijama u razdoblju od 2012. do 2014. godine

Kategorija	2012.			2013.			2014.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
1. Poljoprivreda i ribarstvo	3.542,7	471,3	40,27	2.956,2	390,3	34,84	3.173,2	415,9	36,95
2. Industrija i usluge	5.255,5	699,1	59,73	5.530,0	730,2	65,16	5.414,1	709,6	63,05
<i>Horizontalni ciljevi</i>	1.114,3	148,2	12,67	1.289,5	170,3	15,20	858,6	112,5	10,00
Istraživanje i razvoj i inovacije	104,8	13,9	1,19	122,9	16,2	1,45	135,4	17,7	1,58
Zaštita okoliša i očuvanje energije	34,7	4,6	0,39	810,5	107,0	9,55	50,0	6,6	0,58
Mali i srednji poduzetnici	703,3	93,6	7,99	137,2	18,1	1,62	270,5	35,5	3,15
Usavršavanje	45,6	6,1	0,52	45,6	6,0	0,54	44,7	5,9	0,52
Zapošljavanje	121,7	16,2	1,38	83,0	11,0	0,98	255,7	33,5	2,98
Kultura	96,9	12,9	1,10	74,9	9,9	0,88	81,3	10,7	0,95
Razvoj širokopojskih mreža	7,3	1,0	0,08	15,4	2,0	0,18	21,0	2,8	0,24
<i>Posebni sektori</i>	3.670,0	488,2	41,71	3.482,4	459,8	41,04	3.919,7	513,7	45,65
Promet	1.595,6	212,3	18,14	1.462,2	193,1	17,23	2.294,2	300,7	26,72
Brodogradnja	499,4	66,4	5,68	622,3	82,2	7,33	367,6	48,2	4,28
Turizam	71,0	9,4	0,81	40,3	5,3	0,47	29,6	3,9	0,34
Radiotelevizijsko emitiranje	1.195,1	159,0	13,58	1.216,2	160,6	14,33	1.210,4	158,6	14,10
Sanacija i restrukturiranje	308,9	41,1	3,51	141,4	18,7	1,67	17,9	2,3	0,21
<i>Regionalne potpore</i>	231,3	30,8	2,63	591,2	78,1	6,97	558,6	73,2	6,50
<i>Potpore na lokalnoj razini</i>	239,9	31,9	2,73	166,9	22,0	1,97	77,2	10,1	0,90
UKUPNO	8.798,2	1.170,4	100,00	8.486,2	1.120,5	100,00	8.587,3	1.125,5	100,00

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore poljoprivredi i ribarstvu u 2014. godini, prema strukturi dodijeljenih potpora, čine 36,9 posto ukupno dodijeljenih potpora dok 63,1 posto odnosi na potpore za industriju i usluge. Potpore dodijeljene poljoprivredi i ribarstvu više su u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu za 7,3 posto dok su manje u odnosu na 2012. godinu za 10,4 posto. Potpore industriji i uslugama su u 2014. godini manje za 2,1 posto u odnosu na 2013. godinu te više za 3 posto u odnosu na 2012. godinu.

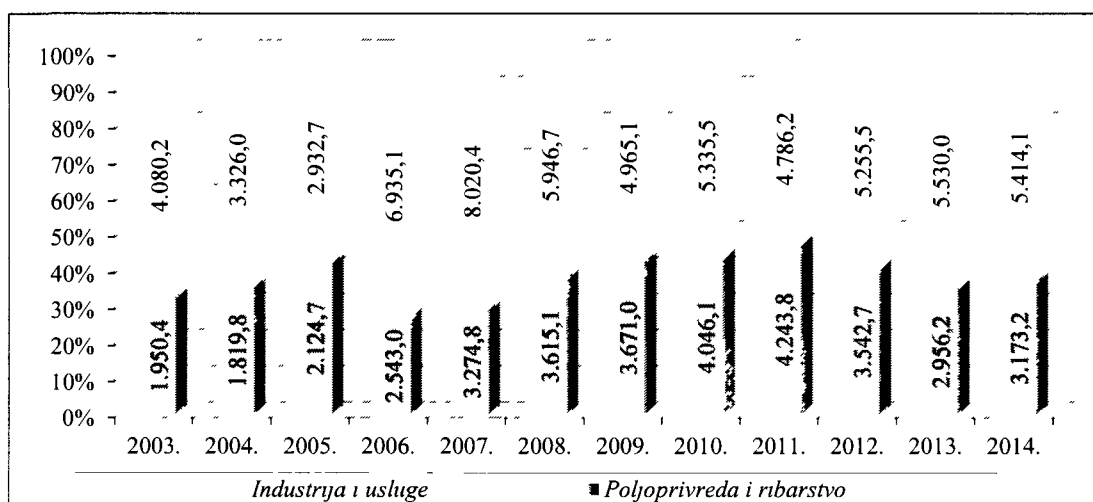
Slika 4. Udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i udio potpora za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje od 2003. do 2014. godine

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 4. prikazan je udio potpora za poljoprivredu i ribarstvo i udio potpora za industriju i usluge u postocima u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2003. do 2014. godine, dok su na Slici 5. prikazane potpore za poljoprivredu i ribarstvo i potpore za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama u milijunima kuna u razdoblju od 2003. do 2014. godine.

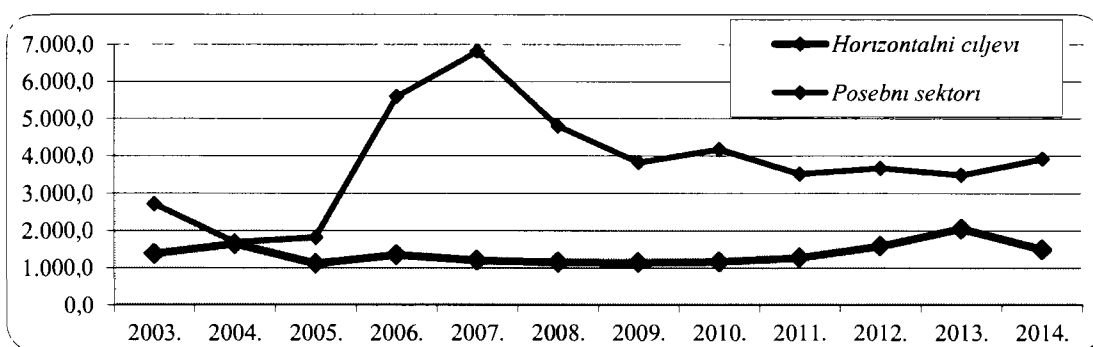
Slika 5. Potpore za poljoprivredu i ribarstvo i potpore za industriju i usluge u ukupno dodijeljenim potporama za razdoblje od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 6. prikazan je usporedni iznos potpora sektoru industrije i usluga, odnosno iznos horizontalnih potpora, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, te iznos potpora dodijeljenih posebnim ciljevima u milijunima kuna, u razdoblju od 2003. do 2014. godine.

Slika 6. Potpore sektoru industrije i usluga za razdoblje od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.3. Državne potpore prema instrumentima

Državne potpore dodijeljene su u 2014. godini putem različitih oblika odnosno instrumenata¹⁰, a najznačajniji instrumenti su: (A1) subvencije i neposredne subvencije kamata, (A2) porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova prema raznim državnim vjerovnicima, (B) udjeli u vlasničkom kapitalu, pretvaranje duga u vlasnički udjel, kapitalna ulaganja i rizični kapital, (C1) povoljni zajmovi te zajmovi poduzetnicima u teškoćama, i skupina (D) dodijeljena državna jamstva i opozvana odnosno aktivirana jamstva.

Najčešći instrument dodijele potpore u 2014. godini bile su subvencije i neposredne subvencije kamata u ukupnom iznosu od 5.777,3 milijuna kuna koje u ukupno dodijeljenim potporama imaju udio od 67,3 posto, zatim slijede jamstva i opozvana jamstva s iznosom od 1.329 milijuna kuna i udjelom od 15,5 posto. Porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice te otpis dugova iznose 993,9 milijuna kuna odnosno 11,6 posto, kapitalna ulaganja, udjeli u vlasničkom kapitalu te pretvaranje duga u vlasnički udjel iznose 439 milijuna kuna odnosno 5,1 posto, dok se najmanje potpora u 2014. godini dodjeljivalo putem povoljnih zajmova te zajmova poduzetnicima u teškoćama u iznosu od 48,1 milijun kuna ili udjelom od 0,6 posto.

U 2014. godini, potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene su u ukupnom iznosu od 3.173,2 milijuna kuna, a dodijeljene su u najvećem iznosu putem subvencija s udjelom od 77,1 posto ili u iznosu od 2.447,2 milijuna kuna, putem poreznih olakšica s udjelom od 17 posto odnosno iznosom od 538,4 milijuna kuna putem te putem kapitalnih ulaganja s udjelom od 5,9 posto ili u iznosu od 187,6 milijuna kuna.

U 2013. godini, potpore sektoru industrije i usluga dodijeljene su u iznosu od 5.414,1 milijun kuna, od čega se najveći dio odnosi na subvencije s udjelom od 61,5 posto ili iznosom od 3.330,1 milijun kuna, 24,5 posto potpora odnosi se na jamstva ili 1.329 milijuna kuna, na porezne olakšice 8,4 posto ili 455,5 milijuna kuna, na udio u temeljnom kapitalu odnosno kapitalna ulaganja 4,6 posto ili 251,4 milijuna kuna te na povoljne zajmove 0,9 posto odnosno 48,1 milijun kuna.

U 2014. godini posebnim sektorima dodijeljeno je 3.919,7 milijuna kuna potpora, gdje prevladavaju subvencije s udjelom od 65,6 posto ili iznosom od 2.572,8 milijuna kuna, slijede jamstva s udjelom od 33,9 posto i iznosom od 1.329 milijuna kuna te povoljni zajmovi s udjelom od 0,5 posto odnosno 17,9 milijuna kuna.

U sektoru potpora dodijeljenih za horizontalne ciljeve, odnosno horizontalne potpore u užem smislu koje su dodijeljene u 2014. godini u ukupnom iznosu od 858,6 milijuna kuna, najveći dio tih potpora dodijeljen je putem subvencija s udjelom od 50,6 posto odnosno 434,3 milijuna kuna, putem pretvaranja duga u vlasnički udjel odnosno kapitalnih ulaganja s udjelom od 29 posto ili 249,4 milijuna kuna, putem poreznih olakšica s udjelom od 19,5 posto ili 167,8 milijuna kuna te putem povoljnih zajmova 7,1 milijun kuna ili 0,8 posto.

¹⁰ U Prilogu 3. nalazi se popis instrumenata dodjele potpora, kao i metodologija izračuna elementa potpore kod pojedinog instrumenta.

Regionalne potpore su u 2014. godini dodijeljene u ukupnom iznosu od 558,6 milijuna kuna, a taj iznos čine porezne olakšice s udjelom u regionalnim potporama od 51,5 posto odnosno s iznosom od 287,7 milijuna kuna, subvencije s udjelom od 44,4 posto ili 247,8 milijuna kuna te povoljni zajmovi u iznosu od 23,1 milijun kuna ili 4,1 posto. Potpore na lokalnom nivou, odnosno od strane jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene su u ukupnom iznosu od 77,2 milijuna kuna, gdje je najveći dio tih potpora dodijeljen putem subvencija s udjelom od 97,4 posto ili s iznosom od 75,2 milijuna kuna, dok se na kapitalna ulaganja odnosi udio od 2,6 posto ili 2 milijuna kuna.

Tablica 5. Potpore prema instrumentima dodjele u 2014. godini (u milijunima kuna)

Kategorija		A1	A2	B	C1	D	Ukupno
1.	Poljoprivreda i ribarstvo	2.447,2	538,4	187,6	-	-	3.173,2
2.	Industrija i usluge	3.330,1	455,5	251,4	48,1	1.329,0	5.414,1
	Horizontalni ciljevi	434,3	167,8	249,4	7,1	-	858,6
	Istraživanje i razvoj i inovacije	11,1	124,3	-	-	-	135,4
	Zaštita okoliša i očuvanje energije	50,0	-	-	-	-	50,0
	Mali i srednji poduzetnici	14,0	-	249,4	7,1	-	270,5
	Usavršavanje	1,2	43,5	-	-	-	44,7
	Zapošljavanje	255,7	-	-	-	-	255,7
	Kultura	81,3	-	-	-	-	81,3
	Razvoj širokopojasnih mreža	21,0	-	-	-	-	21,0
	Posebni sektori	2.572,8	-	-	17,9	1.329,0	3.919,7
	Promet	973,2	-	-	-	1.321,0	2.294,2
	Brodogradnja	359,6	-	-	-	8,0	367,6
	Turizam	29,6	-	-	-	-	29,6
	Radiotelevizijsko emitiranje	1.210,4	-	-	-	-	1.210,4
	Sanacija i restrukturiranje	-	-	-	17,9	-	17,9
	Regionalne potpore	247,8	287,7	-	23,1	-	558,6
	Potpore na lokalnoj razini	75,2	-	2,0	-	-	77,2
UKUPNO		5.777,3	993,9	439,0	48,1	1.329,0	8.587,3

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ukoliko bi potpore promatrali putem dodijeljenih instrumenata kroz cijelo razdoblje 2012. – 2014. godine, i dalje bi najznačajniji instrument dodjele potpora bile subvencije, zatim bi slijedila jamstva, potom porezne olakšice, te povoljni zajmovi i udjeli u temeljnom kapitalu.

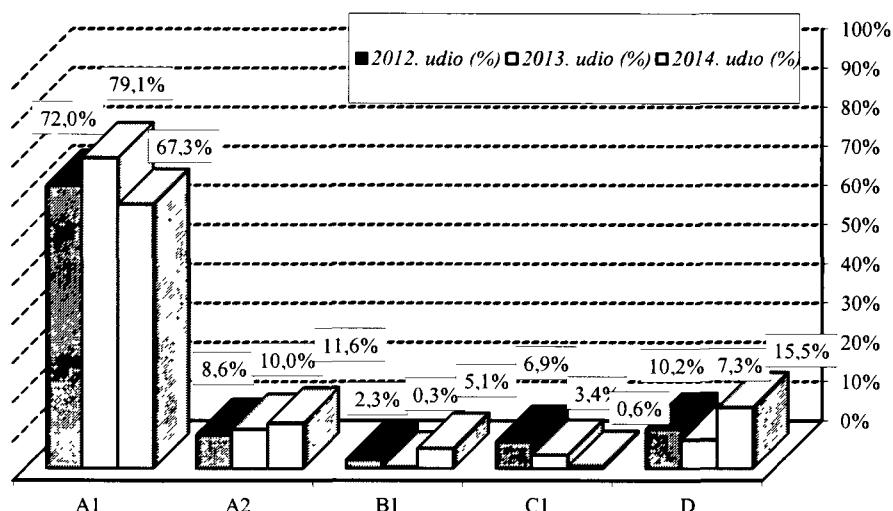
Tablica 6. Potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2012. do 2014. godine (uključena poljoprivreda i ribarstvo)

	2012.			2013.			2014.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
A1	6.337,6	843,1	72,03	6.711,8	886,2	79,09	5.777,3	757,2	67,28
A2	760,1	101,1	8,64	847,1	111,8	9,98	993,9	130,3	11,57
B	201,7	26,8	2,29	24,3	3,2	0,29	439,0	57,5	5,11
C1	604,8	80,5	6,87	287,3	37,9	3,39	48,1	6,3	0,56
D	894,0	118,9	10,16	615,7	81,3	7,26	1.329,0	174,2	15,48
	8.798,2	1.170,4	100,00	8.486,2	1.120,5	100,00	8.587,3	1.125,5	100,00

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Slika 7. prikazuje udjele ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj, prema instrumentima dodjele u postocima, u razdoblju od 2012. do 2014. godine.

Slika 7. Ukupne potpore prema instrumentima za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

2.4. Državna jamstva kao instrument potpore¹¹

Kako je i prikazano u Tablici 7., najveći dio ukupnih državnih jamstava izdanih u 2014. godini u iznosu od 12.599,7 milijuna kuna, odnosi se na jamstva u iznosu od 11.362,7 milijuna kuna, koja u sebi ne sadrže državne potpore, odnosno riječ je o jamstvima koja su izdana za financiranje izgradnje cestovne, željezničke i lučke infrastrukture, poduzetnicima koji nisu u teškoćama i slično.

Tablica 7. Državna jamstva za razdoblje od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2012.	2013.	2014.
1.	Ukupno izdana jamstva	5.590,9	6.043,3	12.599,7
2.	Izdana jamstva bez elementa potpore	4.501,7	5.793,3	11.362,7
3.	Izdana jamstva s elementom potpore (1.-2.)	1.089,2	250,0	1.237,0
4.	Potpore u izdanim jamstvima s elementom potpore (3.)	674,8	250,0	1.074,2
5.	Protestirana jamstva s elementom potpore*	196,2	331,8	254,8
6.	Ostala jamstva**	22,9	2,2	-
7.	Ukupna potpora u jamstvima (4.+5.+6.)	893,9	584,0	1.329,0

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

*Protestirana državna jamstva s elementom potpore isključuju državna jamstva protestirana za brodogradilišta.

**Davatelji jedinice lokalne i područne samouprave.

¹¹ Prilikom odlučivanja o jamstvima u kontekstu potpore, Europska komisija primjenjuje Obavijest Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02), Službeni list Europske unije, C 155, od 20. lipnja 2008. godine, str. 10.–22.) i Ispravak Obavijesti Komisije o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državnih potpora u obliku jamstava (52008XC0620(02)R(01), Službeni list Europske unije, C 244, od 25. rujna 2008. godine, str. 32.–32.).

Od ukupno izdanih državnih jamstava s elementom potpore u 2014. godini, koja iznose 1.237 milijuna kuna, samo se iznos od 1.074,2 milijuna kuna odnosi na potpore koje su obuhvatile ona izdana jamstva koja u sebi sadrže elemente državnih potpora, stoga se i samo iznos od 1.074,2 milijuna kuna smatra potporom u izdanim državnim jamstvima s elementima potpore.

Iznos potpore u obliku jamstava u 2014. godini, u iznosu od 1.074,2 milijuna kuna, odnosi se na izdana državna jamstva u sektoru brodogradnje u iznosu od 8 milijuna kuna te sektoru željezničkog prometa u iznosu od 1.066,2 milijuna kuna. Izdana jamstva u iznosu od 8 milijuna kuna koja se odnose na sektor brodogradnje izdana su za praćenje financiranja novogradnji 730 i 731 poduzetniku 3. Maj Brodogradilište d.d. u iznosu od 7,6 milijuna kuna, a za praćenje financiranja novogradnje 482 poduzetniku Brodograđevna industrija Split d.d. izdano je 415,807 kuna jamstava. Međutim, ukupno je navedenim poduzetnicima izdano 170,8 milijuna kuna jamstava, a samo iznos od 8 milijuna kuna smatra se potporom. Izdana državna jamstva u 2014. godini u sektoru željezničkog prometa u iznosu od 1.066,2 milijuna kuna odnose se na poduzetnika HŽ Putnički prijevoz d.o.o. gdje izdana jamstva iznose 816,2 milijuna kuna za financiranje nabave 44 motorna vlaka te na poduzetnika HŽ Cargo d.o.o. gdje izdana jamstva iznose 250 milijuna kuna za financijsku konsolidaciju društva i zbrinjavanje radnika.

U 2014. godini protestirano je ukupno 254,8 milijuna kuna državnih jamstava koja u sebi sadrže elemente državnih potpora. Protestirana državna jamstva¹² odnose se samo na sektor željezničkog prometa, a plaćanja za aktivirana jamstva za restrukturiranje poduzetnika u teškoćama odnose se na poduzetnike: HŽ Cargo d.o.o. u iznosu od 213,6 milijuna kuna i na HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u iznosu od 41,2 milijuna kuna.

Stoga je vidljivo kako je u 2014. godini dodijeljeno ukupno 1.329 milijuna kuna jamstava, a koja su u odnosu na 2013. godinu viša za 127,6 posto odnosno 745 milijuna kuna te su u odnosu na 2012. godinu viša za 48,7 posto odnosno 435,1 milijun kuna.

Tablica 8. Stopa rizika protestiranja državnih jamstava za razdoblje od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Redni broj	Opis	2012.	2013.	2014.
1.	Izdana jamstva s elementom potpore	1.089,2	250,0	1.237,0
2.	Protestirana jamstva za brodogradnju	288,3	0,0	0,0
3.	Protestirana jamstva s elementom potpore	196,2	331,8	254,8
4.	Ukupna protestirana jamstva (2. + 3.)	484,5	331,8	254,8
5.	Stopa rizika bez brodogradnje (3./1.)	18,01%	132,72%	20,60%
6.	Stopa rizika (4./1.)	44,48%	132,72%	20,60%

Izvor: Ministarstvo financija; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹² Navedena jamstva izdana su prije 2014. godine, a prikazana su kao protestirana jamstva u 2014. godini.

3. DRŽAVNE POTPORE POLJOPRIVREDI I RIBARSTVU

Potpore u sektoru poljoprivrede i ribarstva u 2014. godini dodijeljene su u iznosu od 3.173,2 milijuna kuna, što predstavlja povećanje za 217 milijuna kuna odnosno 7,3 posto u odnosu na 2013. godinu kada su potpore iznosile 2.956,2 milijuna kuna, te smanjenje za 369,5 milijuna kuna ili 10,4 posto u odnosu na 2012. godinu kada su iznosile 3.542,7 milijuna kuna.

Potpore dodijeljene poljoprivredi i ribarstvu u 2014. godini imaju udio u ukupnim potporama oko 36,9 posto, što je povećanje u odnosu na 2013. godinu kada je taj udio iznosio 34,8 posto te je smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je iznosio 40,3 posto, a udio tih potpora u BDP-u u 2014. godini je i dalje ispod 1 posto.

Tablica 9. Ukupne potpore i potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Poljoprivreda i ribarstvo	2012.		2013.		2014.		Indeks	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	2013./ 2012.	2014./ 2013.
Ukupne potpore	8.798,2	1.170,4	8.486,2	1.120,5	8.587,3	1.125,5	96,5	101,2
Potpore bez poljoprivrede i ribarstva	5.255,5	699,1	5.530,0	730,2	5.414,1	709,6	105,2	97,9
Potpore poljoprivredi i ribarstvu	3.542,7	471,3	2.956,2	390,3	3.173,2	415,9	83,4	107,3
udio (%) u ukupnim potporama	40,27		34,84		36,95		86,5	106,1
udio (%) u BDP-u	1,07		0,90		0,97		83,7	107,7

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U ovom Izvješću prikazani su podaci o dodijeljenim potporama sektoru poljoprivrede i ribarstva, iako Ministarstvo financija sukladno Zakonu nije nadležno za odobravanje potpora sektoru poljoprivrede i ribarstva, uključujući prehrambenu industriju, industriju pića i duhansku industriju, međutim Ministarstvo financija, sukladno Zakonu objavljuje podatke o ovim potporama na osnovu podataka koje dostavlja Ministarstvo poljoprivrede.

Potpore u poljoprivredi i ribarstvu u 2014. godini dodjeljivane su najvećim dijelom putem subvencija u iznosu od 2.447,1 milijun kuna što čini 77,1 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama poljoprivredi i ribarstvu, kroz porezne olakšice dodijeljeno je 538,5 milijuna kuna s udjelom od 17 posto dok je putem kapitalnih ulaganja dodijeljeno 187,6 milijuna kuna odnosno 5,9 posto.

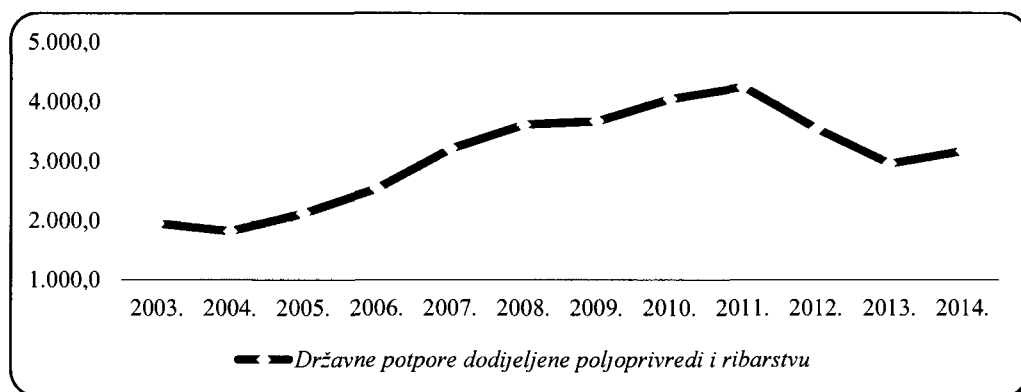
U 2014. godini potpore sektoru poljoprivrede i ribarstva dodijeljene putem subvencija, u iznosu od 2.447,1 milijun kuna odnose se na sljedeće programe i ciljeve: ukupno za Poljoprivredu, lov i šumarstvo iznos od 2.141,5 milijuna kuna (Izravna plaćanja u poljoprivredi, Mjere intervencije na tržištu poljoprivredno-prehrambenih, proizvoda, ZPP – Izravna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima, ZPP - Mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda, Odluka o pomoći poljoprivrednim proizvođačima na područjima zahvaćenim poplavom, za provedbu naknadne sjetve za 2014. godinu), ukupno za Ribarstvo iznos od 82,1 milijun kuna (Održavanje eko sustava ribnjaka,

Intervencije na tržištu proizvoda ribarstva) te ukupno za Ruralni razvoj 223,5 milijuna kuna (Očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja, Očuvanje izvornih i zaštićenih vrsta kultivara poljoprivrednog bilja, Potpora dohotku nekomercijalnim poljoprivrednicima, Manifestacije i sajmovi, Teži uvjeti gospodarenja u poljoprivredi, Osiguranje od mogućih šteta proizvodnji u poljoprivredi, Ekološka poljoprivredna proizvodnja, Integrirana poljoprivredna proizvodnja).

Potpore realizirane putem poreznih olakšica u 2014. godini odnose se na potrošnju tzv. plavog diesela u iznosu od 538,5 milijuna kuna, koje su u poljoprivredi realizirane u iznosu od 446,7 milijuna kuna te u ribolovu i akvakulturi 91,8 milijuna kuna.

Dodijeljene potpore putem kapitalnih ulaganja u 2014. godini u iznosu od 187,6 milijuna kuna odnose se na: Poticanje ustroja udruga u ribarstvu 7,1 milijun kuna, Ruralni turizam 1,1 milijun kuna, Investicijsku potporu u poljoprivredi i ribarstvu 33,3 milijuna kuna te na IPARD 146,1 milijun kuna.

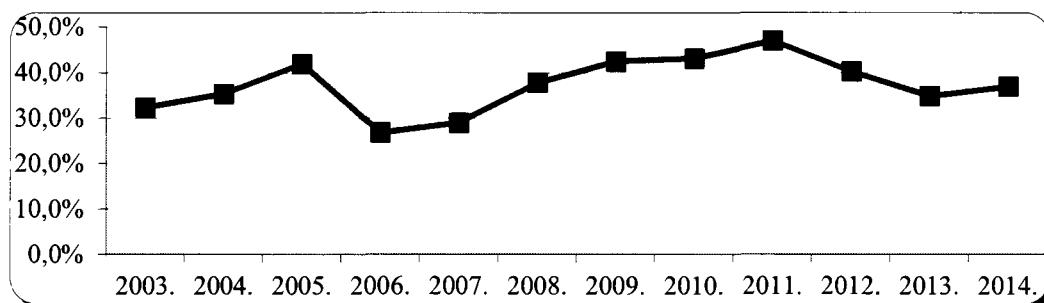
Slika 8. Ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu za razdoblje od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Na Slici 8. prikazane su ukupno dodijeljene potpore poljoprivredi i ribarstvu u milijunima kuna za razdoblje od 2003. do 2014. godine, dok je na Slici 9., prikazan udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje od 2003. do 2014. godine u postocima.

Slika 9. Udio potpora poljoprivredi i ribarstvu u ukupnim potporama za razdoblje od 2003. do 2014. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4. DRŽAVNE POTPORE INDUSTRIJI I USLUGAMA

Potpore dodijeljene u 2014. godini u sektoru industrije i usluga ukupno iznose 5.414,1 milijun kuna, što je smanjenje za 2,1 posto odnosno 115,9 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 5.530 milijuna kuna, te povećanje za 3 posto ili 158,6 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu, kada su potpore iznosile 5.255,5 milijuna kuna.

Udio potpora sektoru industrije i usluga u promatranom razdoblju od 2012. do 2014. godine u ukupno dodijeljenim potporama, kontinuirano u prosjeku iznosi preko 60 posto, te u 2014. godini taj udio iznosi 63,1 posto, u 2013. godini udio iznosi 65,2 posto dok udio u 2012. godini iznosi 59,7 posto.

Što se tiče same strukture potpora u sektoru industrije i usluga, promatrano u razdoblju od 2012. do 2014. godine, sektorske potpore su i dalje kontinuirano dodjeljivane u daleko većem iznosu od horizontalnih potpora, što predstavlja negativan trend. U 2014. godini, unutar potpora sektoru industrije i usluga koje iznose 5.414,1 milijun kuna, 72,4 posto udjela tih potpora čine potpore dodijeljene posebnim sektorima, a 27,6 posto udjela čine horizontalne potpore.

U 2014. godini potpore dodijeljene posebnim sektorima dodijeljene su u iznosu od 3.919,7 milijuna kuna što predstavlja povećanje za 12,6 posto ili 437,3 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 3.482,4 milijuna kuna, te povećanje za 6,8 posto ili 249,7 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su te potpore iznosile 3.670 milijuna kuna.

Horizontalne potpore, uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini, su u 2014. godini dodijeljene u ukupnom iznosu od 1.494,4 milijuna kuna, što je manje za 27 posto odnosno 553,2 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, kada su te potpore iznosile 2.047,6 milijuna kuna, te manje za 5,8 posto ili 91,1 milijun kuna u odnosu na 2012. godinu, kada su te potpore iznosile 1.585,5 milijuna kuna. U 2014. godini se na horizontalne potpore u užem smislu¹³ odnosi iznos od 858,6 milijuna kuna, na regionalne potpore 558,6 milijuna kuna, te na potpore na lokalnoj razini 77,2 milijuna kuna.

Tablica 10. Potpore industriji i uslugama za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Kategorija	2012.			2013.			2014.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio (%)
Industrija i usluge	5.255,5	699,1	59,73	5.530,0	730,2	65,16	5.414,1	709,6	63,05
1 Sektorske potpore	3.670,0	488,2	41,71	3.482,4	459,8	41,04	3.919,7	513,7	45,65
2 Horizontalne potpore	1.585,5	210,9	18,02	2.047,6	270,4	24,13	1.494,4	195,9	17,40
2.1 horizontalni ciljevi	1.114,3	148,2	12,67	1.289,5	170,3	15,20	858,6	112,5	10,00
2.2 regionalne potpore	231,3	30,8	2,63	591,2	78,1	6,97	558,6	73,2	6,50
2.3 potpore na lokalnoj razini	239,9	31,9	2,73	166,9	22,0	1,97	77,2	10,1	0,90

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹³ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojasnih mreža.

U 2014. godini, potpore dodijeljene u sektoru industrije i usluga ukupno iznose 5.414,1 milijun kuna. Unutar tog iznosa, iznos od 4.688,8 milijuna kuna smatra se državnim potporom, jer su te potpore prijavljene Europskoj komisiji koja ih je odobrila ili je riječ o potporama koje su izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji, a koje su dodijeljene sukladno mišljenju Ministarstva financija o usklađenosti tih potpora s pravilima o državnim potporama i smjernicama politike državnih potpora Republike Hrvatske. Iako potonje potpore izuzete od obveze prijave Europskoj komisiji, Ministarstvo financija, sukladno članku 9. Zakona, o takvim potporama obavještava Europsku komisiju.

4.1. Horizontalne potpore

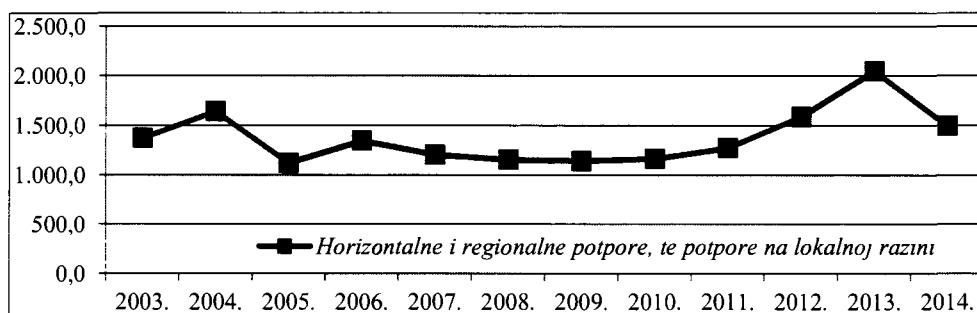
Horizontalnim potporama se sukladno EU metodologiji praćenja potpora, smatraju potpore za horizontalne ciljeve u „užem“ smislu, regionalne potpore i potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U 2014. godini horizontalne potpore dodijeljene su u ukupnom iznosu od 1.494,4 milijuna kuna, što je smanjenje za 27 posto ili 553,2 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, kada su potpore iznosile 2.047,6 milijuna kuna, te smanjenje za 5,8 posto ili 91,1 milijun kuna u odnosu na 2012. godinu, kada su potpore iznosile 1.585,5 milijuna kuna.

S obzirom da ukupno dodijeljene horizontalne potpore u 2014. godini iznose 1.494,4 milijuna kuna, unutar njih, dodijeljene horizontalne potpore u užem smislu¹⁴ iznose 858,6 milijuna kuna, regionalne potpore 558,6 milijuna kuna, te potpore na lokalnoj razini 77,2 milijuna kuna.

Na Slici 10. prikazan je tijek kretanja ukupnih horizontalnih potpora, uključujući i regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini u razdoblju od 2003. do 2014. godine, u milijunima kuna.

Slika 10. Horizontalne potpore u razdoblju od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁴ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu i razvoj širokopojskih mreža.

Horizontalne potpore u „užem smislu“

Horizontalnim potporama u „užem smislu“, smatramo potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima kao što su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, za zaštitu okoliša i uštedu energije, potpore malim i srednjim poduzetnicima, za usavršavanje, zapošljavanje, za kulturu i očuvanje kulturne baštine te razvoja širokopojasnih mreža.

U 2014. godini potpore dodijeljene horizontalnim ciljevima u „užem smislu“ iznose 858,6 milijuna kuna te su manje za 33,4 posto ili 430,9 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 1.289,5 milijuna kuna, te su manje i u odnosu na 2012. godinu za 22,9 posto ili 255,7 milijuna kuna kada su iznosile 1.114,3 milijuna kuna. U 2014. godini u odnosu na 2013. godinu smanjene su potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije te za usavršavanje, a povećane su potpore za istraživanje i razvoj i inovacije, male i srednje poduzetnike, kulturu, razvoj širokopojasnih mreža te zapošljavanje.

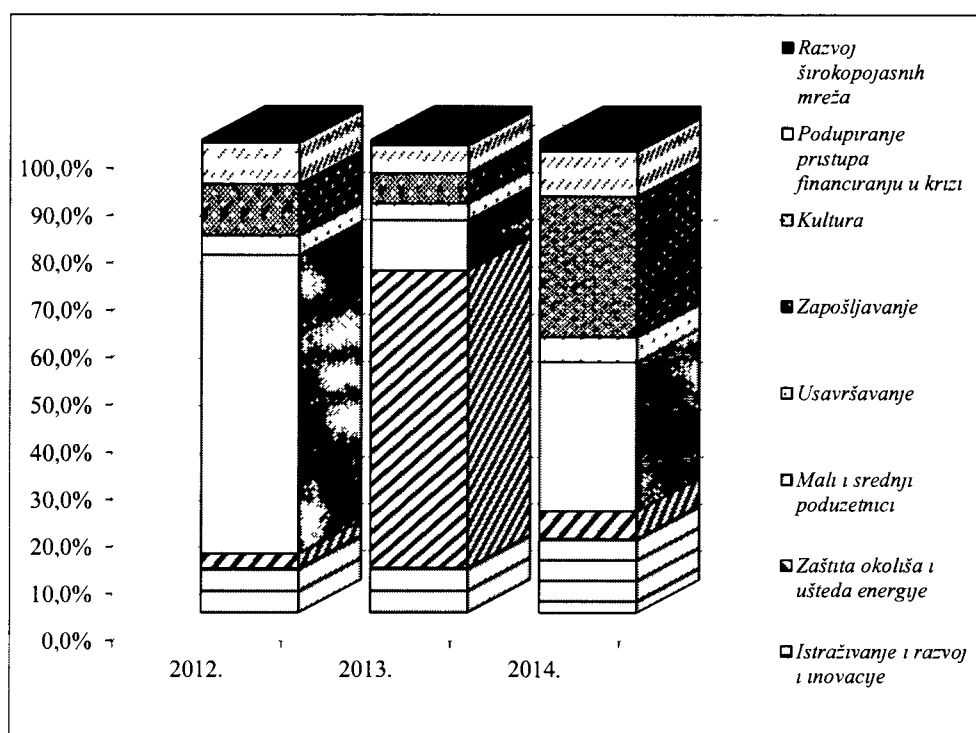
Udio horizontalnih potpora u „užem smislu“ u BDP-u u 2014. godini iznosi 0,26 posto, dok taj udio u 2013. godini iznosi 0,39 posto, a u 2012. godini iznosi preko 0,34 posto. Udio navedenih potpora u 2014. godini u ukupno dodijeljenim potporama sektoru industrije i usluga iznosi 15,9 posto, u 2013. godini iznosi 23,3 posto, i u 2012. godini iznosi 21,2 posto, dok udio u ukupno dodijeljenim potporama u 2014. godini iznosi 6,8 posto, u 2013. godini iznosi 15,2 posto, te u 2012. godini iznosi 12,7 posto.

Tablica 11. Horizontalne potpore za razdoblje od 2012. do 2014. godine (bez regionalnih potpora i potpora na lokalnoj razini)

Horizontalne državne potpore	2012.			2013.			2014.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio u BDP (%)
Istraživanje i razvoj i inovacije	104,8	13,9	0,03	122,9	16,2	0,04	135,4	17,7	0,04
Zaštita okoliša i ušteda energije	34,7	4,6	0,01	810,5	107,0	0,25	50,0	6,6	0,02
Mali i srednji poduzetnici	703,3	93,6	0,21	137,2	18,1	0,04	270,5	35,5	0,08
Usavršavanje	45,6	6,1	0,01	45,6	6,0	0,01	44,7	5,9	0,01
Zapošljavanje	121,7	16,2	0,04	83,0	11,0	0,03	255,7	33,5	0,08
Kultura	96,9	12,9	0,05	74,9	9,9	0,02	81,3	10,7	0,02
Razvoj širokopojasnih mreža	7,3	1,0	0,00	15,4	2,0	0,00	21,0	2,8	0,01
UKUPNO	1.114,3	148,2	0,34	1.289,5	170,3	0,39	858,6	112,5	0,26

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

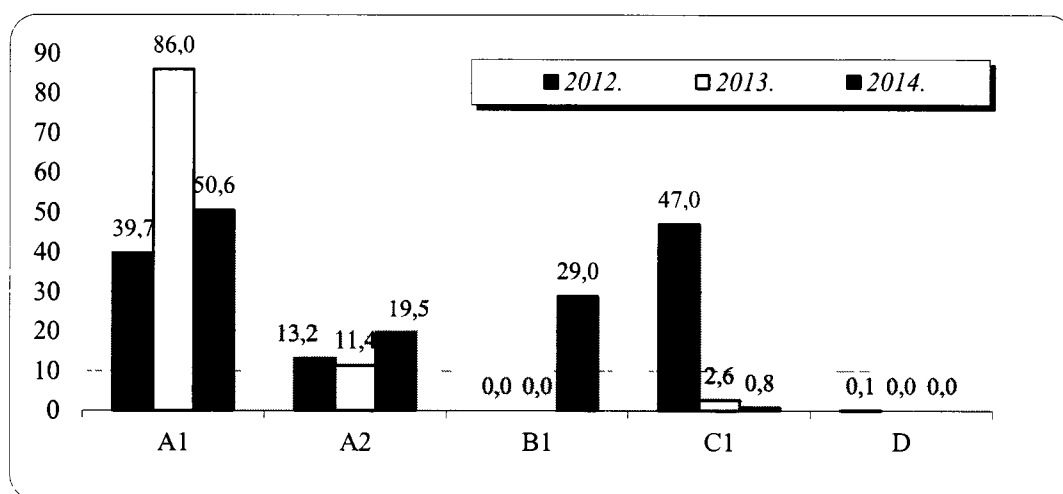
Slika 11. Struktura horizontalnih potpora za razdoblje od 2012. do 2014. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Horizontalne potpore u „užem smislu“ u 2014. godini, najvećim dijelom dodijeljene su putem subvencija i to u iznosu od 434,3 milijuna kuna ili s udjelom od 50,6 posto, kroz kapitalna ulaganja 249,4 milijuna kuna ili s udjelom od 29 posto, putem poreznih olakšica 167,8 milijuna kuna ili 19,5 posto te putem povoljnih zajmova 7,1 milijuna kuna ili 0,8 posto.

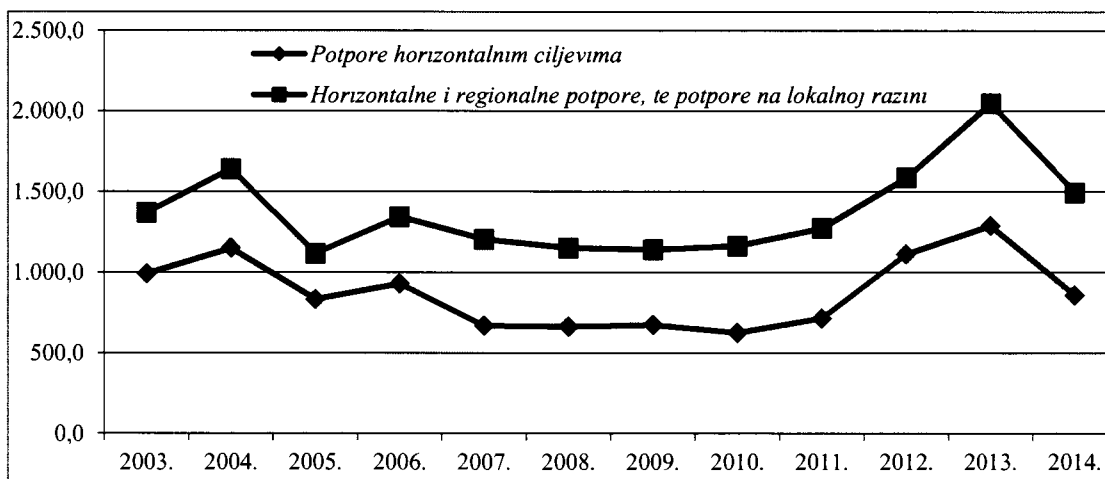
Slika 12. Horizontalni ciljevi prema instrumentima dodjele¹⁵ za razdoblje od 2012. do 2014. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁵ A1 subvencije, A2 porezna oslobođenja, izuzeća, oprost poreza i doprinosa i olakšice, B kapitalna ulaganja, C1 povoljni zajmovi.

Slika 13. Odnos horizontalnih potpora u užem smislu i ukupnih horizontalnih potpora za razdoblje od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.1.1. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije¹⁶

U 2014. godini potpore za istraživanje i razvoj i inovacije dodijeljene su u iznosu od 135,4 milijuna kuna, što je povećanje za 10,2 posto ili 12,5 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 122,9 milijuna kuna, te povećanje za 29,2 posto ili 30,6 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu. Navedene potpore su u 2014. godini u najvećoj mjeri dodjeljivane u obliku poreznih olakšica i to u iznosu od 124,3 milijuna kuna odnosno 91,8 posto te putem subvencija u iznosu od 11,1 milijun kuna odnosno 8,2 posto.

¹⁶ Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije Europskih zajednica, broj 800/2008, od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Službeni list Europske unije, L 214, od 9. kolovoza 2008.) i temeljem pravila sadržanih u Okviru Zajednice za državne potpore za istraživanje i razvoj i inovacije (Službeni list Europske unije, C 323, od 30. prosinca 2006.). Sukladno novijim propisima Europske unije, potpore za istraživanje i razvoj i inovacije mogu se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine, te se mogu dodijeliti i temeljem pravila sadržanih u Komunikaciji Komisije Okviru za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije (Službeni list Europske unije, C 198, od 27. lipnja 2014.), a koji se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Tablica 12. Potpore za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Istraživanje i razvoj i inovacije	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	3,6	0,4	21,7	2,8	11,1	1,4
A2 porezne olakšice	101,2	13,5	101,2	13,4	124,3	16,3
UKUPNO	104,8	13,9	122,9	16,2	135,4	17,7
udio (%) u horizontalnim ciljevima	9,41		9,53		15,77	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,99		2,22		2,50	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,19		1,45		1,58	
udio (%) u BDP-u	0,03		0,04		0,04	

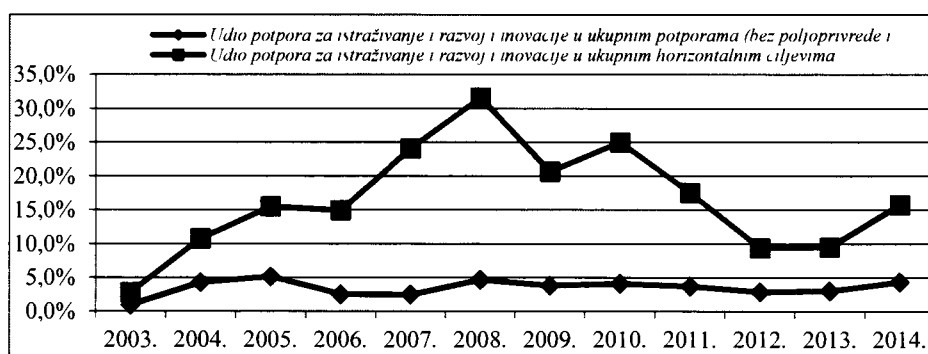
Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2014. godini udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije u ukupno dodijeljenim potporama u Republici Hrvatskoj iznosi 1,58 posto, udio tih potpora u ukupno dodijeljenim potporama u sektoru industrije i usluga iznosi 2,5 posto, dok udio navedenih potpora u horizontalnim potporama iznosi 15,8 posto. Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije u BDP-u u 2014. godini iznosi 0,04 posto.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u 2014. godini dodijelilo je potpore za istraživanje i razvoj i inovacije u iznosu od 124,3 milijuna kuna temeljem odredbi o poreznim olakšicama sadržanim u Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Osim navedenih potpora, isto Ministarstvo je u 2014. godini dodijelilo i 11,1 milijun kuna subvencija temeljem Odluke o ciljevima, uvjetima i postupcima za dodjeljivanje državne potpore za istraživanje i razvoj, a korisnici tih potpora bili su: Agrolaguna d.d., Banko d.o.o., Bovis d.o.o., Ericsson Nikola Tesla, Fidelta d.o.o., Hedera d.o.o., HSTEC d.d., INETEC - Institut za nuklearnu tehnologiju d.o.o., Infigo IS d.o.o., Končar Institut za elektrotehniku d.d., Locus d.o.o., Mikroprojekt d.o.o., Mireo d.d., Omni Aspect d.o.o., Pliva Hrvatska d.o.o. te S.D. Informatika.

Potpore u obliku poreznih olakšica dodijeljene su temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, koji se nalazi na Listi postojećih potpora i sastavni je dio Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 2/12).

Slika 14. Udio potpora za istraživanje i razvoj i inovacije za razdoblje od 2003. do 2014. godine u ukupnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva i prometa) te u ukupnim horizontalnim ciljevima (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.1.2. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije¹⁷

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije u 2014. godini dodijeljene su u iznosu od 50 milijuna kuna u obliku subvencija, što predstavlja veliko smanjenje za čak 760,5 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, kada su iznosile 810,5 milijuna kuna, odnosno povećanje od 15,3 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su iznosile 34,7 milijuna kuna.

Tablica 13. Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Zaštita okoliša i očuvanje energije	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	34,7	4,6	810,5	107,0	50,0	6,6
UKUPNO	34,7	4,6	810,5	107,0	50,0	6,6
udio (%) u horizontalnim ciljevima	3,11		62,85		5,82	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,66		14,66		0,92	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,39		9,55		0,58	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,25		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo gospodarstva s Hrvatskim operatorom tržišta energije je dodijelio 50 milijuna kuna potpora za zaštitu okoliša i uštedu energije u 2014. godini temeljem Programa novčanih poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz, i to poduzetnicima: Biodizel Vukovar d.o.o. u iznosu od 28,9 milijuna kuna te Biotron d.o.o. u iznosu od 21,1 milijun kuna.

Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije dodijeljene su temeljem Programa novčanog poticaja za proizvodnju biogoriva za prijevoz, te se navedeni program nalazi na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, a vodi se pod brojem: SA.35505 (2012/HR).

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost je u 2014. godini dodijelio potpore male vrijednosti za zaštitu okoliša i to u iznosu od 10,6 milijuna kuna, i to putem povoljnih zajmova 576.820,77 kuna i putem subvencija 10,1 milijun kuna. Potpore male

¹⁷ Potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Smjernicama Zajednice o državnim potporama za zaštitu okoliša (52008XC0401(03), Službeni list Europske unije, C 82, od 1. travnja 2008.), koje su bile na snazi do 30. lipnja 2014. godine, dok se od 1. srpnja 2014. do 31. prosinca 2020. godine mogu dodijeliti navedene potpore temeljem novih Smjernica za državne potpore za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 200, od 28. lipnja 2014.). Također, navedene potpore mogle su se dodijeliti i temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije Europskih zajednica, broj 800/2008, od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Opća uredba o skupnim izuzećima) (Službeni list Europske unije, L 214, od 9. kolovoza 2008.) i sukladno novijim propisima, potpore se mogu dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

vrijednosti/*de minimis* potpore dodijeljene su temeljem Programa za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Ukoliko bi se navedene potpore u iznosu od 10,6 milijuna kuna pribrojile potporama za zaštitu okoliša i uštedu energije u iznosu od 50 milijuna kuna, ukupne potpore za zaštitu okoliša i uštedu energije iznosile bi 60,6 milijuna kuna.

4.1.3. Potpore za zapošljavanje¹⁸

U 2014. godini, potpore za zapošljavanje dodijeljene su u iznosu od 255,7 milijuna kuna putem subvencija, što predstavlja povećanje za 208,1 posto odnosno 172,7 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, te povećanje za 110,1 posto odnosno 134 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu.

Tablica 14. Potpore za zapošljavanje za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Zapošljavanje	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	121,7	16,2	83,0	11,0	255,7	33,5
UKUPNO	121,7	16,2	83,0	11,0	255,7	33,5
udio (%) u horizontalnim ciljevima	10,92		6,44		29,78	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	2,32		1,50		4,72	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,38		0,98		2,98	
udio (%) u BDP-u	0,04		0,03		0,08	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Hrvatski zavod za zapošljavanje je u 2014. godini dodijelio 228,3 milijuna kuna subvencija kroz Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu (s primjenom u 2013. godini) u iznosu od 224,6 milijuna kuna, putem Mjere aktivne politike zapošljavanja u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za 2014. godinu dodijeljeno je 3,3 milijuna kuna, a 298.082,60 kuna dodijeljeno je kroz Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Ministarstvo poduzetništva i obrta je također dodjeljivalo potpore za zapošljavanje u 2014. godini i to u iznosu od 1,3 milijuna kuna putem subvencija temeljem Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja. Jedni od najvećih poduzetnika odnosno korisnika navedenih potpora su: Bex d.o.o., Eko papir d.o.o., Gastral 1980 d.o.o., Kostel promet d.o.o., Obrt „Josip Pleško“, T3M d.o.o. i ostali.

¹⁸ Potpore za zapošljavanje mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije Europskih zajednica, broj 800/2008, od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Opća uredba o skupnim izuzećima) (Službeni list Europske unije, L 214, od 9. kolovoza 2008.) i sukladno novijim propisima, temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom je kao poticaj pri zapošljavanju osoba s invaliditetom dodijelio iznos od 26,1 milijun kuna poduzetnicima kao što su: Bilokalnik IPA d.d., Centar za inkluziju i podršku u zajednici, DES Split, Duropack Belišće d.d., Geneza hoteli d.o.o., Hrast-Export-Puklavac d.o.o., Lada d.o.o., Majatik d.o.o., Meiso d.d., Suvenir Arbor Vitae d.o.o., Tekop nova, URIHO, Zaštita Jurenec d.o.o. i ostali.

Ukoliko bi se dodijeljenim držanim potporama u iznosu od 255,7 milijuna kuna pridodale i potpore male vrijednosti u iznosu od 109,6 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore za zapošljavanje iznosile 365,3 milijuna kuna. Potpore male vrijednosti za zapošljavanje dodjeljivalo je Ministarstvo branitelja u iznosu od 4,7 milijuna kuna te Hrvatski zavod za zapošljavanje u iznosu od 104,9 milijuna kuna.

4.1.4. Potpore malim i srednjim poduzetnicima¹⁹

Potpore malim i srednjim poduzetnicima dodijeljene su u 2014. godini u iznosu od 270,5 milijuna kuna, što je više za 97,2 posto odnosno 133,3 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 137,2 milijuna kuna, te je potpore manje za 432,8 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su iznosile 703,3 milijuna kuna.

Potpore za male i srednje poduzetnike u 2014. godini su prema instrumentima dodjeljivane kroz kapitalna ulaganja u iznosu od 249,4 milijun kuna ili 92,2 posto, zatim putem subvencija u iznosu od 14 milijuna kuna ili 5,2 posto te kroz povoljne zajmove u iznosu od 7,1 milijun kuna ili 2,6 posto.

Tablica 15. Potpore malim i srednjim poduzetnicima u razdoblju od 2012. do 2014. godine

Mali i srednji poduzetnici	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	179,2	23,8	103,1	13,6	14,0	1,8
B1 kapitalna ulaganja	-	-	-	-	249,4	32,7
C1 povoljniji zajmovi	524,1	69,7	34,1	4,5	7,1	0,9
UKUPNO	703,3	93,6	137,2	18,1	270,5	35,5
udio (%) u horizontalnim ciljevima	63,12		10,64		31,50	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	13,38		2,48		5,00	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	7,99		1,62		3,15	
udio (%) u BDP-u	0,21		0,04		0,08	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

¹⁹ Potpore malim i srednjim poduzetnicima mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije Europskih zajednica, broj 800/2008, od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Opća uredba o skupnim izuzećima) (Službeni list Europske unije, L 214, od 9. kolovoza 2008.) i sukladno novijim propisima, temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

U 2014. godini Hrvatska banka za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) je dodijelila temeljem Programa dodjele državnih potpora HBOR-a 21,1 milijun kuna potpora, najvećim dijelom kroz subvencije iznos od 14 milijuna kuna te kroz povoljne zajmove iznos od 7,1 milijun kuna. Temeljem navedenog Programa, neki od korisnika istih su poduzetnici: Bigo d.o.o., C.I.A.K. d.o.o., Hoteli Baška d.d., Hotka Super d.o.o., Jolly - Projekti d.o.o., Laguna Novigrad d.d., Kozjak j. d.o.o., Marijako, Takt d.o.o., Telur d.o.o., Tonica Brod d.o.o., Vila Bili Tours d.o.o., Zagreb-Kamp d.o.o. i ostali.

Ministarstvo poduzetništva i obrta dodijelilo je u 2014. godini kroz kapitalna ulaganja temeljem programa Povećanje gospodarske aktivnosti i konkurentnosti malih i srednjih iznos od 249,4 milijuna kuna poduzetnicima: Blizina d.o.o., Bomark Pak d.o.o., Chromos-Svjetlost d.o.o., Data Link d.o.o., Elda d.o.o., Eurco d.d., Flamtron d.o.o., Gastrocom d.o.o., Gorica staklo d.o.o., Helb d.o.o., Hittner d.o.o., Ind-eko d.o.o., Klimaoprema d.d., Lim Samobor d.o.o., Machiper oprema d.o.o., MC Ultimaks d.o.o., Pod proizvodnja opruga d.o.o., Potestas d.o.o., Pro-klima d.o.o., Remia-plast d.o.o., Saints Hills d.o.o., Signum max d.o.o., Smiljanić d.o.o., Sobočan-interijeri d.o.o., Studio XXL d.o.o., Vargon d.o.o. te Vision d.o.o.

U 2014. godini su dodjeljivane i potpore male vrijednosti malim i srednjim poduzetnicima i to u ukupnom iznosu od 134,5 milijuna kuna, a davatelji su Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, Ministarstvo poduzetništva i obrta i HBOR.

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije je u 2014. godini dodijelila potpore male vrijednosti u iznosu od 46,9 milijuna kuna temeljem poticanja malog i srednjeg poduzetništva, zatim HBOR je temeljem Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti HBOR-a dodijelila iznos od 32,1 milijun kuna te je i Ministarstvo poduzetništva i obrta dodijelilo iznos od 55,5 milijuna kuna temeljem nekoliko programa i mjera.

Ukoliko bi se dodijeljenim potporama za male i srednje poduzetnike u iznosu od 270,5 milijuna kuna pridodale i *de minimis* potpore malim i srednjim poduzetnicima u iznosu od 134,5 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore dodijeljene malim i srednjim poduzetnicima u 2014. godini iznosile 405 milijuna kuna.

4.1.5. Potpore za usavršavanje²⁰

Potpore za usavršavanje u 2014. godini dodijeljene su u iznosu od 44,7 milijuna kuna dok su u 2013. godini i u 2012. godini dodijeljene u istom iznosu od 45,6 milijuna

²⁰ Potpore za usavršavanje mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije Europskih zajednica, broj 800/2008, od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Opća uredba o skupnim izuzećima) (Službeni list Europske unije, L 214, od 9. kolovoza 2008.) i sukladno novijim propisima, temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

kuna, te su potpore u 2014. godini manje za 2 posto odnosno za 0,9 milijuna kuna u odnosu na prethodne godine.

Tablica 16. Potpore za usavršavanje za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Usavršavanje	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	-	-	-	-	1,2	0,2
A2 porezne olakšice	45,6	6,1	45,6	6,0	43,5	5,7
UKUPNO	45,6	6,1	45,6	6,0	44,7	5,9
udio (%) u horizontalnim ciljevima	4,09		3,54		5,21	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,87		0,82		0,83	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,52		0,54		0,52	
udio (%) u BDP-u	0,01		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za usavršavanje u 2014. godini dodjeljivao je Hrvatski zavod za zapošljavanje putem subvencija temeljem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu s primjenom do 31. prosinca 2013. godine u iznosu od 1,2 milijuna kuna.

Također, u 2014. godini potpore za usavršavanje je dodjeljivalo i Ministarstvo gospodarstva, i to u obliku poreznih olakšica sukladno Zakonu o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu u iznosu od 43,5 milijuna kuna.

4.1.6. Potpore za kulturu

U 2014. godini potpore za kulturu su dodijeljene u iznosu od 81,3 milijuna kuna i to u obliku subvencija, što je u odnosu na 2013. godinu više za 8,5 posto odnosno 6,4 milijuna kuna, a u odnosu na 2012. godinu manje za 16,1 posto odnosno 15,6 milijuna kuna.

Tablica 17. Potpore za kulturu u razdoblju od 2012. do 2014. godine

Kultura	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	96,3	12,8	74,9	9,9	81,3	10,7
D jamstva	0,6	0,1	-	-	-	-
UKUPNO	96,9	12,9	74,9	9,9	81,3	10,7
udio (%) u horizontalnim ciljevima	8,70		5,81		9,47	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,84		1,35		1,50	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	1,10		0,88		0,95	
udio (%) u BDP-u	0,03		0,02		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore za kulturu te zaštitu kulturne baštine su u 2014. godini dodjeljivali Ministarstvo kulture i Hrvatski audiovizualni centar u ukupnom iznosu od 81,3 milijuna kuna.

Hrvatski audiovizualni centar je u 2014. godini dodijelio 68,4 milijuna kuna potpora u obliku subvencija, sukladno Pravilniku o poticanju ulaganja u proizvodnju audiovizualnih

djela. Korisnici navedenih potpora su: 3D2D Animatori d.o.o., Alka film, Ambasada film, Antitalent produkcija, Blue Sky Adriatic, Diedra, Factum, Fade In, Hrvatski filmski savez, Hula hop d.o.o., Inter film d.o.o., Kino klub Zagreb, Kinorama Zagreb, Kreativni sindikat, Lijeni film, Motovun film festival, Mp filmska produkcija, Nukleus, Pakt media, Petnaesta umjetnost, Produkcija živa d.o.o., Propeler film d.o.o., Restart, Spiritus movens, Ustanova Zagreb film, Zagreb film festival te ostali.

Ministarstvo kulture dodijelilo je u 2014. godini temeljem Programa financiranja nakladništva za razdoblje 2014.-2016. (program je odobren od strane Europske komisije pod brojem SA.37923) potpore u obliku subvencija u iznosu od 12,9 milijuna kuna. Korisnici potpora po navedenom programu su: Art magazin Kontura, Autonomna tvornica kulture Zagreb, Centar za dramsku umjetnost Zagreb, Centar za knjigu Zagreb, Centar za ženske studije, Disput d.o.o., Druga strana, Durieux, Ex libris, Fraktura d.o.o., Glas koncila, Hangar 7, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska kulturna zaklada, Hrvatski centar ITI Unesco, Hrvatski filmski savez, Hrvatsko društvo dramskih umjetnika, Hrvatsko društvo pisaca, KopMedija, Kurziv, Meridijani, Mesap, Moderna vremena, Novi Gordogan, Oris, Školska knjiga d.d., VBZ, Verbum Split i ostali.

U 2014. godini su uz potpore za kulturu dodijeljene i potpore male vrijednosti za kulturu te zaštitu kulturne baštine i to u obliku subvencija u iznosu od 18,5 milijuna kuna, a dodjeljivale su ih Ministarstvo kulture sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“ u iznosu od 1,5 milijuna kuna, Agencija za elektroničke medije temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija u iznosu od 16,5 milijuna kuna te Ministarstvo branitelja u iznosu od 500.000,00 kuna temeljem Programa sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu.

Ukoliko bi se dodijeljenim potporama za kulturu u iznosu od 81,3 milijuna kuna dodale i potpore male vrijednosti dodijeljene za kulturu u iznosu od 18,5 milijuna kuna, tada bi ukupne potpore dodijeljene za kulturu i zaštitu kulturne baštine u 2014. godini iznosile 99,8 milijuna kuna.

4.1.7. Potpore za razvoj širokopojasnih mreža²¹

U 2014. godini potpore za razvoj širokopojasnih mreža odnosno za razvoj interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima dodijeljene su u iznosu od 21 milijun kuna putem subvencija, što je povećanje za 5,6 milijuna kuna ili 36,4 posto u odnosu na 2013. godinu kada je dodijeljeno 15,4 milijuna kuna, te povećanje za 13,7 milijuna kuna ili 187,7 posto u odnosu na 2012. godinu, kada je dodijeljeno 7,3 milijuna kuna potpora.

²¹ Potpore za razvoj širokopojasnih mreža odnosno za razvoj interneta i širokopojasnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Priopćenju Komisije – Smjernica EU o primjeni pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopojasnih mreža (Službeni list Europske unije, C 25, od 26. siječnja 2013.) koje su na snazi od 27. siječnja 2013. godine.

Tablica 18. Potpore razvoju širokopojsnih mreža za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Razvoj širokopojsnih mreža	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	7,3	1,0	15,4	2,0	21,0	2,8
UKUPNO	7,3	1,0	15,4	2,0	21,0	2,8
udio (%) u horizontalnim ciljevima	0,66		1,19		2,45	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	0,14		0,28		0,39	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,08		0,18		0,24	
udio (%) u BDP-u	0,00		0,00		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Navedene potpore u 2014. godini dodjeljivala je Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti putem subvencija, temeljem Programa razvoja interneta i širokopojsnog pristupa internetu na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, s ciljem poticanja brzog razvoja širokopojsnih mreža u ruralnim područjima. Korisnici Programa u 2014. godini su operatori pokretnih i nepokretnih komunikacija na veleprodajnoj razini: Hrvatski Telekom d.d. s iznosom potpore od 8,2 milijuna kuna, VIPnet d.o.o. s iznosom od 9,9 milijuna kuna te PRO-PING d.o.o. s iznosom potpore od 2,9 milijuna kuna. Navedeni Program se nalazi na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, te se vodi pod brojem: SA.35508 (2012/HR).

4.2. Regionalne potpore²²

U 2014. godini, dodijeljene regionalne potpore iznosile su 558,6 milijuna kuna, te su manje za 5,5 posto ili 32,6 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 591,2 milijuna kuna, a više su za 141,5 posto ili 327,3 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su iznosile 231,3 milijuna kuna.

Tablica 19. Regionalne potpore za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Regionalne potpore	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Regionalne potpore	231,3	30,8	591,2	78,1	558,6	73,2
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	4,40		10,69		10,32	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	2,63		6,97		6,50	
udio (%) u BDP	0,07		0,18		0,17	

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Regionalne potpore su u 2014. godini prema instrumentima dodjeljivane najviše u obliku poreznih olakšica kroz koje je dodijeljeno 287,7 milijuna kuna ili 51,5 posto regionalnih potpora, u obliku subvencija dodijeljeno je 247,8 milijuna kuna ili 44,4 posto te putem povoljnih kredita 23,1 milijun kuna ili 4,1 posto.

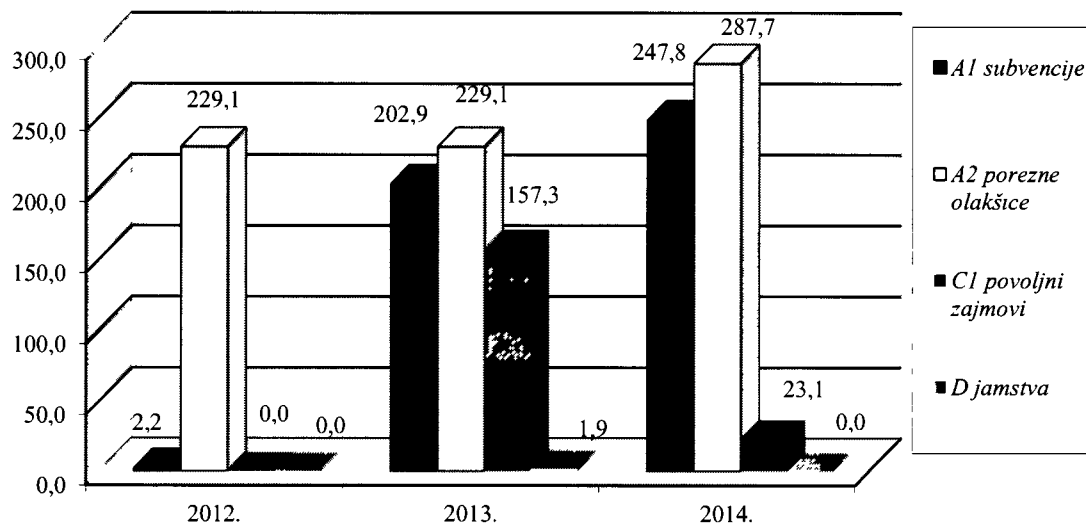
Tablica 20. Regionalne potpore po instrumentima dodjele za razdoblje od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Instrument	2012.	2013.	2014.
A1 subvencije	2,2	202,9	247,8
A2 porezne olakšice	229,1	229,1	287,7
C1 povoljniji krediti	-	157,3	23,1
D jamstva	-	1,9	-
UKUPNO	231,3	591,2	558,6

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

²² Regionalne potpore mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije Europskih zajednica, broj 800/2008, od 6. kolovoza 2008. kojom se određene kategorije potpora proglašavaju usklađenima sa zajedničkim tržištem pri primjeni članaka 87. i 88. Ugovora (Opća uredba o skupnim izuzećima) (Službeni list Europske unije, L 214, od 9. kolovoza 2008.) i sukladno novijim propisima, temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, L 187, od 26. lipnja 2014.), koja se primjenjuje od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. Također, regionalne potpore mogle su se dodijeliti i temeljem Smjernica o regionalnim potporama 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 209, od 23. srpnja 2013.), te je time Europska komisija donesenim navedenim Smjericama produžila i razdoblje primjene Smjernica o regionalnim potporama za razdoblje 2007.-2013. do 30. lipnja 2014. godine., a nastavno na navedeno, Europska komisija je Odlukom broj SA.37848 (2013/N) produžila razdoblje primjene karte regionalnih potpora za Republiku Hrvatsku za razdoblje 2007.-2013. do uključivo 30. lipnja 2014. godine. Europska komisija je Odlukom broj SA.38668 (2014/N), od 11. lipnja 2014. godine, prihvatila novu kartu regionalnih potpora za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020. u okviru novih Smjernica za regionalne državne potpore za razdoblje 2014.-2020. a karta regionalnih potpora će se primjenjivati od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Slika 15. Regionalne potpore prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija – Porezna uprava, ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo poduzetništva i obrta u 2014. godini dodijelilo je 2,2 milijuna kuna subvencija sukladno Zakonu o poticanju ulaganja korisnicima: Amus d.o.o., Arbacommerce d.o.o., Arche d.o.o., DIV d.o.o., Ducati komponenti d.o.o., Flame spray Croatia d.o.o., Furnir otok d.o.o., Multinorm d.o.o., Nexus d.o.o., Proizvodnja PG d.o.o. i Sardina d.o.o.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture dodijelilo je u 2014. godini 87,7 milijuna kuna subvencija poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb temeljem Programa državne potpore HP – Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014. do 2018. godine, a program je usklađen s Odlukom Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106.(2) Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku usluge od općeg gospodarskog interesa dodijeljene određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa (Službeni list EU, L 7, od 11. siječnja 2012.).

Ministarstvo gospodarstva je u 2014. godini dodijelilo ukupno 427,1 milijun kuna regionalnih potpora. Temeljem Zakona o poticanju ulaganja dodijeljeno je 287,7 milijuna kuna putem poreznih olakšica. Temeljem Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja dodijeljeno je 10 milijuna kuna subvencija, i to poduzetnicima Harburg – Freudenberg Belišće d.o.o., BOXMARK Leather d.o.o., Trnovec Bartolovečki i AD Plastik d.d., Solin. Temeljem Operativnog programa regionalnih potpora za ulaganje u opremu za 2014. godinu, dodijeljeno je 129,4 milijuna kuna subvencija. Korisnici tih potpora su: AD plastik d.d., Aluflexpack novi d.o.o., Aquafilcro d.o.o., Belupo lijekovi i kozmetika d.d., Boxmark leather d.o.o., DIR-drvena industrija Rubinić d.o.o., Dok-ing d.o.o., Drvoplast d.d., Enikon aerospace d.o.o., Franck d.d., Galeb d.d., Hilding Croatia d.o.o., HS produkt d.o.o., Inoxmont-VS d.o.o., KFK tehnika d.o.o., Končar-elektronika i informatika d.d., LPT d.o.o.,

LTH metalni lijev d.o.o., M san grupa d.d., Marjan voće d.o.o., Monting d.o.o., Navalis d.o.o., Nexus d.o.o., Oprema-uređaji d.d., Pan-pek d.o.o., Plamen d.o.o., Stražaplastika d.d., Valoviti papir dunapack d.o.o., Vemo trade d.o.o. i ostali.

HBOR je u 2014. godini dodijelio regionalne potpore temeljem Program dodjele državnih potpora HBOR-a u iznosu od 41,6 milijuna kuna, i to najvećim dijelom putem povoljnih zajmova u iznosu od 23,1 milijun kuna te putem subvencije u iznosu od 18,5 milijuna kuna. Navedene potpore koristili su poduzetnici: Apartmani Dizdar d.o.o., Aquaestil plus d.o.o., Đuro Đaković Holding d.d., Fair wind d.o.o., Ferro-preis d.o.o., Fi – ta hostel d.o.o., Frutarija d.o.o., Grikula d.o.o., Hoteli Tučepi d.d., Imperial d.d., Jadranka hoteli d.o.o., Kanaan d.o.o., Marinada d.o.o., MBS gradnja d.o.o., Miris d.o.o., Oneclip d.o.o., Špina Solar d.o.o., Valamar riviera d.d., Vila Draguzeti d.o.o., Vila Katarina d.o.o., Vila Marija d.o.o., Vila Perini d.o.o., Vila Rakovci d.o.o., Vila Rojnići d.o.o. i ostali.

Uz regionalne potpore u 2014. godini, dodjeljivane su i potpore male vrijednosti za regionalne ciljeve i to u ukupnom iznosu od 75,8 milijuna kuna, a davatelji tih potpora su Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo financija, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije te Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje dodijelio je putem poreznih olakšica 13,2 milijuna kuna temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara. Ministarstva su temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara te Zakona o područjima posebne državne skrbi dodijelili 41,8 milijuna kuna poreznih olakšica, dok je temeljem Zakona o slobodnim zonama dodijeljen iznos od 12,8 milijuna kuna također kroz porezne olakšice. Temeljem Programa državne potpore male vrijednosti otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta dodijeljeno je 8 milijuna kuna subvencija.

Ukoliko bi se regionalnim potporama koje su dodijeljene u 2014. godini u iznosu od 558,6 milijuna kuna dodale i potpore male vrijednosti za regionalne ciljeve u iznosu od 75,8 milijuna kuna, tada bi ukupan iznos svih regionalnih potpora dodijeljenih u 2014. godini iznosio 634,4 milijuna kuna.

4.3. Državne potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

U ovom Izvješću prikazani su i podaci o dodijeljenim državnim potporama koje dodjeljuju jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave, međutim, iako se radi o malim iznosima potpora, jer jedinice područne i lokalne (regionalne) samouprave ne raspolažu s velikim sredstvima za podupiranje gospodarstva u odnosu na tijela središnje vlasti, no i sredstva koja dodjeljuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu poboljšati rast i razvoj gospodarstva odnosno poduzetništva.

I dalje se najveći dio sredstava koje dodjeljuju gradovi, općine i županije iz njihovog proračuna odnose na ulaganja u infrastrukturu, komunalnu i cestovnu te na razne tekuće donacije (udrugama, sportskim i kulturno-umjetničkim društvima, Crvenom križu, zdravstvenim i vjerskim ustanovama i slično).

U 2014. godini, od strane jedinica područne i lokalne (regionalne) samouprave, dodijeljeno je 77,2 milijuna kuna potpora, što je smanjenje za 53,7 posto ili 89,7 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, te smanjenje za 67,8 posto ili 162,7 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu. Prema instrumentima dodjele u 2014. godini, najviše potpora dodijeljeno je putem subvencija, i to u iznosu od 75,2 milijuna kuna ili 97,4 posto, dok je tek 2 milijuna kuna ili 2,6 posto dodijeljeno putem ulaganja u temeljni kapital.

Tablica 21. Potpore dodijeljene na lokalnoj razini prema instrumentima dodjele za razdoblje od 2012. do 2014. godine²³

Potpore na lokalnoj razini	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	185,3	24,6	110,7	14,6	75,2	9,9
B1 udio u temeljnom kapitalu	-	-	23,6	3,1	2,0	0,3
B1 pretvaranje duga u vlasnički udjel	1,7	0,2	0,6	0,1	-	-
C1 povoljni zajmovi	30,0	4,0	-	-	-	-
D jamstva	22,9	3,0	32,0	4,2	-	-
UKUPNO	239,9	31,9	166,9	22,0	77,2	10,1
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	4,56		3,02		1,43	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	2,73		1,97		0,90	
udio (%) u BDP-u	0,07		0,05		0,02	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su prema kategorijama dodjele u 2014. godini dodjeljivane u najvećem iznosu od 27,5 milijuna kuna ili 35,6 posto za zapošljavanje, 25,9 milijuna kuna ili 33,5 posto za kopneni cestovni promet, 13,1 milijun kuna ili 17 posto za radiotelevizijsko emitiranje, 5,7 milijuna kuna ili 7,4 posto za isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, 1,9 milijuna kuna ili 2,5 posto za male i srednje poduzetnike, 1,9 milijuna kuna ili 2,5 posto za ostale ciljeve – sport, 660.333,10 kuna ili 0,9 posto za kulturu te 494.500,00 kuna ili 0,6 posto za regionalni razvoj.

U 2014. godini, Istarska županija je dodijelila potpore u obliku subvencija u iznosu od 550.000,00 kuna temeljem Programa državnih potpora Istarske županije za

²³ Podatke o dodijeljenim potporama dostavilo je 20 županija i Grad Zagreb, 128 gradova te 421 općina od ukupno 428 općina.

zapošljavanje osoba s invaliditetom. Korisnik navedene potpore bila je Tekop Nova - ustanova za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Na navedeni program izdano je mišljenje te se te potpore smatraju državnim potporama izuzetim od obveze prijave Europskoj komisiji, odnosno tzv. GBER potpore, a Europska komisija je programu dodijelila broj: SA.38563 (2014/X).

U 2014. godini, su i nadalje najveći pojedinačni davatelji veliki gradovi. Grad Zagreb dodijelio je iznos od 27 milijuna kuna potpora temeljem Programa državne potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom za 2014. godinu, i to između ostalog ustanovi URIHO 25,9 milijuna kuna te LADA d.o.o. 1,1 milijun kuna. Na navedeni program je izdano mišljenje o usklađenosti s pravilima o državnim potporama te se iste potpore smatraju državnim potporama izuzetim od obveze prijave Europskoj komisiji, a u Europskoj komisiji program se vodi pod brojem SA.38815. Grad Zagreb je također dodijelio i 11,8 milijuna kuna subvencija temeljem programa „Potpora nakladnicima televizija ili radija za proizvodnju i emitiranje audiovizualnih i/ili radijskih programskih sadržaja“, a nakladnici su: Enter Zagreb d.o.o., HIT FM d.o.o., Nezavisna televizija d.o.o., Obiteljski radio d.o.o., Otvorena televizija Zagreb d.d., Radio 101 d.o.o., Radio Kaj d.o.o., Z1 televizija d.o.o. te Zagrebački radio Plavi 9 d.o.o. I u ovom slučaju riječ je o potporama izuzetim od obveze prijave Europskoj komisiji, te se isti u Europskoj komisiji vodi pod brojem SA.35513 (2012/HR).

Potpore su dodjeljivali i ostali gradovi kako slijedi: Grad Čakovec iznos od 2,6 milijuna kuna subvencija poduzetniku GP EKOM d.o.o. temeljem Državne potpore za usluge od općeg gospodarskog interesa, Grad Makarska dodijelio je 3,1 milijun kuna milijuna, Grad Pula dodijelio je 7,9 milijuna kuna subvencija poduzetniku Pulapromet d.o.o., Pula, Grad Virovitica dodijelio je 1,9 milijuna kuna subvencija poduzetniku Viner d.o.o. te Grad Split dodijelio je 1,9 milijuna kuna subvencija Košarkaškom klubu Split.

Nadalje, Grad Karlovac je dodijelio 2 milijuna kuna potpora u obliku subvencija, i to Hrvatskom radio Karlovacu d.o.o. 1,3 milijuna kuna te Karlovačkom tjedniku d.o.o. 660.333,10 kuna. Grad Opatija dodijelila je 2,1 milijun kuna državnih potpora u obliku subvencija te Grad Zadar dodijelio je 9 milijuna kuna potpora u obliku subvencija.

I općine su dodjeljivale državne potpore, Općina Kostrena dodijelila je 1,9 milijuna kuna subvencija, Općina Matulji 3,3 milijuna kuna subvencija te Općina Viškovo 2,2 milijuna kuna subvencija.

I ostale županije, općine i gradovi dodjeljivale su i potpore male vrijednosti, i to u iznosu od 126,4 milijuna kuna, i to najvećim dijelom putem subvencija i neposrednih subvencija kamata.

4.4. Sektorske potpore

U 2014. godini sektorske potpore dodijeljene su u iznosu od 3.919,7 milijuna kuna, što je povećanje za 12,6 posto ili 437,3 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, kada su potpore iznosile 3.482,4 milijuna kuna, te u odnosu na 2012. godinu kada su te potpore iznosile 3.670 milijuna kuna, predstavlja povećanje za 6,8 posto odnosno 249,7 milijuna kuna.

Sektorske potpore u 2014. godini imaju udio od 72,4 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama industriji i uslugama, te u ukupno dodijeljenim potporama (s poljoprivredom i ribarstvom) imaju udio od 45,6 posto.

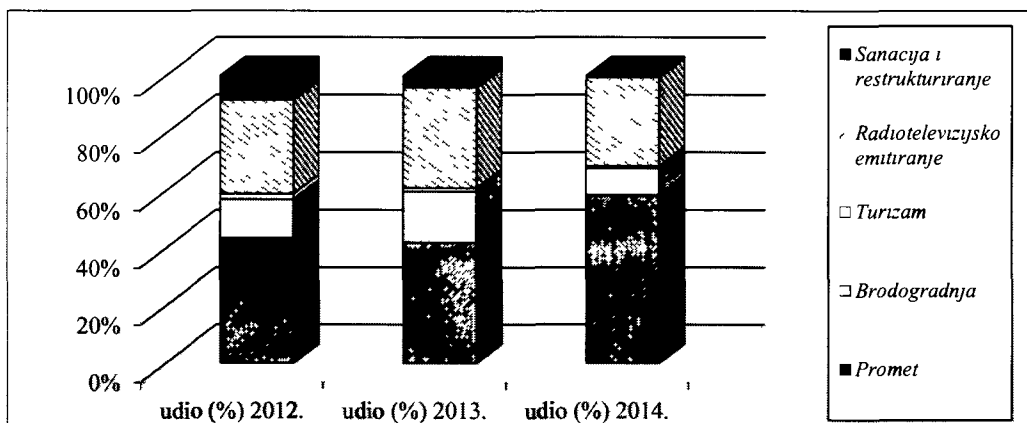
Tablica 22. Sektorske potpore za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Posebni sektori	2012.			2013.			2014.		
	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)	u mln HRK	u mln EUR	udio BDP (%)
Promet	1 595,6	212,3	0,48	1 462,2	193,1	0,44	2.294,2	300,7	0,70
Brodogradnja	499,4	66,4	0,15	622,3	82,2	0,19	367,6	48,2	0,11
Turizam	71,0	9,4	0,02	40,3	5,3	0,01	29,6	3,9	0,01
Radiotelevizijsko emitiranje	1 195,1	159,0	0,36	1 216,2	160,6	0,37	1 210,4	158,6	0,37
Sanacija i restrukturiranje	308,9	41,1	0,09	141,4	18,7	0,04	17,9	2,3	0,01
Ukupno	3.670,0	488,2	1,11	3.482,4	459,8	1,06	3.919,7	513,7	1,19

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora, podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Posebnim sektorima u 2014. godini, dodijeljeno je ukupno 3.919,7 milijuna kuna potpora, gdje se najveći dio odnosi na potpore dodijeljene sektoru prometa u iznosu od 2.294,2 milijuna kuna ili 58,5 posto udjela u sektorskim potporama, zatim za usluge za javno radiotelevizijsko emitiranje dodijeljeno je 1.210,4 milijuna kuna odnosno 30,9 posto, sektoru brodogradnje dodijeljeno je 367,6 milijuna kuna odnosno 9,4 posto, zatim sektoru turizma iznos od 29,6 milijuna kuna ili s udjelom od 0,8 posto te za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u iznosu od 17,9 milijuna kuna ili s udjelom od 0,5 posto.

Slika 16. Struktura potpora dodijeljenih pojedinim sektorima u razdoblju od 2012. do 2014. godine (%)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora, podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U dodijeljenim potpora posebnim sektorima u 2014. godini, prevladavaju subvencije s iznosom od 2.572,8 milijuna kuna ili s udjelom od 65,6 posto, zatim slijede jamstva s iznosom od 1.329 milijuna kuna ili s udjelom od 33,9 posto te povoljni zajmovi s iznosom od 17,9 milijuna kuna ili 0,5 posto udjela.

Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa²⁴

Pravila o potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa sadržana su u Odluci Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, jer propisi dopuštaju da država pod određenim uvjetima daje naknadu za pružanje navedenih usluga, s obzirom da se takve usluge ne bi mogle obaviti na odgovarajući način (ni cijenom, a nití kvalitetom) po tržišnim kriterijima te tada država ima obvezu pokrivanja troškova, odnosno država snosi dio troškova ili ukupne troškove za obavljanje tih usluga.

Upravo u okviru sektorskih potpora prevladavaju potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge, a prvenstveno se radi o uslugama u kopnenom, pomorskom i zračnom prometu, uslugama zračnih luka, za javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa, za poštanske usluge i električnu energiju. Naknada koji dobiju korisnici navedenih potpora predstavlja kompenzaciju za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa.

²⁴ Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa mogle su se dodijeliti temeljem pravila sadržanih u Odluci Komisije od 20. prosinca 2011. o primjeni članka 106. stavka 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na državne potpore u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije, L 7, od 11. siječnja 2012.), Priopćenju Komisije o primjeni pravila u Okviru Europske unije o državnim potporama u obliku naknada za javne usluge (Službeni list Europske unije, C 8, od 11. siječnja 2012.) te Priopćenju Komisije o primjeni pravila Europske unije o državnim potporama za naknadu za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije, C 8, od 11. siječnja 2012.) i Presude Europskog suda od 24. srpnja 2003. godine u Predmetu C-280/00 Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH 62000J0280 (IES /2003/ str. I-07747). Također, navedene potpore mogle su se dodijeliti i temeljem pravila sadržanih u Uredbi Komisije (EU), br. 360/2012, od 25. travnja 2012., o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na potpore male vrijednosti koje se dodjeljuju poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (Službeni list Europske unije, L 114, 26. travnja 2012.).

Tablica 23. Potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa u 2014. godini dodijeljene putem subvencija

Kategorija potpore	Naziv potpore	Instrument	Iznos (u mln HRK)
Radiotelevizijsko emitiranje	Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji (RTV pristojba)	A1 subvencije	1.194,6
Regionalni razvoj	Program državne potpore HP-Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014.-2018.		87,8
Zračni promet	Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) - Croatia Airlines d.d.		88,5
	Očuvanje prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) - Trade Air d.o.o.		11,1
	Osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske - Očuvanje vremena otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o. za javni zračni promet		3,0
	Osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske - Očuvanje vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet		3,3
Pomorski promet	Program prometnog povezivanja otoka s kopnom i međusobno i unutarotočnog prometnog povezivanja		302,7
Željeznički promet	Poticanje željezničkog putničkog prijevoza i Modernizacija željezničkog putničkog prijevoza - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.		544,6
	Modernizacija i održavanje željezničkih vozila - HŽ Cargo d.o.o.		20,0
	Izdana državna jamstva - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	D jamstva	816,2
	Izdana državna jamstva - HŽ Cargo d.o.o.		250,0
	Protestirana državna jamstva - HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	D plaćanja za aktivirana jamstva	41,2
	Protestirana državna jamstva - HŽ Cargo d.o.o.		213,6
Ukupno			3.576,6

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U 2014. godini, potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, dodijeljene su u iznosu od 3.576,6 milijuna kuna, što predstavlja udio od 91,2 posto ukupno dodijeljenih sektorskih potpora, te udio od 41,6 posto ukupno dodijeljenih potpora u Republici Hrvatskoj. Navedene potpore dodijeljene su putem subvencija u iznosu od 2.255,6 milijuna kuna ili s udjelom od 63,1 posto u ukupno dodijeljenim potporama za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, kroz izdana jamstva je dodijeljeno 1.066,2 milijuna kuna ili 29,8 posto te je protestirano 254,8 milijuna jamstava odnosno 7,1 posto.

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2014. godini dodijelila subvencije za obavljanje javne usluge u ukupnom iznosu od 302,7 milijuna kuna poduzetnicima koji obavljaju pomorski prijevoz temeljem Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, odnosno Programa prometnog povezivanja otoka s kopnom i međusobno i unutarotočnog prometnog povezivanja. Korisnici navedenih naknada su: Jadrolinija, G&V Line d.o.o., G&V Line Iadera d.o.o., M.B. Kapetan Luka, Miatrade d.o.o., Linijska nacionalna plovidba d.d., Mediteranska plovidba d.d. „u stečaju“, Porat Ilovik d.o.o., Bura line&Off shore i ostali.

U 2014. godini je također i Hrvatska radiotelevizija korisnik naknade za obavljanje javne usluge odnosno za javno radiotelevizijsko emitiranje u iznosu od 1.194,6 milijuna kuna prihoda od pristojbi ili pretplate temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2014. godini dodijelilo poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb iznos od 87,8 milijuna kuna subvencija temeljem Programa državne potpore HP – Hrvatskoj pošti d.d. u obliku naknade za obavljanje univerzalne usluge od 2014. do 2018. godine, sukladno Zakonu o poštanskim uslugama te Smjernicama politike državnih potpora za razdoblje 2014.-2016.

Također, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2014. godini dodijelilo i iznos od 99,6 milijuna kuna subvencija temeljem Programa očuvanja prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz), i to poduzetniku Croatia Airlines d.d. iznos od 88,5 milijuna kuna te poduzetniku Trade Air d.o.o. iznos od 11,1 milijun kuna.

Temeljem Osiguranja sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2014. godini dodijelilo naknadu za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa u ukupnom iznosu od 6,3 milijuna kuna. Poduzetnici koji su koristili navedene naknade u obliku subvencija su: Zračna luka Rijeka d.o.o. u iznosu od 3 milijuna kuna temeljem Mjere očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o. za javni zračni promet, te poduzetniku Zračna luka Osijek d.o.o. u iznosu od 3,3 milijuna kuna temeljem Mjere očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2014. godini dodijelilo i naknadu za poticanje željezničkog prijevoza u ukupnom iznosu od 1.885,6 milijuna kuna. Korisnici navedenih potpora bili su poduzetnici HŽ Putnički prijevoz d.o.o. i HŽ Cargo d.o.o. Poduzetnik HŽ Putnički prijevoz d.o.o. dobio je ukupno 1.402 milijuna kuna potpora, od čega se 544,6 milijuna kuna subvencija odnosi na Poticanje željezničkog putničkog prijevoza i Modernizaciju željezničkog putničkog prijevoza, iznos od 816,2 milijuna kuna odnosi se na izdana jamstva koje je poduzetnik koristio te iznos od 41,2 milijuna kuna na protestirana jamstva. Poduzetnik HŽ Cargo d.o.o. dobio je ukupno 483,6 milijuna kuna potpora, od čega se 20 milijuna kuna subvencija odnosi na Modernizaciju i održavanje željezničkih vozila, iznos od 250 milijuna kuna odnosi se na izdana jamstva te iznos od 213,6 milijuna kuna na protestirana jamstva.

4.4.1. Potpore prometu

Potpore sektoru prometa u 2014. godini iznosile su 2.294,2 milijuna kuna, što je više za 56,9 posto odnosno 832 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 1.462,2 milijuna kuna, te povećanje za 43,8 posto odnosno 698,6 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su potpore iznosile 1.595,6 milijuna kuna. Potpore sektoru prometa u 2014. godini u dodijeljenim sektorskim potporama iznose 58,5 posto, dok u ukupno dodijeljenim potporama iznose 26,7 posto.

U 2014. godini najveći dio potpora u sektoru prometa odnosi se na željeznički promet u iznosu od 1.885,6 milijuna kuna odnosno s udjelom dodijeljenih potpora u sektoru prometa od 82,2 posto, na pomorski promet se odnosi iznos od 302,7 milijuna kuna ili 13,2 posto udjela, te na zračni promet iznos od 105,9 milijuna kuna ili 4,6 posto udjela u sektoru prometa.

Tablica 24. Potpore sektoru prometa za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Promet	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
Željeznički promet	963,3	128,1	775,3	102,4	1.885,6	247,1
Pomorski promet	375,0	49,9	325,5	43,0	302,7	39,7
Zračni promet	257,3	34,2	361,4	47,7	105,9	13,9
UKUPNO	1.595,6	212,3	1.462,2	193,1	2.294,2	300,7
udio (%) u posebnim sektorima	43,48		41,99		58,53	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	30,36		26,44		42,37	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	18,14		17,23		26,72	
udio (%) u BDP-u	0,48		0,44		0,70	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore u sektoru prometa u 2014. godini dodjeljivane su putem subvencije u iznosu od 973,2 milijuna kuna i čine 42,4 posto ukupno dodijeljenih potpora sektoru prometa, dok su potpore putem jamstava dodijeljene u iznosu od 1.321 milijun kuna odnosno s udjelom od 57,6 posto, gdje se unutar jamstva taj dio odnosi na izdana jamstva u iznosu od 1.066,2 milijuna kuna te na plaćanja za protestirana jamstva u iznosu od 254,8 milijuna kuna.

Tablica 25. Potpore dodijeljene sektoru prometa prema instrumentima za razdoblje od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

	2012.	2013.	2014.
A1 subvencije	860,2	923,0	973,2
D jamstva	735,4	539,2	1.321,0
Ukupno	1.595,6	1.462,2	2.294,2

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore **željezničkom prometu** u 2014. godini, dodijeljene su u iznosu od 1.885,6 milijuna kuna te su za 143,2 posto ili 1.110,3 milijuna kuna više u odnosu na 2013. godinu, i više za 95,7 posto ili 922,3 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu. Potpore željezničkom prometu imaju udio od 22 posto u ukupno dodijeljenim potporama te udio od 82,2 posto u sektoru prometa. Najveći dio navedenih potpora dodijeljen je kroz

izdana jamstva u iznosu od 1.066,2 milijuna kuna, zatim slijede subvencije u iznosu od 564,6 milijuna kuna, te kroz plaćanja za aktivirana jamstva 254,8 milijuna kuna.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, odnosno Ministarstvo financija je u 2014. godini izdalo državna jamstva u iznosu od 1.066,2 milijuna kuna poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u iznosu od 816,2 milijuna kuna te poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. u iznosu od 250 milijuna kuna. U istoj godini su i aktivirana državna jamstva u iznosu od 254,8 milijun kuna, i to iznos od 41,2 milijuna kuna odnosi se na protestirana jamstva poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. te iznos od 213,6 milijuna kuna poduzetniku HŽ Cargo d.o.o.

Također je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture u 2014. godini dodijelilo i subvencije u ukupnom iznosu od 564,6 milijuna kuna. Subvencije su dodijeljene poduzetniku HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u iznosu od 544,6 milijuna kuna za Poticanje željezničkog putničkog prijevoza i Modernizaciju željezničkog putničkog prijevoza, te poduzetniku HŽ Cargo d.o.o. u iznosu od 20 milijuna kuna za Modernizaciju i održavanje željezničkih vozila.

Stoga su jedini korisnici potpora sektoru željezničkog prometa poduzetnici HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u iznosu od 1.402 milijuna kuna te HŽ Cargo d.o.o. u iznosu od 483,6 milijuna kuna.

Što se tiče potpora u željezničkom prometu, sve navedene potpore se smatraju potporama prijavljenim u sklopu Programa restrukturiranja poduzetnika u teškoćama. Pred Europskom komisijom vode se postupci u vezi ocjene programa restrukturiranja poduzetnika, i to pod brojem predmeta: SA.39136 (2015/NN, ex 2014/PN) Potpore za restrukturiranje poduzetnika HŽ Putnički prijevoz d.o.o. te SA.39877 (2014/CP) Potpore za restrukturiranje poduzetnika HŽ Cargo d.o.o.

U 2014. godini sektoru željezničkog prometa dodijeljeno je 1.885,6 milijuna kuna potpora, međutim, iz državnog proračuna dodijeljeno je i znatno više sredstava koja se uglavnom odnose na obnovu i modernizaciju infrastrukture.

Za ostali **kopneni promet** (cestovni i riječni promet), na lokalnoj razini u 2014. godini dodijeljene su potpore u iznosu od 25,9 milijuna kuna te su te potpore u ovom Izvješću prikazane u Poglavlju 4., 4.3. Državne potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Potpore **pomorskom prometu** u 2014. godini dodijeljene su u iznosu od 302,7 milijuna kuna u obliku subvencija, te su manje za 7 posto odnosno 22,8 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada je dodijeljeno 325,5 milijuna kuna, te su manje za 19,3 posto ili 72,3 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su te potpore iznosile 375 milijuna kuna. U 2014. godini potpore sektoru prometa u ukupnim potporama imaju udio od 3,5 posto, dok taj udio u sektoru prometa iznosi 13,2 posto.

Agencija za obalni linijski pomorski promet je u 2014. godini dodijelila potpore pomorskom prometu u ukupnom iznosu od 302,7 milijuna kuna putem subvencija temeljem Programa prometnog povezivanje otoka s kopnom i međusobno i unutarotočnog prometnog povezivanja za poticanje redovitih pomorskih putničkih i brzobrodskih linija te razvoj i sigurnost pomorskog prometa i lučke infrastrukture.

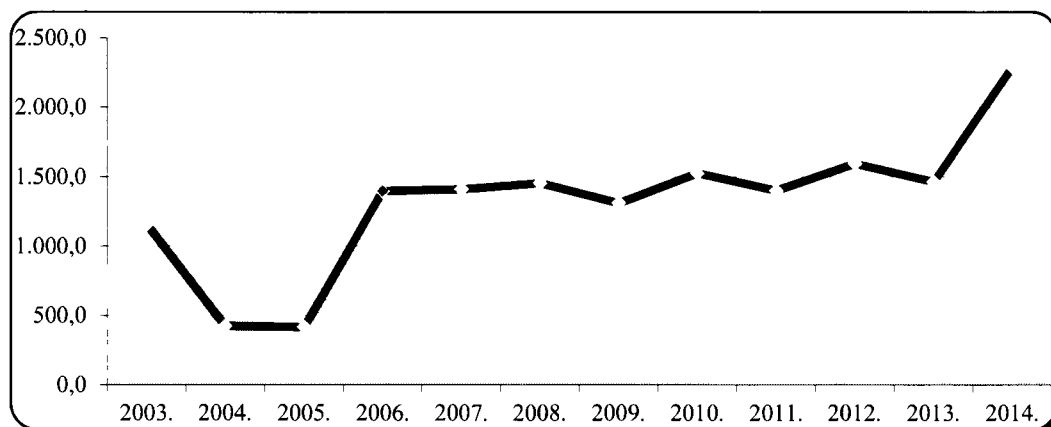
Navedena potpora je dodijeljena sukladno Zakonu o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu poduzeticima koji obavljaju pomorski prijevoz, a korisnici potpora su: Jadrolinija, G&V Line d.o.o., G&V Line Iadera d.o.o., M.B. Kapetan Luka, Miatrade d.o.o., Linijska nacionalna plovidba d.d., Mediteranska plovidba d.d. „u stečaju“, Porat Ilovik d.o.o., Bura line&Off shore i ostali.

Potpore **zračnom prometu** u 2014. godini dodijeljene su u ukupnom iznosu od 105,9 milijuna kuna, što je manje za 70,7 posto odnosno 255,5 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su te potpore iznosile 361,4 milijuna kuna, te su navedene potpore manje za 58,8 posto ili 151,4 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su iznosile 257,3 milijuna kuna. Isključivi instrument dodjele potpora zračnom prometu u 2014. godini su subvencija, a u 2014. godini udio tih potpora u ukupnim potporama iznosi 1,2 posto, dok je udio u sektoru prometa 4,6 posto.

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je u 2014. godini dodijelilo 99,6 milijuna kuna subvencija temeljem Programa očuvanja prometne povezanosti regija (domaći linijski zračni prijevoz) poduzetniku Croatia Airlines d.d. u iznosu od 88,5 milijuna kuna i poduzetniku Trade Air d.o.o. u iznosu od 11,1 milijun kuna.

Isto ministarstvo je također u 2014. godini dodijelilo ukupno 6,3 milijuna kuna subvencija temeljem Osiguranja sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske koja se odnose na osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske kao naknadu za obavljanje usluge od općeg gospodarskog interesa, a subvencije su dobili Zračna luka Rijeka d.o.o. u iznosu od 3 milijuna kuna temeljem Mjere očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Rijeka d.o.o. za javni zračni promet, te Zračna luka Osijek d.o.o. u iznosu od 3,3 milijuna kuna temeljem Mjere očuvanja vremena otvorenosti Zračne luke Osijek d.o.o. za javni zračni promet. Potpore za osiguranje sigurnosno prometnih standarda u zračnim lukama Republike Hrvatske su prijavljene i odobrene od strane Europske komisije te se nalaze na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija.

Slika 17. Potpore dodijeljene sektoru prometa za razdoblje od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.4.2. Potpore brodogradnji²⁵

Potpore sektoru brodogradnje u 2014. godini dodijeljene su u iznosu od 367,6 milijuna kuna što je manje 40,9 posto odnosno 254,7 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada je dodijeljeno 622,3 milijuna kuna, te je manje za 26,4 posto odnosno 131,8 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada je dodijeljeno 499,4 milijuna kuna.

Tablica 26. Potpore sektoru brodogradnje za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Brodogradnja	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	468,7	62,3	622,3	82,2	359,6	47,1
D jamstva	30,7	4,1	-	-	8,0	1,0
UKUPNO	499,4	66,4	622,3	82,2	367,6	48,2
udio (%) u posebnim sektorima	13,61		17,87		9,38	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	9,50		11,25		6,79	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	5,68		7,33		4,28	
udio (%) u BDP-u	0,15		0,19		0,11	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore sektoru brodogradnje u 2014. godini dodijeljene su putem subvencija u iznosu od 359,6 milijuna kuna odnosno s udjelom od 97,8 posto u sektoru brodogradnje te putem izdanih jamstava u iznosu od 8 milijuna kuna ili 2,2 posto. Potpore koje su dodijeljene putem subvencija odnose se isključivo na restrukturiranje brodogradilišta. Temeljem odobrenih planova restrukturiranja velikih hrvatskih brodogradilišta, Ministarstvo gospodarstva je u 2014. godini dodijelilo ukupno 359,6 milijuna kuna subvencija, od čega je Brodograđevnoj industriji Brodosplit d.d. dodijeljeno 127,4 milijuna kuna, Brodogradilištu Brodotrogir d.d. 105,4 milijuna kuna te Brodograđevnoj industriji 3. Maj d.d. 126,8 milijuna kuna.

Naime, u ranijem razdoblju prije pristupanja Republike Hrvatske u EU, rješenjima su odobrene potpore za restrukturiranje poduzetnika Brodogradilište Brodotrogir d.d., Brodograđevna industrija 3. Maj d.d., Brodograđevna industrija Split d.d. i Brodogradilište Kraljevica d.d. u ukupnom iznosu od 16,4 milijardi kuna. Rješenja obuhvaćaju potpore dodijeljene od 1. ožujka 2006. godine do završetka postupka restrukturiranja brodogradilišta.

U 2014. godini u sektoru brodogradnje nije bilo protestiranih odnosno aktiviranih jamstava, međutim, brodogradilištima su izdana jamstva u ukupnom iznosu od 170,8 milijuna kuna, a samo se dio tog iznosa od 8 milijuna kuna smatra državnom potporom dodijeljenom putem izdanih jamstava. Naime, jamstva su izdana

²⁵ Dana 1. siječnja 2012. godine na snagu je stupio Okvir o državnim potporama brodogradnji (Službeni list Europske unije, C 364, od 14. prosinca 2011.), a 6. prosinca 2013. godine objavljena je u Službenom listu Europske unije, C 357, Komunikacija Komisije za produženje primjene Okvira za državne potpore u brodogradnji te su navedena pravila Okvira važila do 30. lipnja 2014. godine, a nova pravila još nisu donesena. U sektoru brodogradnje mogu se dodijeliti i regionalne potpore sukladno karti regionalnih potpora, potpore u obliku kredita, jamstva te se poduzetnicima u teškoćama mogu dodijeliti samo državne potpore za restrukturiranje.

brodogradilištima za financiranje novogradnji, osiguranje avansnih uplata, a iznos ekvivalenata naveden je u obrazloženjima uz Prijedloge odluka o davanju jamstava koji se upućuju na donošenje Vladi Republike Hrvatske. Poduzetniku 3. Maj Brodogradilište d.d. u 2014. godini je za praćenje financiranja novogradnji 730 i 731 izdano 151,8 milijuna kuna jamstava, a samo se iznos od 7,6 milijuna kuna smatra potporom u izdanim jamstvima. Iste godine je i poduzetniku Brodograđevna industrija Split d.d. za praćenje financiranja novogradnje 482 izdano 19 milijuna kuna, a samo se dio tog iznosa od 415,807 kuna smatra državnom potporom u izdanim jamstvima.

Tablica 27. Potpore sadržane u jamstvima danim sektoru brodogradnje za razdoblje od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

	Državna jamstva s elementima potpore	2012.	2013.	2014.
1.	Izdana jamstva za kredite	-	-	-
2.	Izdana jamstva za avanse	272,2	-	170,8
3.	Izdana jamstva za Uljanik Brodogradilište d.d.	91,1	-	-
4.	Izdana državna jamstva za brodogradnju ukupno (1 +2.+3)	363,3	-	170,8
5.	Potpore u izdanim jamstvima za kredite (1 *100%)	-	-	-
6.	Potpore u izdanim jamstvima za avanse (2 *tržišna kamata)	23,8	-	8
7.	Potpore u izdanim jamstvima za Uljanik Brodogradilište d.d. (3 *razlika kamata)	6,9	-	-
8.	Potpore u izdanim jamstvima za brodogradnju ukupno (5.+6.+7)	30,7	-	8

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Što se tiče iznosa elementa državne potpore sadržane u državnim jamstvima za *kredite* brodogradilišta, on se izračunavao u stopostotnom iznosu izdanog jamstva jer je, sukladno odobrenim planovima restrukturiranja, otplatu konkretnih kredita brodogradilišta, kao poduzetnika u teškoćama, preuzela država. Međutim, budući da se na primljene *avanse* od kupaca brodova u pravilu ne plaća kamata, iznos elementa potpore sadržane u izdanim državnim jamstvima za avanse brodogradilišta u 2012. i 2014. godini izračunat je kao iznos tržišne kamate koji bi bio plaćen za avanse.

Temeljem odredbi iz Okvira o državnim potporama brodogradnji, državna jamstva smatraju se dodijeljenima u trenutku kada su izdana, a ne kada su protestirana. Stoga su državna jamstva za sektor brodogradnje, koja su protestirana u 2012. godini, prikazana u Tablici 28. isključivo kako bi se dobila cjelovita informacija o stanju državnih jamstava danih brodogradilištima, dok su ta jamstva uključena u Tablicu 27. u ukupan iznos potpora u onoj godini kada su izdana, a ne protestirana.

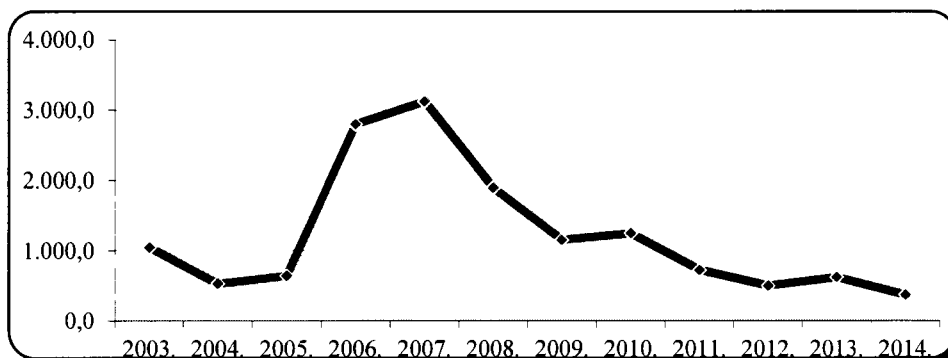
Tablica 28. Državna jamstva protestirana u sektoru brodogradnje u razdoblju od 2012. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Brodogradilište	2012.	2013.	2014.
3. Maj Brodogradilište d.d.	123,1	-	-
Brodosplit Brodogradilište d.o.o.	109,6	-	-
Brodotrogir d.d.	34,1	-	-
Brodogradilište Kraljevica d.d.	19,1	-	-
Brodosplit BSO d.o.o.	2,4	-	-
Uljanik Brodogradilište d.d.	-	-	-
Ukupna protestirana jamstva	288,3	-	-

Izvor: Ministarstvo financija, podaci obrađeni u Ministarstvu financija

U Tablici 28. su prikazana protestirana jamstva, te je vidljivo kako u 2014. godini te u 2013. godini nije bilo protestiranih državnih jamstava, dok je u 2012. godini protestirano ukupno 288,3 milijuna kuna jamstava.

Slika 18. Potpore dodijeljene sektoru brodogradnje za razdoblje od 2003. do 2014. godine (u milijunima kuna)

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

4.4.3. Potpore turizmu

U 2014. godini sektoru turizma je dodijeljen iznos potpora od 29,6 milijuna kuna, što je manje za 26,6 posto ili 10,7 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, kada su te potpore iznosile 40,3 milijuna kuna, te je manje za 58,3 posto ili 41,4 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su navedene potpore iznosile 71 milijun kuna.

Potpore turizmu dodjeljivane su u 2014. godini isključivo u obliku subvencija u iznosu od 29,6 milijuna kuna dok su u prethodnim razdobljima dodjeljivane putem neposredne subvencije kamate te jamstava.

Tablica 29. Potpore turizmu prema instrumentima za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Turizam	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 neposredne subvencije kamata	47,0	6,3	36,0	4,8	-	-
A1 subvencije	-	-	-	-	29,6	3,9
D jamstva	24,0	3,2	4,3	0,6	-	-
UKUPNO	71,0	9,4	40,3	5,3	29,6	3,9
udio (%) u posebnim sektorima	1,93		1,16		0,76	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	1,35		0,73		0,55	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	0,81		0,47		0,34	
udio (%) u BDP-u	0,02		0,01		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Ministarstvo turizma je u 2014. godini dodijelilo potpore u iznosu od 29,6 milijuna kuna temeljem Programa kreditiranja malog obiteljskog poduzetništva u turizmu "Poticaj za uspjeh". Korisnici navedenih potpora su poduzetnici: Andro Internacional d.o.o., Eurodom trgovina d.o.o., Garny hotel d.o.o., GEO-TEO d.o.o., Hotel Mauro d.o.o., Hotel

More d.o.o., Hotel Punta Osejava d.o.o., Kanovele d.o.o., Krišto turizam d.o.o., Laguna trade d.o.o., Luna hotel d.o.o., Mimoza d.o.o., Simela d.o.o., Srakovčić d.o.o., Srce Dalmacije d.o.o., Stancia Meneghetti d.o.o., Stara Knežija d.o.o., Ture d.o.o., V.E.M.S. d.o.o., Villa Ružica d.o.o., Virtus Maritima d.o.o., Zadar Gradnja d.o.o. i ostali.

Osim navedenih potpore, Ministarstvo turizma je u 2014. godini dodijelilo i potpore male vrijednosti u iznosu od 27,8 milijuna kuna u obliku subvencija sukladno programima: Program Konkurentnost turističkog gospodarstva u iznosu od 25,7 milijuna kuna, Razvoj turizma na selu 1,9 milijuna kuna te Razvoj turizma u malom gospodarstvu u iznosu od 237.021,43 kuna. Ukoliko bi se iznosu od 29,6 milijuna kuna dodijeljenih potpora sektoru turizma u 2014. godini pribrojio i iznos potpora male vrijednosti za turizam od 27,8 milijuna kuna, tada bi ukupan iznos potpora u 2014. godini dodijeljen za poticanje razvoja turizma iz državnog proračuna iznosio 57,4 milijuna kuna.

4.4.4. Potpore za sanaciju i restrukturiranje²⁶

U 2014. godini potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama dodijeljene su u iznosu od 17,9 milijuna kuna što je manje za 87,3 posto odnosno 123,5 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, kada su te potpore iznosile 141,4 milijuna kuna, odnosno manje su za 94,2 posto ili 291 milijun kuna u odnosu na 2012. godinu kada su te potpore iznosile 308,9 milijuna kuna.

Tablica 30. Potpore za sanaciju i restrukturiranje za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Sanacija i restrukturiranje	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A2 otpis duga	-	-	7,1	0,9	-	-
B1 udio u temeljnom kapitalu	200,0	26,6	-	-	-	-
C1 povoljniji krediti	28,4	3,8	96,0	12,7	17,9	2,3
D jamstva	80,5	10,7	-	-	-	-
D protestirana jamstva	-	-	38,3	5,1	-	-
UKUPNO	308,9	41,1	141,4	18,7	17,9	2,3
udio (%) u posebnim sektorima	8,42		4,06		0,46	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	5,88		2,56		0,33	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	3,51		1,67		0,21	
udio (%) u BDP-u	0,09		0,04		0,01	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora, podaci obrađeni u Ministarstvu financija

²⁶ Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama mogle su se dodijeliti sukladno usvojenom Priopćenju Komisije u 2012. godini, o produljenju primjene Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama od 1. listopada 2004. godine (Službeni list Europske unije, C 296, od 2. listopada 2012.), temeljem kojeg je valjanost postojećih pravila produljena do donošenja novih. Sukladno novijim propisima Europske unije, potpore za sanaciju i restrukturiranje mogu se dodijeliti sukladno odredbama iz Smjernica o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (Službeni list EU, C 249014, od 31. srpnja 2014.), koje se primjenjuju od 1. kolovoza 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Potpore za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama su prema instrumentima dodjele u 2014. godini dodijeljene isključivo kroz povoljnije kredite u iznosu od 17,9 milijuna kuna, a navedene potpore je dodijelio Centar za restrukturiranje i prodaju (CERP) u obliku pozajmica odnosno zajmova poduzetnicima u teškoćama. Korisnici navedenih potpora su: 3. Maj motori i dizalice d.d., Rijeka 16,5 milijuna kuna, 3. Maj tvornica industrijske i brodske opreme d.d. Matulji 1 milijun kuna i 3. Maj ugostiteljstvo d.o.o., Rijeka 394.500,00 kuna.

4.4.5. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje²⁷

U 2014. godini potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje dodijeljene su u iznosu od 1.210,4 milijuna kuna, što je manje za 5,8 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu kada su iznosile 1.216,2 milijuna kuna, te su više za 15,3 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu kada su iznosile 1.195,1 milijun kuna.

Tablica 31. Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Radiotelevizijsko emitiranje	2012.		2013.		2014.	
	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR	u mln HRK	u mln EUR
A1 subvencije	13,3	1,8	27,2	3,6	15,8	2,1
A1 RTV pristojba	1.181,8	157,2	1.189,0	157,0	1.194,6	156,6
UKUPNO	1.195,1	159,0	1.216,2	160,6	1.210,4	158,6
udio (%) u posebnim sektorima	32,56		34,92		30,88	
udio (%) u ukupnim državnim potporama (bez poljoprivrede i ribarstva)	22,74		21,99		22,36	
udio (%) u ukupnim državnim potporama	13,58		14,33		14,10	
udio (%) u BDP-u	0,36		0,37		0,37	

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

Potpore su u 2014. godini dodijeljene Hrvatskoj radioteleviziji u iznosu od 1.194,6 milijuna kuna putem radiotelevizijske pristojbe za javno radiotelevizijsko emitiranje. Radiotelevizijska pristojba se dodjeljuje temeljem Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji za poticanje javnog radiotelevizijskog emitiranja, a obveza plaćanja pristojbe za radiotelevizijsko emitiranje uspostavljena je svim vlasnicima radijskih i televizijskih prijemnika, i u 2014. godini iznosi 80,00 kuna mjesečno, te visina pristojbe ne može biti viša od 1,5 posto prosječne neto mjesečne plaće. Potpore Hrvatskoj radioteleviziji nalaze se na Listi postojećih potpora koju je odobrila Europska komisija, a kao postojeće potpore navedene su i u Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

U 2014. godini Agencija za elektroničke medije je dodjeljivala potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija sukladno Zakonu o elektroničkim medijima i Pravilniku o Fondu za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. Državna potpora dodijeljena je putem subvencija u iznosu od 15,8 milijuna kuna, a neki od korisnika su: OAR d.o.o., Dubrovačka televizija d.o.o., Hrvatski radio

²⁷ Potpore za javno radiotelevizijsko emitiranje mogle su se dodijeliti temeljem Priopćenja Komisije o primjeni pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge (Službeni list EU, C 257, od 27. listopada 2009.).

Otočac d.o.o., Kanal RI d.o.o., KA-Vision d.o.o., Mijor d.o.o., Nezavisna televizija d.o.o., Otvorena televizija Zagreb d.d., Radio Benkovac d.o.o., Radio Kaj d.o.o., Radio Senj d.o.o., Slavonsko-brodska televizija d.o.o., Televizija Dalmacija d.o.o., Televizija Jadran d.o.o., Televizija Primorja i Gorskog kotara d.o.o., Televizija Slavonije i Baranje d.o.o., Televizija Šibenik d.o.o., TV Istra d.o.o., TV Nova – Pula d.o.o., VOX d.o.o., VTV - Varaždinska televizija d.o.o., VTV Vinkovci d.o.o. te Z1 televizija d.o.o. Potpore dodijeljene temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija odobrila je Europska komisija pod brojem SA.35515 (2012/HR) i kao takve nalaze se na Listi postojećih potpora.

5. DRŽAVNE POTPORE PREMA KARTI STATISTIČKIH REGIJA REPUBLIKE HRVATSKE – NUTS 2

NUTS²⁸ je statistička klasifikacija za prikupljanje, obradu, analizu i publiciranje statističkih prostornih podataka na razini EU, kojom se prostorne jedinice razvrstavaju temeljem broja stanovnika u različite razine, te je podloga za određivanje prihvatljivosti prostornih jedinica za korištenje fondova EU u okviru definiranja kohezijske politike. NUTS se primjenjuje od datuma pristupanja države u članstvo EU, a do datuma pristupanja se koristi pojam prostornih jedinica za statistiku. U Republici Hrvatskoj se Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za potrebe statistike počela primjenjivati od 1. siječnja 2013. godine, a korištenje nove klasifikacije za potrebe kohezijske politike počelo je od 1. srpnja 2013. godine, odnosno nakon pristupanja Republike Hrvatske u EU.²⁹

Od 1. siječnja 2014. godine, Republika Hrvatska je podijeljena na dvije NUTS 2 regije: Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, sukladno Odluci o karti regionalnih potpora iz veljače 2013. godine, dok je prije navedene Odluke, Republika Hrvatska bila podijeljena na tri NUTS 2 regije: Sjeverozapadna Hrvatska, Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska i Jadranska Hrvatska.

Europska komisija je Odlukom broj SA.37848 (2013/N) produžila razdoblje primjene karte regionalnih potpora za Republiku Hrvatsku za razdoblje 2007.-2013. do uključivo 30. lipnja 2014. godine, te je također, Europska komisija Odlukom broj SA.38668 (2014/N), od 11. lipnja 2014. godine, prihvatila novu kartu regionalnih potpora za Republiku Hrvatsku u razdoblju 2014.-2020. u okviru novih Smjernica za regionalne državne potpore za razdoblje 2014.-2020. (Službeni list Europske unije, C 209, od 23. srpnja 2013. godine), a karta regionalnih potpora će se primjenjivati od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. U skladu sa stavkom 179. navedenih Smjernica, odobrena karta regionalnih potpora objavljena je u Službenom listu Europske unije i čini sastavni dio tih Smjernica. Novim Smjernicama utvrđeni su uvjeti uz koje država članica može odobriti državne potpore poduzetnicima u svrhu regionalnog razvoja, jer se time žele potaknuti rast i veća kohezija na jedinstvenom tržištu.

²⁸ Statistička nomenklatura prostornih jedinica koju je definirao Europski statistički ured (Eurostat) kako bi stvorio jedinstvenu i koherentnu strukturu za teritorijalnu raspodjelu koristi se od 1988. godine u zakonodavstvu vezanom na strukturne fondove. Postoje tri razine klasifikacije definirane prema veličini i broju stanovnika na određenom području (NUTS 1, NUTS 2, NUTS 3) koje se koriste za definiranje prihvatljivosti neke regije za financiranje iz instrumenata kohezijske politike. Kohezijski fond koristi NUTS 1, ERDF koristi NUTS 2, ESF koristi NUTS 2 i 3, a Europska teritorijalna suradnja koristi NUTS 3. Eurostat je odobrio NUTS 2 klasifikaciju za Republiku Hrvatsku u ožujku 2007. godine.

²⁹ Nacionalna prostorna jedinica za statistiku (NKPJS) objavljena je u Narodnim novinama, broj 35/07.

Temeljem kriterija statističke podjele na razini NUTS 2 u 2014. godini, Republika Hrvatska je podijeljena na dvije regije:

1. Kontinentalna Hrvatska – čine je Grad Zagreb + 13 županija: Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Krapinsko–zagorska županija, Varaždinska županija, Koprivničko–križevačka županija, Međimurska županija, Bjelovarsko–bilogorska županija, Virovitičko–podravska županija, Požeško–slavonska županija, Brodsko–posavska županija, Osječko–baranjska županija, Vukovarsko–srijemska županija, Karlovačka županija te Sisačko–moslavačka županija
2. Jadranska Hrvatska – čine je 7 županija: Primorsko–goranska županija, Ličko–senjska županija, Zadarska županija, Šibensko–kninska županija, Splitsko–dalmatinska županija, Istarska županija i Dubrovačko–neretvanska županija.

U okviru nove karte regionalnih potpora, cijelo područje Republike Hrvatske, kao regijom s BDP-om nižim od 75 posto prosjeka EU³⁰ je prihvatljivo za odobravanje regionalnih potpora u razdoblju od 1. srpnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine. Kartom su određene i najveće razine potpore odnosno intenziteti potpore za početna ulaganja velikih poduzetnika u visini od 25 posto ukupnog troška ulaganja (odnosno bruto ekvivalenta potpore) u Kontinentalnu Hrvatsku i 35 posto ukupnog troška ulaganja odnosno bruto ekvivalenta potpore u Jadransku Hrvatsku. U slučaju ulaganja malih i srednjih poduzetnika, taj se postotak može uvećati za 20 postotnih bodova kod malih poduzetnika te 10 postotnih bodova kod srednjih poduzetnika.

Samo postojanje regionalne karte uvjet je dodjele regionalnih državnih potpora koje se dodjeljuju ponajprije za poticanje početnih ulaganja u svrhu gospodarskog napretka područja s neuobičajeno niskim životnim ili velikom nezaposlenosti, a omogućava provedbu važnih zakona, kao primjerice Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja i ostalih čiji je cilj razvoj najugroženijih područja poticanjem ulaganja i otvaranjem novih radnih mjesta.

U okviru kohezijske politike, statističke jedinice NUTS ne predstavljaju pravnu ni administrativnu podjelu teritorija države, niti obveznu osnovu za vođenje politike regionalnog razvoja temeljem pravne stečevine EU, iako NUTS služi za utvrđivanje razine i vrste pomoći te je značajan za provođenje politike tržišnog natjecanja, poljoprivredne i druge politike, te se sukladno statističkim indikatorima, kao npr. regionalni BDP po stanovniku, utvrđuje koja su područja pogodna za primjenu instrumenata ovih politika, temeljem mjerila koja su zajednička za cijelu EU.

³⁰ Područje s neuobičajeno niskim životnim standardom ili velike nezaposlenosti je područje koje odgovara prostornoj jedinici za statistiku 2. razine te ima BDP po stanovniku, mjeren paritetima kupovne moći, niži od 75 posto prosjeka zemalja članica EU 27.

Tablica 32. Dodijeljene potpore u 2014. godine prema karti statističkih regija Republike Hrvatske (NUTS 2)* (u milijunima kuna)

Industrija i usluge	Jadranska Hrvatska	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
Horizontalni ciljevi	172,3	686,4	858,7
Istraživanje i razvoj i inovacije	5,3	130,1	135,4
Zaštita okoliša i očuvanje energije	-	50,0	50,0
Mali i srednji poduzetnici	68,4	202,1	270,5
Usavršavanje	6,3	38,4	44,7
Zapošljavanje	75,3	180,5	255,8
Kultura	6,5	74,8	81,3
Razvoj širokopojskih mreža	10,5	10,5	21,0
Posebni sektori	2.306,4	1.613,3	3.919,7
Promet	1.298,3	995,9	2.294,2
Brodogradnja	363,6	3,9	367,5
Turizam	22,4	7,3	29,7
Radiotelevizijsko emitiranje	604,2	606,2	1.210,4
Sanacija i restrukturiranje	17,9	-	17,9
Regionalne potpore	158,0	400,5	558,5
Potpore na lokalnoj razini	31,9	45,3	77,2
Ukupno	2.668,6	2.745,5	5.414,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

* Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo

U ukupno prikazanim potporama u Tablici 32., nisu obuhvaćene potpore za poljoprivredu i ribarstvo, jer Ministarstvo financija ne raspolaže podacima o tim potporama po pojedinim županijama niti po korisnicima, već samo agregiranim podacima za pojedine ciljeve i namjene potpora koje je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede.

U 2014. godini, potpore dodijeljene statističkoj regiji Jadranska Hrvatska iznose ukupno 2.668,6 milijuna kuna, od čega se 2.306,4 milijuna kuna ili 86,4 posto odnosi na posebne sektore, dok se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi iznos od 362,2 milijuna kuna ili 13,6 posto potpora dodijeljenih korisnicima u ovoj regiji.

Potpore dodijeljene statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska ukupno iznose 2.745,5 milijuna kuna, gdje se na sektorske potpore odnosi iznos od 1.613,3 milijuna kuna odnosno 58,8 posto, dok se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi iznos od 1.132,2 milijun kuna ili 41,2 posto potpora.

Određene potpore u 2014. godini koje su prikazane u Tablici 32., a koje se odnose na potpore za razvoj širokopojskih mreža, potpore Hrvatskoj radioteleviziji te poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o., Croatia Airlines d.d., Trade Air d.o.o. te poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d., raspodijeljene su po statističkim regijama iskoristivosti, a ne po sjedištu korisnika potpore.

Potpore za razvoj širokopojskih mreža (brzi internet) u ukupnom iznosu od 21 milijun kuna, jednako su raspodijeljene na obje regije, i Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, iako je sjedište korisnika potpora u statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska. Naime, potpore za razvoj širokopojskih mreža mogu se koristiti isključivo na područjima od posebne državne skrbi, brdsko-planinskim područjima i otocima, a ta područja zahvaćaju upravo obje statističke regije. Potpore Hrvatskoj radioteleviziji u iznosu od 1.194,6 milijuna kuna podijeljene su na obje regije u jednakom iznosu jer

se radi o pretplati koja se prikuplja u cijeloj Republici Hrvatskoj. Potpore poduzetnicima HŽ Cargo d.o.o. i HŽ Putnički prijevoz d.o.o. u ukupnom iznosu od 1.885,6 milijuna kuna podijeljene su na obje regije u jednakom iznosu, a ne samo u statističkoj regiji prema sjedištu korisnika potpore, jer se radi o potporama za obavljanje javne službe i one se odnose na cijeli teritorij Republike Hrvatske. Potpore dodijeljene poduzetnicima Croatia Airlines d.d. i Trade Air d.o.o. u iznosu od 99,7 milijuna kuna, prikazane su podijeljeno na dvije regije, jer su navedene potpore koristili poduzetnici isključivo za obavljanje javne usluge. Također, i potpore dodijeljene poduzetniku HP – Hrvatska pošta d.d. u 2014. godini u iznosu od 87,7 milijuna kuna su podijeljene na obje regije u jednakom iznosu.

Iz prikazanih podataka po regijama, ispada da su najveći korisnici horizontalnih potpora (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) poduzetnici iz statističke regije Kontinentalna Hrvatska, i to po svim sektorima, a što se tiče potpora dodijeljenih posebnim sektorima, najveći korisnici su iz regije Jadranska Hrvatska, gdje su također veći iznosi u odnosu na regiju Kontinentalna Hrvatsku u svim sektorima.

Tablica 33. Dodijeljene potpore po instrumentima u 2014. godini sukladno NUTS 2.* (u milijunima kuna)

	Jadranska Hrvatska	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno Republika Hrvatska
A1	1.835,1	1.494,9	3.330,0
A2	66,7	388,9	455,6
B1	59,2	192,2	251,4
C1	43,1	5,0	48,1
D	664,6	664,4	1.329,0
ukupno	2.668,7	2.745,4	5.414,1

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

** Prikazane su ukupno dodijeljene potpore bez potpora za poljoprivredu i ribarstvo*

Glede instrumenata dodjele potpora u 2014. godini, najčešći oblik potpora u obje regije su subvencije. U regiji Jadranska Hrvatska, 68,8 posto potpora je dodijeljeno putem subvencija, zatim slijede jamstva s 24,9 posto, porezne olakšice s udjelom od 2,5 posto, udjeli u vlasničkom kapitalu s 2,2 posto te povoljni zajmovi 1,6 posto udjela u ukupno dodijeljenim potporama u toj regiji. Također je i u regiji Kontinentalna Hrvatska dodijeljeno najviše subvencija u ukupno dodijeljenim potporama u toj regiji i to s udjelom od 54,5 posto, slijede jamstva s 24,2 posto, porezne olakšice s 14,2 posto, udjeli u vlasničkom kapitalu s 7 posto te povoljni zajmovi 0,2 posto.

6. POTPORE MALE VRIJEDNOSTI

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore³¹, u 2014. godini iznose 506,5 milijuna kuna, što je za 111,2 milijuna kuna odnosno 18 posto manje u odnosu na 2013. godinu, kada su iznosile 617,7 milijuna kuna, te su manje za 3,3 milijuna kuna ili 0,7 posto u odnosu na 2012. godinu, kada su iznosile 509,8 milijuna kuna.

Potpore male vrijednosti su najvećim dijelom dodijeljene putem subvencija s udjelom od 66,7 posto, kroz porezna oslobođenja i izuzeća 11,5 posto, putem neposredne subvencije kamata 7,4 posto, putem jamstava 5,9 posto, dok se ostalih 8,5 posto odnosi na kapitalna ulaganja, snižavanje, oslobođenje, olakšice i oprost plaćanja doprinosa, povoljnije zajmove, na otpis duga te na pretvaranje duga u vlasnički udjel.

U ovom Izvješću se prikazuju podaci o potporama male vrijednosti, iako se potpore male vrijednosti ne smatraju državnim potporama u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, odnosno članka 2. podstavka 2. Zakona s obzirom da iznos kunske protuvrijednosti od 200.000 eura u (riječ je o iznosu kojeg poduzetnik može dobiti u razdoblju 3 fiskalne godine, neovisno o instrumentu dodjele i razini davatelja potpore male vrijednosti) od ne može narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU.

Za dodjelu potpora male vrijednosti nije potrebno odobrenje Europske komisije, odnosno programe koji predviđaju dodjelu takvih potpora nije potrebno prijavljivati Ministarstvu financija radi izdavanja mišljenja o njihovoj usklađenosti s pravilima o potporama pa davatelji potpora svoja sredstva često dodjeljuju upravo kao potpore male vrijednosti što posljedično dovodi do činjenice da je riječ o značajnim izdvajanjima proračunskih sredstava (neovisno o razini davatelja) koje davatelji dodjeljuju poduzetnicima. U odnosu na potpore male vrijednosti, članak 10. Zakona propisuje da se potpore male vrijednosti dodjeljuju u skladu s važećom uredbom Europske unije kojom se uređuju potpore male vrijednosti.

Tablica 34. Potpore male vrijednosti za razdoblje od 2012. do 2014. godine

Potpore male vrijednosti	2012.	2013.	2014.
	u mln HRK	u mln HRK	u mln HRK
A1 Neposredne subvencije kamata	16,1	58,9	37,4
A1 Subvencije	284,4	336,5	337,6
A2 Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	98,8	75,6	58,0
A2 Otpis duga	-	2,4	2,1
A2 Snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	16,6	14,3	15,2
B1 Kapitalna ulaganja	1,3	3,3	17,2
B1 Pretvaranje duga u vlasnički udjel	-	-	0,8
C1 Povoljni zajmovi	71	21,7	8,1
D Jamstva	15,9	82,1	30,1
D Plaćanja za opozvana jamstva	5,7	22,9	-
UKUPNO	509,8	617,7	506,5

Izvor: Ministarstvo financija i ostali davatelji potpora; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

³¹ Potpore male vrijednosti mogle su se dodijeliti temeljem pravila propisanih Uredbom Komisije (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora u funkcioniranju Europske unije na *de minimis* potpore (Službeni list Europske unije, L 352, od 24. prosinca 2013.) koja se primjenjuje od 1. siječnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine.

Od ukupno 506,5 milijuna kuna dodijeljenih potpora male vrijednosti, davatelji potpora na razini središnje države dodijelili su ukupno 380,1 milijun kuna ili 75 posto, dok su davatelji na lokalnoj razini dodijelili 126,4 milijuna kuna ili 25 posto.

Prema dostavljenim podacima od strane davatelja, *de minimis* potpore su u 2014. godini, dodjeljivali:

- Ministarstvo gospodarstva dodijelilo je 12,8 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o slobodnim zonama u obliku oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica.

- Ministarstvo poduzetništva i obrta dodijelilo je 55,5 milijuna kuna potpora male vrijednosti putem subvencija, neposrednih subvencija kamata, kapitalnih ulaganja te pretvaranjem duga u vlasnički udjel. Potpore su dodijeljene temeljem programa i mjera: A2. Zadržno poduzetništvo, A3. Poduzetništvo klastera, D1. Obrazovanje za poduzetništvo, D2.1 Cjeloživotno obrazovanje za obrtnike, D2.2 Stipendije učenicima u obrtničkim zanimanjima, D2.3 Naukovanje za obrtnička zanimanja, LPR MG 09 (Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva 2009), LPR MK 09 (Lokalni projekti razvoja – mikro-kreditiranje za 2009.), LPR-MK 07 (Lokalni projekti razvoja – mikro-kreditiranje za 2007.), LPR-MK 08 (Lokalni projekti razvoja – mikro-kreditiranje za 2008.), LPR-P („Lokalni projekti razvoja – Poduzetnik“ 2004.-2009.), Nove tehnologije, Primjena informacijske i komunikacijske tehnologije za poboljšanje poslovnih procesa, Promocija i pružanje savjetodavnih usluga malom i srednjem poduzetništvu te Turizam.

- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije dodijelilo je ukupno 49,8 milijuna kuna *de minimis* potpora, od čega 8 milijuna kuna subvencija temeljem Programa državne potpore male vrijednosti u 2014. godini otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta te temeljem Zakona o područjima posebne državne skrbi 41,8 milijuna kuna poreznih olakšica.

- Ministarstvo turizma dodijelilo je ukupno 27,8 milijuna kuna u obliku subvencija sukladno programima: Program "Razvoj turizma u malom gospodarstvu 2001.-2003. godine" 237.021,43 kuna, Program Konkurentnost turističkog gospodarstva 25,7 milijuna kuna te Program Razvoj turizma na selu 1,8 milijuna kuna.

- Ministarstvo kulture dodijelilo je 1,5 milijuna kuna subvencija sukladno Programu „Poduzetništvo u kulturi“.

- Ministarstvo branitelja dodijelilo je 5,2 milijuna kuna subvencija, i to temeljem Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja 4,7 milijuna kuna te temeljem Programa sufinanciranja umjetničkih i dokumentarističkih djela o Domovinskom ratu 500.000,00 kuna.

- Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture dodijelilo je 86.994,20 kuna subvencija temeljem Programa potpora unutarnje plovidbe u nacionalnom prijevozu.

- Ministarstvo financija dodijelio je putem poreznih olakšica 3,2 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o porezu na dohodak.

- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije dodijelila je ukupno 46,9 milijuna kuna putem subvencija, jamstava i povoljnih zajmova, temeljem programa i mjera: Jamstveni program, Mikrokrediti, Mjera A1: Mikro poduzetništvo i obrt, Mjera B1: Malo i srednje poduzetništvo i obrt te Mjera B2.2: Inovacije u poduzetništvu - gospodarski subjekti.

- HBOR je temeljem Pravilnika o dodjeli potpore male vrijednosti HBOR-a dodijelio 32,1 milijun kuna, i to putem subvencija 25,1 milijun kuna, kroz povoljne zajmove 6,7 milijun kuna te kroz snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa 299.834,05 kuna.

- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost dodijelio je 10,6 milijuna kuna, temeljem Programa za financiranje i sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije, i to putem subvencija 10,1 milijun kuna te putem povoljnih zajmova 576.820,77 kuna.

- Agencija za elektroničke medije dodijelila je 16,5 milijuna kuna subvencija temeljem Programa raspodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dodijelio je 24.482,20 kuna *de minimis* potpora u obliku otpisa duga.

- Hrvatski zavod za zapošljavanje je putem subvencija dodijelio 104,9 milijuna kuna potpora temeljem Mjere aktivne politike zapošljavanja u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za 2014. godinu.

- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je putem snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa dodijelio 13,2 milijuna kuna potpora temeljem Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

- Županije, općine i gradovi dodijelili su 126,4 milijuna kuna potpora male vrijednosti, i to najvećim dijelom putem subvencija 104,5 milijuna kuna, putem neposrednih subvencija kamata 13,6 milijuna kuna, kapitalnih ulaganja 1,7 milijuna kuna, zatim snižavanja, oslobođenja, olakšica, izuzeća i oprosta plaćanja doprinosa 1,7 milijuna kuna, otpisa duga 2,1 milijun kuna, jamstava 1,8 milijuna kuna, oprosta poreza, poreznih oslobođenja, izuzeća i olakšica 318.525,99 kuna te kroz povoljne zajmove 697.723,42 kune.

7. DRŽAVNE POTPORE U REPUBLICI HRVATSKOJ U USPOREDBI S POTPORAMA U EUROPSKOJ UNIJI

U 2014. godini, 28 država članica EU dodijelile su korisnicima ukupno 101,2 milijarde eura potpora, što zauzima udio u BDP-u od 0,72 posto, ne računajući potpore za željeznički promet i potpore za ublažavanje gospodarske i financijske krize, kako je prikazano u Tablici 35.³² Potpore za poticanje industrije i usluga iznosile su 91,8 milijardi eura ili 0,66 posto BDP-a, od kojih je gotovo 95,2 posto dodijeljeno za poticanje horizontalnih ciljeva od zajedničkog interesa. U 2014. godini u usporedbi s prethodnim godinama, države članice EU potpore su više usmjerile prema strateškim ciljevima EU zacrtanim do 2020. godine za ostvarenje pametnog, održivog i uključivog rasta, odnosno potporama su u većoj mjeri poticale horizontalne ciljeve poput regionalnog razvoja, istraživanja i razvoj i inovacije, i zaštite okoliša i energetske učinkovitosti.

Tablica 35. Ukupne potpore u 2014. godini dodijeljene od strane država članica EU i Republike Hrvatske (isključujući krizne potpore i potpore za željeznički promet)

Država članica	Industrija i usluge		Poljoprivreda, ribarstvo i promet		Ukupno	
	mlrd €	udio BDP	mlrd €	udio BDP	mlrd €	udio BDP
	a	b	c	d	a+c	b+d
Hrvatska 2012.	0,49	1,11%	0,68	1,55%	1,17	2,66%
Hrvatska 2013.	0,54	1,23%	0,58	1,34%	1,12	2,57%
Hrvatska 2014.	0,41	0,95%	0,72	1,66%	1,13	2,61%
EU-28 2014.	91,82	0,66%	9,42	0,06%	101,24	0,72%
Belgija	1,60	0,40%	0,10	0,03%	1,70	0,43%
Bugarska	0,15	0,35%	0,09	0,21%	0,24	0,56%
Češka	2,00	1,30%	0,16	0,10%	2,16	1,40%
Danska	2,43	0,94%	0,08	0,03%	2,51	0,97%
Njemačka	38,54	1,32%	1,02	0,03%	39,56	1,35%
Estonija	0,20	1,01%	0,03	0,17%	0,23	1,18%
Irska	0,54	0,29%	0,28	0,15%	0,82	0,44%
Grčka	1,67	0,94%	0,26	0,15%	1,93	1,09%
Španjolska	2,67	0,26%	0,53	0,05%	3,20	0,31%
Francuska	14,36	0,67%	1,18	0,05%	15,54	0,72%
Italija	4,87	0,30%	0,64	0,04%	5,51	0,34%
Cipar	0,08	0,47%	0,12	0,11%	0,20	0,58%
Latvia	0,44	1,89%	0,04	0,19%	0,48	2,08%
Litva	0,08	0,21%	0,10	0,28%	0,18	0,49%
Luxemburg	0,13	0,28%	0,03	0,07%	0,16	0,35%
Mađarska	1,45	1,39%	0,25	0,24%	1,70	1,63%
Malta	0,08	1,02%	0,00	0,01%	0,08	1,03%
Nizozemska	1,77	0,27%	0,43	0,07%	2,20	0,34%
Austrija	1,32	0,40%	0,16	0,05%	1,48	0,45%
Poljska	4,49	1,09%	0,43	0,11%	4,92	1,20%
Portugal	0,72	0,42%	0,00	0,00%	0,72	0,42%
Rumunjska	0,85	0,56%	0,12	0,08%	0,97	0,64%
Slovenija	0,39	1,06%	0,06	0,16%	0,45	1,22%
Slovačka	0,30	0,39%	0,01	0,02%	0,31	0,41%
Finska	1,51	0,74%	1,03	0,50%	2,54	1,24%
Švedska	3,17	0,74%	0,03	0,01%	3,20	0,75%
Ujedinjeno kraljevstvo	7,53	0,33%	0,34	0,02%	7,87	0,35%

Izvor: Opća uprava za tržišno natjecanje Europske komisije; podaci obrađeni u Ministarstvu financija

³² Izvor: internet stranica Europske komisije:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

Sukladno metodologiji Europske komisije, iz Tablice 35. isključene su potpore koje su Republika Hrvatska i članice EU dodijelile realnom gospodarstvu i bankama kako bi ublažile negativne posljedice financijske i gospodarske krize.

U skladu s podacima iz Tablice 35., primjenjujući metodologiju Europske komisije (isključujući krizne potpore i potpore za željeznički promet), u Republici Hrvatskoj je u 2014. godini dodijeljeno ukupno 878,3 milijuna eura potpora što iznosi 2,04 posto BDP-a, što je manje u odnosu na 2013. godinu kada je dodijeljeno 1,02 milijardi eura potpora (2,34 posto BDP-a) za 139,8 milijuna eura. Potpore industriji i uslugama u Republici Hrvatskoj su u 2014. godini dodijeljene u ukupnom iznosu od 709,6 milijuna eura.

Unutar horizontalnih potpora dodijeljenih u EU-28 u 2014. godini, za zaštitu okoliša i očuvanje energije se odnosi udio od 49,9 posto, na regionalne potpore 17,7 posto, za istraživanje i razvoj i inovacije 12,5 posto, za male i srednje poduzetnike 4,4 posto, zapošljavanje 3,1 posto, kulturu 3,8 posto itd. U Republici Hrvatskoj je u 2014 godini, za horizontalne potpore, dodijeljeno svega 195,9 milijuna eura ili 27,6 posto od ukupnih potpora danih industriji i uslugama, i to najviše za regionalni razvoj, za male i srednje poduzetnike, zapošljavanje, za istraživanje i razvoj i inovacije i itd.

U EU je u 2014. godini 26,83 posto ukupnih potpora dodijeljeno kroz skupna izuzeća. Dodjela potpora kroz skupna izuzeća ili programe potpora daje državama članicama EU mogućnost za smanjenje njihovog administrativnog tereta i ujedno pruža značajnu fleksibilnost u radu, jer je na taj način omogućena dodjela potpora bez prethodne, odnosno dodatne kontrole od strane Europske komisije, a postavljeni kriteriji sukladnosti utvrđuju jednaka pravila za sve na unutarnjem tržištu.

Ministarstvo financija, zaduženo za izradu Godišnjeg izvješća o državnim potporama za 2014. godinu, zaduženo je dostavljati i izvješća Europskoj komisiji, stoga je u ovom Izvješću i prikazalo podatke usklađene s metodologijom prikaza potpora u EU (posebice u pogledu zasebnog prikazivanja potpora za poljoprivredu, ribarstvo i željeznički promet, te potpora za usluge od općeg gospodarskog interesa i slično). Naime, nakon pristupanja Republike Hrvatske u EU, svi podaci o dodijeljenim potporama Republike Hrvatske su dio Izvješća Europske komisije o državnim potporama dodijeljenim u 2014. godini, uz ostale države članice EU. Zbog primjene identične metodologije prikazivanja potpora, iz ovog izvješća o potporama, Europskoj komisiji će biti jasnije stvarno stanje potpora u Republici Hrvatskoj, u usporedbi s preostalim 27 država članica, kao i stvarna odstupanja u iznosima danih potpora u Republici Hrvatskoj u odnosu na druge članice, te će biti lakše procijeniti relativnu uspješnost Republike Hrvatske u postizanju strateških ciljeva EU 2020. pametnog, održivog i uključivog rasta.

8. PROCJENA DRŽAVNIH POTPORA U 2015. GODINI

Državne potpore dodijeljene u 2014. godini suprotno prethodnim procjenama ipak su bile više u odnosu na prethodno razdoblje, te je sukladno tome teško procijeniti koliko je stvarno dodijeljeno potpora u 2015. godini, uz vjerojatnost kako će otprilike ostati na istom nivou kao u 2014. godini, ili će možda davatelji dodijeliti manje potpora u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu i to za 5 do 10 posto, kako zbog same činjenice postojanja gospodarske krize tako i činjenice da su korisnicima na raspolaganju manji iznosi sredstava raspoloživih u proračunima davatelja državnih potpora, odnosno zbog proračunskog ograničenja.

Što se tiče potpora za poljoprivredu i ribarstvo, procjenjuje se otprilike isti nivo potpora kao i u prethodnom razdoblju, sektorske potpore bi također mogle ostati na istom nivou, dok Ministarstvo financija smatra kako će, regionalne potpore te potpore horizontalnim ciljevima biti dodijeljene u manjim iznosima. Naime, cilj same primjene modernizacije državnih potpora u EU (*State Aid Modernisation* – SAM) bio je poželjan tijek rasta tih tzv. „dobrih potpora“, odnosno veće financiranje horizontalnih ciljeva kao što su istraživanje i razvoj i inovacije, zaštita okoliša, mali i srednji poduzetnici te regionalni razvoj.

9. ZAKLJUČAK

U Godišnjem izvješću o državnim potporama za 2014. godinu prikazani su podaci o svim dodijeljenim državnim potporama i potporama male vrijednosti u 2014. godini, s revidiranim podacima o dodijeljenim potporama u 2012. i 2013. godini, a Izvješće se temelji na podacima dodijeljenih državnih potpora koje su Ministarstvu financija dostavili davatelji potpora.

U 2014. godini dodijeljeno je 8.587,3 milijuna kuna potpora, što je povećanje za 1,2 posto u odnosu na 2013. godinu te smanjenje za 2,4 posto u odnosu na 2012. godinu. Udio ukupnih potpora u BDP-u u 2014. godini iznosio je 2,61 posto. Potpore po zaposlenom u 2014. godini iznosile su 6.398,20 kune, što predstavlja povećanje za 2,9 posto u odnosu na 2013. godinu, te smanjenje za 1,5 posto u odnosu na 2012. godinu. Potpore po stanovniku u 2014. godini iznose 1.997,00 kuna i više su za 1,2 posto u odnosu na 2013. godinu, a manje za 2,4 posto u odnosu na 2012. godinu. Udio potpora u rashodima države smanjio se u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu za 0,6 posto te za 7,8 posto u odnosu na 2012. godinu.

Glede potpora u sektoru poljoprivrede i ribarstva u 2014. godini, iste su dodijeljene u iznosu od 3.173,2 milijuna kuna, što predstavlja povećanje za 217 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu te smanjenje za 369,5 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu. Navedene potpore imaju udio u ukupnim potporama oko 36,9 posto, a udio tih potpora u BDP-u u 2014. godini je i dalje ispod 1 posto.

Potpore dodijeljene sektoru industrije i usluga u 2014. godini iznosile su 5.414,1 milijun kuna što čini 63,1 posto ukupno dodijeljenih potpora, te s udjelom u BDP-u od 1,6 posto. U samoj strukturi potpora u sektoru industrije i usluga, sektorske potpore su i dalje kontinuirano dodjeljivane u daleko većem iznosu od horizontalnih potpora, što i dalje predstavlja negativan trend, te 72,4 posto udjela tih potpora čine potpore dodijeljene posebnim sektorima, a 27,6 posto udjela čine horizontalne potpore.

Unutar sektorskih potpora dodijeljenih u 2014. godini u iznosu od 3.919,7 milijuna kuna, najviše potpora u iznosu od 2.294,2 milijuna kuna dodijeljeno je sektoru prometa, zatim 1.210,4 milijuna kuna za usluge javnog radiotelevizijskog emitiranja, sektoru brodogradnje dodijeljeno je 367,6 milijuna kuna, sektoru turizma 29,6 milijuna kuna te za sanaciju i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama iznos od 17,9 milijuna kuna.

Unutar navedenih sektorskih potpora, iznos od 3.576,6 milijuna kuna odnosi se na potpore za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa kao naknada za obavljanje javne usluge, a odnosi se na usluge u željezničkom, pomorskom i zračnom prometu, usluge zračnih luka, na javne radiodifuzijske usluge za emitiranje javnog radio i televizijskog programa, za poštanske usluge i električnu energiju.

Horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) u 2014. godini dodijeljene su u iznosu od 1.494,4 milijuna kuna, što predstavlja 27,6 posto udjela u strukturi potpora industriji i uslugama. Navedene potpore u ukupnom iznosu od 1.494,4 milijuna kuna su manje za 553,2 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu te manje za 91,1 milijun kuna u odnosu na 2012. godinu. Od ukupnog iznosa horizontalnih potpora od 1.494,4 milijuna kuna, na horizontalne potpore u užem

smislu³³ odnosi se 858,6 milijuna kuna, na regionalne potpore 558,6 milijuna kuna, te na potpore na lokalnoj razini 77,2 milijuna kuna. U strukturi horizontalnih potpora u užem smislu u 2014. godini, najviše potpora dodijeljeno je malim i srednjim poduzetnicima u iznosu od 270,5 milijuna kuna, za zapošljavanje 255,7 milijuna kuna, za istraživanje i razvoj i inovacije 135,4 milijuna kuna, za kulturu 81,3 milijuna kuna, za zaštitu okoliša i uštedu energije iznos od 50 milijuna kuna, za usavršavanje 44,7 milijuna kuna, te za razvoj širokopojsnih mreža 21 milijun kuna.

Regionalne potpore su u 2014. godini dodijeljene u iznosu od 558,6 milijuna kuna, te su manje za 32,6 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, a više su za 327,3 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu. Potpore na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dodijeljene su u 2014. godini u iznosu od 77,2 milijuna kuna potpora, što je smanjenje za 89,7 milijuna kuna u odnosu na 2013. godinu, te smanjenje za 162,7 milijuna kuna u odnosu na 2012. godinu.

U Izvješću su prikazani i podaci o podijeli dodijeljenih potpora prema karti regionalnih potpora odnosno po NUTS 2 regijama u Republici Hrvatskoj – Kontinentalnoj i Jadranskoj Hrvatskoj, a navedeni podaci nisu obuhvatili potpore za poljoprivredu i ribarstvo. U statističkoj regiji Jadranska Hrvatska u 2014. godini dodijeljeno je ukupno 2.668,6 milijuna kuna potpora, od čega se 2.306,4 milijuna kuna odnosi na posebne sektore, dok se na horizontalne potpore (uključujući regionalne potpore i potpore na lokalnoj razini) odnosi iznos od 362,2 milijuna kuna. Potpore dodijeljene statističkoj regiji Kontinentalna Hrvatska ukupno iznose 2.745,5 milijuna kuna, gdje se na sektorske potpore odnosi iznos od 1.613,3 milijuna kuna, a na horizontalne potpore iznos od 1.132,2 milijun kuna.

Potpore male vrijednosti odnosno *de minimis* potpore, koje se u smislu Zakona i ne smatraju potporama jer ne mogu narušiti trgovinu između Republike Hrvatske i država članica EU, ipak su prikazane u ovom Izvješću kako bi se prikazalo da se navedenim potporama izdvajaju značajna proračunska sredstva, a u 2014. godini dodijeljeno je 506,5 milijuna kuna *de minimis* potpora.

Nakon svih analiziranih dostavljenih podataka o dodijeljenim potporama, a unatoč gospodarskoj krizi te većim poteškoćama u poslovanju korisnika u Republici Hrvatskoj i dosta smanjenim proračunskim mogućnostima, vidljiv je manji rast dodijeljenih potpora u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu. Stoga je i dalje hitno potrebna promjena trenda dodjele državnih potpora u Republici Hrvatskoj, što znači kako davatelji moraju svoja ograničena proračunska sredstva sve više usmjeravati u „dobre potpore“ horizontalnog karaktera, a ne u sektorske potpore, a pri tome se moraju voditi Smjernicama politike državnih potpora u Republici Hrvatskoj koje i naglašavaju upravo te ciljeve koji su najviše i naglašeni u postupku Modernizacije državnih potpora pokrenutom od strane Europske komisije.

³³ Potpore za: istraživanje i razvoj i inovacije, zaštitu okoliša i očuvanje energije, male i srednje poduzetnike, usavršavanje, zapošljavanje, kulturu te razvoj širokopojsnih mreža.

PRILOG 1.

Davatelji potpora na razini središnje države u 2014. godini
1. Ministarstvo financija
2. Ministarstvo gospodarstva
3. Ministarstvo poduzetništva i obrta
4. Ministarstvo kulture
5. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture
6. Ministarstvo poljoprivrede
7. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
8. Ministarstvo turizma
9. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
10. Ministarstvo branitelja
11. Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
12. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
13. Centar za restrukturiranje i prodaju
14. Agencija za obalni linijski pomorski promet
15. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
16. Agencija za elektroničke medije
17. Hrvatski audiovizualni centar
18. Hrvatska banka za obnovu i razvitak
19. Hrvatski zavod za zapošljavanje
20. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije
21. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
22. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

PRILOG 2.

Kategorije državnih potpora

Pravila	
Kategorija	Namjena
HORIZONTALNA PRAVILA	
Istraživanje i razvoj i inovacije	Projekti istraživanja i razvoja za temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja i studije o tehničkoj izvodivosti za primijenjena i razvojna istraživanja
	Pokrivanje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva za male i srednje poduzetnike
	Novo osnovani mali poduzetnici koji se bave inovacijama
	Inovacije procesa i organizacije poslovanja u sektoru usluga
	Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije (mali i srednji poduzetnici)
	Unajmljivanje visoko stručnog kadra koji se privremeno zapošljava iz istraživačkih organizacija ili velikih poduzetnika u malim i srednjim poduzetnicima
	Osnivanje, širenje i oživljavanje inovacijskih clustera
Zaštita okoliša i ušteda energije	Postizanje višeg stupnja zaštite okoliša od obvezujućih standarda odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
	Nabava novih transportnih vozila po standardima višim od obvezujućih odnosno ukoliko ne postoje obvezujući standardi
	Prilagodba budućim obvezujućim standardima
	Istraživanja odnosno izrada studija neposredno vezanih za zaštitu okoliša
	Ušteda energije
	Obnovljivi izvori energije
	Kogeneracija i daljinsko grijanje
	Gospodarenje otpadom
	Sanacija onečišćenih područja
	Premještanje poduzetnika radi zaštite okoliša na postojećoj lokaciji
	Sustav trgovanja dozvolama
	Suzbijanje negativnih vanjskih učinaka zaštite okoliša putem smanjenja ili izuzeća od poreza za zaštitu okoliša za pojedine sektore ili kategorije poduzetnika uz mogućnost uvođenja viših poreza za ostale poduzetnike
Mali i srednji poduzetnici	Ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu i otvaranje novih radnih mjesta vezanih uz projekt ulaganja
	Pokriće troškova osnivanja i tekućih troškova poslovanja vezanih samo za male ženske poduzetnike
	Prilagodba budućim obvezujućim standardima
	Savjetodavne usluge
	Sudjelovanje na sajmovima
	Pokrivanje troškova prava industrijskog vlasništva
	Novi mali poduzetnici koji se bave inovacijama
	Savjetodavne usluge o inovacijama i usluge koje potiču inovacije
	Ulaganja rizičnog kapitala od strane investicijskih fondova

Zapošljavanje	
	Zapošljavanje invalidnih osoba ili osoba koje se teže zapošljavaju
	Pokriće dodatnih troškova zapošljavanja invalidnih osoba
Usavršavanje	
	Posebno usavršavanje zaposlenika
	Opće usavršavanje zaposlenika
Sanacija i restrukturiranje	
	Pomoć poduzetnicima u teškoćama kojima se temeljem ostvarivog i prihvaćenog plana restrukturiranja može osigurati dugoročni ostanak na tržištu
Kultura i zaštita baštine	
	Poticanje kulture i zaštita baštine
POSEBNA SEKTORSKA	
Kopneni promet (željeznički, cestovni, unutarnji plovni putevi)	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na gradski, prigradski, regionalni i nacionalni prijevoz
	Investicijska ulaganja u razvoj kombiniranog prijevoza koja se odnose na ulaganja u infrastrukturu te nepomične i pomične objekte koji su neophodni za pretovar
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Zračni promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa za zračni prijevoz unutar države između regionalnih zračnih luka
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama
Pomorski promet	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na pomorsku kabotažu
	Odobranje poreznih olakšica u cilju održavanja konkurentnosti brodara
	Pokriće troškova zapošljavanja koji se odnose na smanjenje stope doprinosa za socijalno osiguranje
	Zamjena posade odnosno podmirenje dijela troškova povratka pomorca u domovinu
	Ulaganje u obnovu flote koja čine dio strukturalne reforme čiji je cilj smanjivanje kapaciteta flote
	Usavršavanje pomoraca te ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Proizvodnja čelika	
	Zatvaranje poslovanja (kapaciteta) poduzetnika
	Zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje radnika, pod uvjetom da se radi o djelomičnom ili potpunom zatvaranju kapaciteta
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama osim potpora za sanaciju i restrukturiranje
Brodogradnja	
	Prilikom djelomičnog ili potpunog zatvaranja kapaciteta mogu se pokriti sljedeći troškovi: zbrinjavanje viška radnika i prijevremeno umirovljenje; savjetodavne usluge radnicima koji su proglašeni viškom odnosno prijevremeno umirovljeni; prekvalifikacija radnika; preuređenje brodogradilišta, zgrada, postrojenja i infrastrukture za svrhe različite od brodogradnje
	Prilikom potpunog zatvaranja kapaciteta putem zajmova i državnih jamstava okončanje nedovršenih poslova
	Regionalne potpore za nadogradnju ili modernizaciju postojećih poduzetnika zbog poboljšanja iskoristivosti postojeće opreme i uređaja
	Ostale namjene predviđene horizontalnim potporama

Javne radiodifuzijske usluge	
	Usluge od općeg gospodarskog interesa koje su u izravnoj vezi s demokratskim, socijalnim i kulturnim potrebama društva i potrebom očuvanja medijskog pluralizma
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Kinematografija i ostala audiovizualna djelatnost	
	Proizvodnja filmova i TV programa koji su od značaja za razvoj kulture sukladno potvrđenim nacionalnim kriterijima
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Poštanske usluge	
	Služba od općeg gospodarskog interesa koja se odnosi na univerzalne usluge, a ispunjava zahtjeve za kontinuitetom, tajnošću, neutralnošću, jednakosti postupanja i prilagodljivosti
	Ostale namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
Turizam	
	Sve namjene predviđene horizontalnim i regionalnim potporama
REGIONALNA	
	Početna materijalna i nematerijalna ulaganja
	Otvaranje novih radnih mjesta povezanih s projektom ulaganja
	Naknada dijela troškova tekućeg poslovanja (postojanje dodatnih transportnih troškova, područja s naseljenošću ispod 8 stanovnika po km ² , udaljenost i nedostupnost pojedinih područja te za novoosnovane male poduzetnike)
	Veliki projekti ulaganja

Razina državne potpore

Opis razine
1. Državna razina
2. Regionalna razina
3. Lokalna razina
4. Ostalo

Instrumenti državne potpore

A – Subvencije, porezna izuzeća i oprost duga

Subvencije i porezna izuzeća, čine prvu skupinu u kojoj cjelokupan iznos transferiran korisniku čini potporu. Ta skupina se dijeli na dvije podskupine:

- **A1** - subvencije (subvencije, neposredne subvencije kamata, oprost duga po osnovi zajma, prisilna nagodba i stečaj);
- **A2** - oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice (kao različiti oblici umanjenja poreza na dobit poduzetnicima, i to: olakšice s područja posebne državne skrbi - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobađanja za porezne obveznike na području Grada Vukovara - niža stopa poreza na dobit, olakšice i oslobađanja za porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama - niža stopa poreza na dobit, poticaji ulaganja - niža stopa poreza na dobit, poticaji zapošljavanja invalidnih osoba - niža stopa poreza na dobit, poticaji istraživanja i razvoja - umanjenje porezne osnovice za troškove istraživanja i razvoja).

Osim subvencija i poreznih izuzeća u skupinu A2 ulaze i snižavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa, odgode pri plaćanju poreza, otpis duga i odgode pri podmirenju duga.

B - Udjeli u vlasničkom kapitalu

Kako bi država pomogla nekom poduzetniku, svoje potraživanje prema tom poduzetniku može pretvoriti u vlasnički udjel i time postaje suvlasnikom toga poduzetnika. U tu skupinu potpora ubrajaju se: državna ulaganja u vlasnički kapital poduzetnika kojima nije cilj stvaranje dobiti, kapitalna ulaganja i rizični kapital, pretvaranje duga prema državi u vlasnički udjel, prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima, odricanje od isplate dobiti poduzetnika na koju država ima pravo na temelju udjela u vlasništvu poduzetnika i sl. Ovdje se radi uglavnom o poduzetnicima u teškoćama, kojima država na ovaj način nastoji pomoći.

C – Financijski transferi

- **C1 - Povoljni zajmovi** - krediti koje država izravno ili putem ovlaštenih pravnih osoba ili putem poslovnih banaka, dodjeljuje poduzetnicima uz povoljnije uvjete od tržišnih, tj. niže kamatne stope od tržišnih, uz dulje vrijeme počeka ili otplate te druge povoljne uvjete. Takvi krediti obično su namijenjeni poduzetnicima u teškoćama koji kredit ne bi mogli dobiti pod redovnim tržišnim uvjetima, a uglavnom se dodjeljuju preko Hrvatske banke za obnovu i razvitak. U ovoj skupini nalaze se i zajmovi poduzetnicima u teškoćama.

D – Jamstva, opozvana jamstva

Obuhvaćaju državna jamstva za osiguranje od komercijalnih i nekomercijalnih rizika u nominalnom iznosu. Državna jamstva omogućuju korisniku da dobije kredit uz povoljnije uvjete od onih na financijskim tržištima. Državno jamstvo u pravilu ne predstavlja potporu korisniku ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: da korisnik zajma nije u

financijskim poteškoćama, da korisnik zajma može na financijskom tržištu dobiti zajam po tržišnim uvjetima bez posredovanja države, da je državno jamstvo povezano s određenom financijskom transakcijom, ograničeno po visini i po vremenu trajanja, da državno jamstvo ne pokriva više od 80 posto određene financijske obveze, da se za državno jamstvo zaračunava tržišna cijena. Samo ako su kumulativno ispunjeni svi navedeni uvjeti, tada jamstvo ne predstavlja potporu.

Ovoj skupini pripadaju i opozvana jamstva kod kojih je element potpore jednak iznosu opozvanog jamstva.

Navedeni instrumenti dodjele potpore predstavljaju samo najčešće korištene instrumente.

Metodologija ocjene elementa državne potpore

Skupina A1	
Subvencije	ukupna vrijednost primljene subvencije
Neposredne subvencije kamata	ukupna vrijednost primljene subvencije (ili neisplata dijela kamata)
Oprost duga po osnovi zajma	vrijednost otpisanoga duga
Prisilna nagodba i stečaj	procijenjeni umanjeni iznos nagodbe ili tražbine iz stečajne mase u odnosu prema drugim vjerovnicima zbog svjesno prouzročenog slabijega položaja države kao vjerovnika u postupku nagodbe ili stečaja

Skupina A2	
Oprost poreza, porezna oslobođenja, izuzeća i olakšice	nisu uključene porezne olakšice koje su općeg karaktera, već samo olakšice koje su specifične za određenog poduzetnika ili skupinu poduzetnika odnosno za pojedino područje; potpora je ukupni izračunati iznos izuzeća ili olakšice
Snizavanje, oslobođenje, olakšice, izuzeće i oprost plaćanja doprinosa	vrijedi isto načelo kao i kod poreznih izuzeća – u potpore ne ulaze one olakšice koje imaju opći značaj; potporu čini ukupni izračunati iznos
Odgode pri plaćanju poreza	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost
Otpis duga	iznos otpisanog duga
Odgode pri podmirenju duga	iznos kamate izračunate prema referentnoj stopi za razdoblje odgode (dekurzivni jednostavni kamatni račun) i svedene na sadašnju vrijednost

Skupina B	
Ulaganja u vlastiti kapital	potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore
Kapitalna ulaganja i rizični kapital	element potpora nazočan je u svim državnim ulaganjima koje kao primarni cilj nemaju stvaranje dobiti; element potpore je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore; ovaj instrument obuhvaća ulaganja u vlasnički kapital, investicijska ulaganja i rizični kapital
Pretvaranje duga u vlasnički udjel	element potpore postoji u slučaju kada je država u slabijem položaju od ostalih vjerovnika; potpora je iskazana vrijednost koristi za korisnika potpore, koja proizlazi zbog slabijeg položaja države
Prodaja državne imovine pod povoljnim uvjetima	potpora je razlika između tržišne vrijednosti imovine i cijene po kojoj se prodaje
Odricanje od isplate dobiti poduzetnika	dio raspodijeljene dobiti, koja potječe iz vlasništva države u poduzetniku i kojega se država odrekne, predstavlja u cijelosti potporu

Skupina C1	
Povoljni zajmovi	razlika između referentne stope i povoljne kamatne stope po kojoj je zajam odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost
Zajmovi poduzetnicima u teškoćama	razlika između referentne stope za poduzetnike u teškoćama i ugovorene povoljne kamatne stope; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost; potpora sadržana u ovakvim zajmovima može iznositi i do 100 posto vrijednosti zajma

Skupina D	
Jamstva	razlika između tržišne cijene jamstva i cijene državnog jamstva koja je niža; za poduzetnike u teškoćama potpora može iznositi i do 100 posto vrijednosti jamstva
Opozvana jamstva	iznos opozvanog jamstva

Skupina E1	
Ostalo	